

SADRŽAJ

Teme	Tekstovi	Gramatika
1. LEKCIJA: MOJA PORODICA (rodbinski odnosi)	<i>Moja porodica</i> <i>Porodica nekad i sad</i> <i>Koliko vremena</i> <i>provodite sa svojom</i> <i>decom?</i> <i>Šta želim svojim</i> <i>najbližim?</i>	Padeži (posesivni dativ, posesivni genitiv) Imenice (množina imenica <i>dete</i> i <i>brat</i> , brojne imenice) Brojevi (zbirni)
2. LEKCIJA: ZANIMANJA ILI PROFESIJE	<i>Češki taksisti varaju i</i> <i>gradonačelnika</i> <i>Upis na fakultet</i> <i>Neformalno pismo</i> <i>(pismo prijatelju)</i>	Imenice (množina, zbirne imenice) Kongruencija sa kvantifikatorima Zamenice (upitne KO / ŠTA i izvedene od njih) Tvorba (imenice koje označavaju zanimanja, muški i ženski rod)
3. LEKCIJA: NIKO KAO JA (gestovi, delovi tela, lice, osobine ljudi, odeća i obuća)	<i>O gestovima</i> <i>U frizerskom salonu</i> <i>Test: Koja Vam boja</i> <i>nedostaje?</i> <i>Pesma: Šešir moj</i> <i>Neformalno pismo</i>	Imenice (deklinacija imenica <i>oko</i> , <i>uho</i> , <i>prst</i> , <i>ruka</i> , <i>noga</i> , <i>nokat</i> ; <i>pluralia tantum</i>) Zamenice (relativne, prisvojna zamenica <i>svoj</i> , <i>-a</i> , <i>-e</i>) Pridevi (ponavljanje) Padeži (kvalifikativni genitiv i instrumental i lokativ) Relativna klauza (Conj. koji)
4. LEKCIJA: MOJE OBAVEZE (slobodno vreme, svakodnevne obaveze, merne jedinice)	<i>Slobodno vreme</i> <i>Konačna odluka</i> <i>Kako da telefoniram?</i> (formalno : neformalno) Dodela »nemačkog Oskara« <i>Zabava ili lek?</i> <i>Formalno pismo</i> <i>Test: Znate li da uživate u dokolici?</i>	Relativna klauza (Conj. ono /sve/ to/ nešto što) Objektaska klauza (direktni i indirektni govor) Padeži za mesto - akuzativ, lokativ, genitiv Recipročni glagoli Temporalna klauza (Conj. čim / pre nego što) Padeži za vreme - genitiv, akuzativ, lokativ, instrumental Temporalna klauza (Conj. dok, kad god) Prilozi i priloški izrazi za vreme
5. LEKCIJA: KUDA...? GDE...? (geografski nazivi, snalaženje u prostoru)	<i>Mrtvo more... voda bez života</i> <i>O Beogradu</i> <i>Piramida do neba</i>	Kauzalna klauza Rečenični prilozi (zato, stoga) Komparacija prideva i priloga Padeži za mesto – genitiv, dativ, akuzativ, instrumental, lokativ Prilozi (za mesto) Tvorba reči (sufiksalna) Refleksivni pasiv
6. LEKCIJA: GASTRONOMIJA	<i>U jednom</i> <i>novosadskom</i>	Glagolski načini (potencijal, imperativ) Padeži (genitiv partitivni)

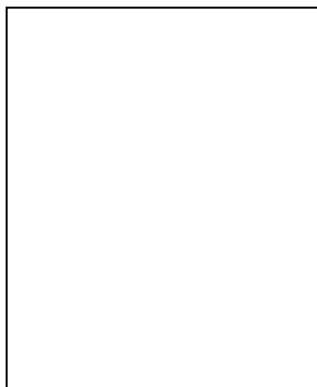
(kulinarstvo, voće, povrće, hrana, zdravlje)	<i>restoranu</i> <i>Na pijaci</i> <i>Voćni kolač</i> <i>Medicina ili nadržilekari</i> <i>Nesanica duga 20 godina</i> <i>Bolujem ja</i> <i>Pismo redakciji</i>	
7. LEKCIJA U ZDRAVOM TELU ZDRAV DUH (UH!) (sport)	<i>U prodavnici sportske opreme</i> Krivi i organizatori i navijači Navijači oteli lopte fudbalerima <i>Rekreacija i savremeni svet</i> <i>Formalno pismo (žalba)</i>	Participski pasiv Trpni glagolski pridev Glagoli (kategorija vida) Imenice (glagolske imenice)
8. LEKCIJA: AKO... ONDA (posao, reklame i oglas)	<i>Oglas u novinama</i> <i>Formalno pismo (izveštaj i žalba)</i>	Rečenice (uslovne rečenice) Imenice (deklinacija nekih imenica stranog porekla) Padeži (dativ - logički subjekat)
9. LEKCIJA: PUTOVANJA (hotelski i privatni smještaj; pričanje priča)	<i>Pozdrav sa Kopaonika</i> <i>U ludom provodu</i> <i>Dobro drvo</i>	Glagolski prilozi (sadašnji i prošli)
10. LEKCIJA: PRAZNICI, OBIČAJI, VEROVANJA	<i>Kosa</i> <i>Uskršnji običaji</i> <i>Neformalno pismo</i>	Red reči Padeži (genitiv - uzrok) Rečenice (uzročne rečenice)

1. Lekcija

MOJA PORODICA

ČITANJE I RAZUMEVANJE

Objasnite šta znače sledeće reči: **PORODICA, ROD, ROĐAK, RODBINA, ROĐENI.**

U sledeći tekst upišite sledeće reči u potrebnom obliku:
majka, deda, studirati, brat, baba, roditelji, devojka, godina, otac, sestra, muž.

Zovem se Marko Savić, imam 20 _____ i studiram turizam. Moji _____ Petar i Mirjana želeli su da i ja, kao i moj otac, _____ medicinu, ali meni se više sviđa da putujem, upoznajem nova mesta i ljude. Sviram bubnjeve u jednom lokalnom bendu. Imam _____ Snežanu, sa kojom ću ovog leta putovati na more.

Moj _____ je kardiolog i radi u bolnici, a _____ mi je advokat. Radi u sudu. Imam stariju _____ Ivanu i mlađeg _____ Milana.

Ivana ima 23 godine. Ona radi kao kozmetičarka u jednom salonu u centru grada. Obožava cveće i, kao i ja, voli da putuje. Skuplja kamenje interesantnih boja i oblika i trenutno ima toliku kolekciju da se mi svi bojimo da će nam se kuća jednog dana pretvoriti u pećinu. Njen _____ Goran voli da vozi motore. On radi kao trener u školi fudbala za decu.

Moj mlađi brat Milan ima 13 godina i ide u sedmi razred. On se bavi sportom i trenira košarku.

Sa nama u kući žive još i tatini roditelji, moja _____ Gordana i _____ Pavle. Oni su penzioneri.

1. Popunite prazna polja u tabeli pitanjima ili odgovorima.

Šta studira Marko?	
	20
	Svira bubnjeve i voli da putuje.
	Snežana.
Šta je Markov otac po zanimanju?	
	Advokat.
Kako se zovu Markovi brat i sestra?	
Ko je Goran?	
	Radi kao fudbalski trener.
Šta radi Ivana?	
	Trenira košarku.
	Tatini roditelji.

Porodica Savić

Moj BRAT i ja smo SINOVI svojih RODITELJA a naša SESTRA im je ČERKA. Moj otac je MUŽ/SUPRUG mojoj majci, a ona je ŽENA/SUPRUGA mom ocu. Muž moje sestre je nama ZET, a ona je SNAHA njegovim roditeljima. Brat mog oca i njegova žena su meni STRIC I STRINA, a brat moje majke i njegova žena su meni UJAK I UJNA. Sestra moje majke ili mog oca i njen muž su meni TETKA i TEČA. Roditelji mojih roditelja su meni BABA I DEDA, a ja sam njihov unuk. Moj brat i moja sestra su njima UNUCI. Roditelji moje babe i mog dede meni su PRABABA I PRADEDA.

*ćerka / kćerka / kćer / kći

snaha / *snaja

2. Na osnovu gore navedenih podataka napišite imena svojih roditelja i rođaka koje imate i recite nešto o svakom u nekoliko rečenica.

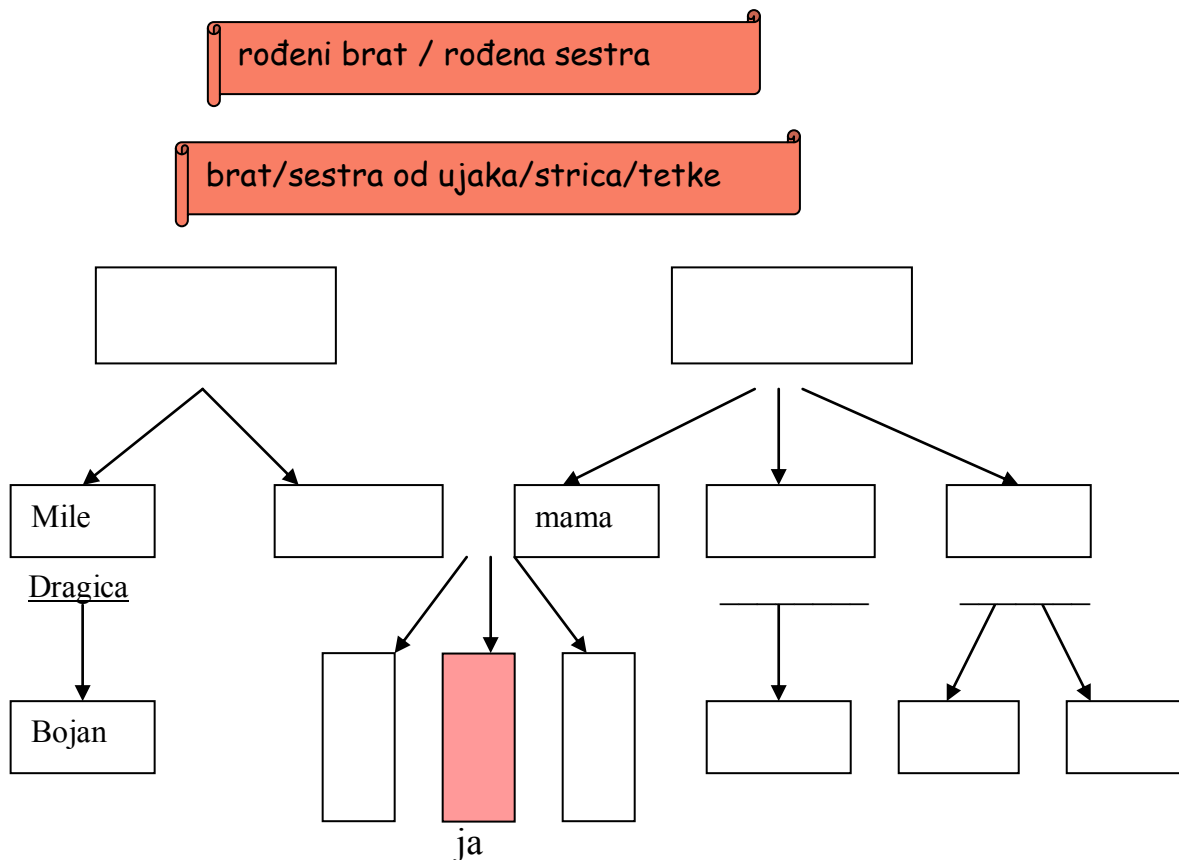
otac _____ majka _____ baba _____ deda _____
 brat _____ sestra _____ tetka _____ teča _____
 ujak _____ ujna _____ stric _____ strina _____
 zet _____ snaha _____

3. Pročitajte sledeći tekst i na osnovu njega popunite donju shemu imenima rođaka.

Moj se tata zove Nemanja. On ima jednog brata i to je moj stric Mile. On živi u Karlovcima sa mojom strinom Dragicom. Njihov sin Bojan je meni BRAT OD STRICA. Deda i baba sa tatine strane zovu se Goran i Slavica. Moja mama je njima snaha.

Moja mama ima brata Voju. To je moj ujak. On i ujna Bosa žive blizu nas i imaju ćerku Sandru koja je meni SESTRA OD UJAKA. Moja rođena sestra Ivana i sestra od ujaka Sandra su istih godina. Mama ima i jednu sestru. To je moja tetka Nada. Njen muž se zove Novak i on je meni teča. Oni imaju blizance Jovana i Nikolu. Jovan i Nikola su moja BRAĆA OD TETKE. Oni imaju tek tri godine. Deda i baba sa mamine strane zovu se Jovan i Gorica. Moj tata je njima zet.

Pored Ivane imam i rođenog brata Gorana. On je dobio ime po dedi.

11. Upotrebite ponuđene reči i konstrukcije i dovršite rečenice.

Moj/ moja	otac majka brat sestra ujak ujna stric strina baba deda kolega profesor komšija šef	uvek nikad ponekad često retko s vremena na vreme	traži da... ima /nema vremena za... priča o ... ima običaj da... ...
-----------	--	--	--

GRAMATIKA

POSESIVNI DATIV (Ø + D)

Sandra je Jeleni sestra od ujaka = Sandra je Jelenina sestra od ujaka

Bojan je meni brat = Bojan mi je brat = Bojan je moj brat

4. Dopunite rečenice kao u primeru.

Npr. Dragica je _____ (Mile) _____.
Dragica je Miletu / Miletova žena.

1. Jovan je _____ (ja) _____.
2. Mile je _____ (Bojan) _____.
3. Voja je _____ (mama) _____.
4. Novak je _____ (Nada) _____.
5. Jovan je _____ (Nikola) _____.
6. Mile je _____ (tata) _____.
7. Nikola je _____ (Milan) _____.
8. Bojan je _____ (Mile) _____.
9. Dragica je _____ (tata) _____.
10. Tata je _____ (Voja) _____.

5. Upotrebite odgovarajuće forme ličnih ili prisvojnih zamenica tako da rečenice imaju isto značenje.

Npr. Petar mi je brat.
Petar je meni brat. Petar je moj brat.

1. Nataša mi je sestra od tetke.

2. Svetlana je moja tetka.

3. Zoran je meni brat od ujaka.

4. Pavle je moj zet.

5. Zorica mi je devojka.

6. Gordana je meni profesorica.

7. Stefan je moj dobar prijatelj.

POSESIVNI GENITIV (Det + G)

Ukoliko posesija ne može da se iskaže prisvojnim pridevom, pribegava se konstrukciji sa posesivnim genitivom. Ako je moguća i jedna i druga konstrukcija, prednost se daje onoj sa prisvojnim pridevom (glas žene : ženin glas). Posesivni genitiv često je blokiran obaveznim determinatorom i tada ga je nemoguće zameniti konstrukcijom sa prisvojnim pridevom.

prijatelj mog brata

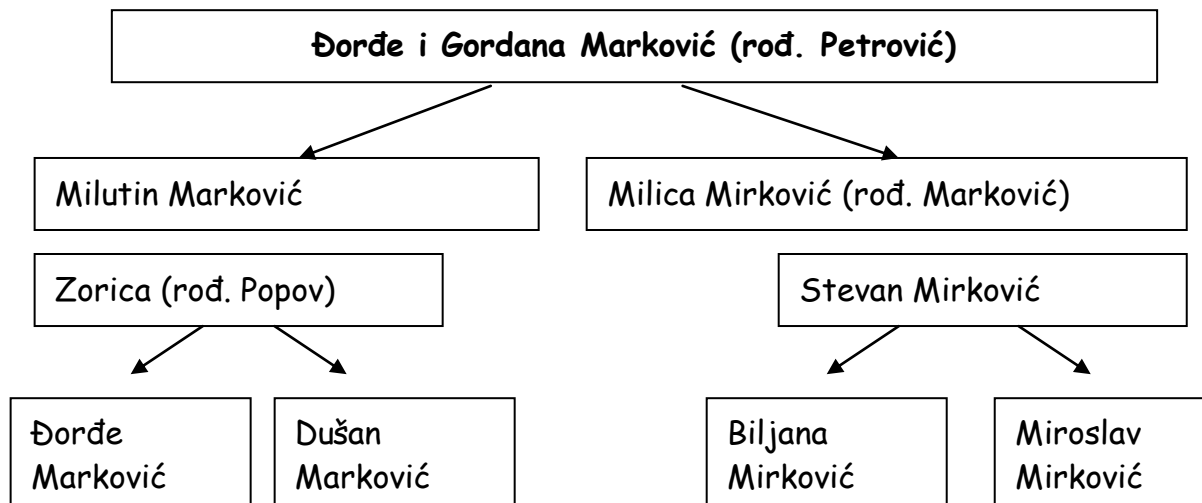
~~moj bratov prijatelj~~

brat moje majke / kuća mojih prijatelja
telefon Majinog brata / poznanik gospodina Petrovića
student Gordane Popović / profesor Slobodana Simića

6. Popunite praznine odgovarajućom padežnom formom.

- Ona je prijateljica _____ (moja mama).
- Stanislav Popović je poznanik _____ (moj brat).
- Ovo je sin _____ (onaj visok čovek).
- Ovo je kuća _____ (naši kućni prijatelji).
- Lazar Ristovski je bio učenik _____ (Anka Nikolajević).
- Ovo je fotoaparatus _____ (Milošev drug).
- Da li si pogledala nov film _____ (Srđan Dragojević)?
- Da li voliš da čitaš romane _____ (Svetlana Velmar-Janković)?
- Ovo je nov automobil _____ (moji rođaci).

7. Prema sledećoj shemi završite započete rečenice.

Npr. Đorđe Marković je deda _____.
 Đorđe Marković je deda Đorđa i Dušana Markovića.

1. Stevan Mirković je muž _____.
2. Milica Mirković je kći _____.
3. Gordana Marković je supruga _____.
4. Đorđe i Gordana Marković su roditelji _____.
5. Zorica Marković je snaha _____.
6. Dušan i Đorđe Marković su sinovi _____.
7. Đorđe Marković je rođeni brat _____.
8. Biljana Mirković je unuka _____.
9. Stevan Mirković je zet _____.

8. Umesto navedene dve rečenice upotrebite konstrukciju sa posesivnim genitivom.

Npr. Moj mlađi brat ima novu devojkicu. Ona je veoma lepa.
 Nova devojkica mog mlađeg brata je veoma lepa.

Moja starija sestra ima nov mobilni telefon. Bio je veoma skup.

Moje dobar prijatelj ima sestru. Ona se udaje.

Moj mlađi sin ima novog druga. On je veoma bezobrazan.

U Pašićevoj ulici nalazi se italijanski restoran. Njegov je vlasnik moj dobar prijatelj.

Naš ujak ima novu kuću. Ona se nalazi u centru grada.

Moja sestra od tetke ima nova kola. Kola su se već pokvarila.

Moje roditelji imaju vikendicu. Nalazi se na veoma lepom mestu.

Moje prijatelji imaju sina. On se zove Miodrag.

POSESIVNI DATIV : POSESIVNI GENITIV

On je brat mojoj mami. = On je brat moje mame.

Ali: Brat mojoj mami piše. ≠ Brat moje mame piše.

9. Zaokružite slovo ispred svake rečenice u kojoj genitiv ili dativ ima posesivno značenje.

- a) Ona je sestra mojoj mami.
- b) Sestra mom ocu čita.
- c) On je brat mog oca.
- d) Sestra mog oca čita.
- e) Milica Petrović Petru Petroviću piše pismo.
- f) Milica Petrović je sestra Petru Petroviću.

Možemo reći: On je brat mojoj mami. On je bio profesor mojoj mami.
On je prijatelj mojim roditeljima.
Ne možemo reći: To je telefon mojoj mami. To je kuća mojoj mami.

10. a) Zaokružite slovo ispred svake rečenice u kojoj dativ nema posesivno značenje.

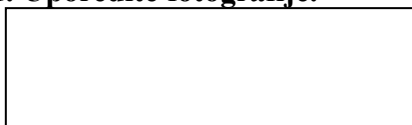
- a) Da li si čitala romane Milošu Crnjanskom?
- b) Ovo je knjiga mom bratu.
- c) On je šef mojoj mami.
- d) Ovo je kuća mojim roditeljima.
- e) On je drug mojim roditeljima.

b) Umesto dativa upotrebite genitiv i utvrdite da li su te rečenice ispravne.

GOVORNE VEŽBE

Porodica nekad i sad

11. Uporedite fotografije.

12. Podelite se u dve grupe.

a) Svaka grupa treba najpre da navede nekoliko razlika između savremenih i nekadašnjih porodica.

Npr. Porodice su ranije imale više dece.

b) Jedna grupa studenata smatra da je život u porodicama ranije bio bolji nego sada, a druga misli da savremene porodice imaju više prednosti. Napravite debatu.

13. Zamislite sledeću situaciju. Dolazite sa posla. Treba da se javite šefu. Podižete slušalicu i čujete da vaša ćerka razgovara sa nekim o tome kako već danima ne ide u školu. Posavetovali ste se sa suprugom i starijim sinom i pokušavate da rešite problem razgovorom. Međutim, to i nije tako lako...

Podelite uloge međusobno i sastavite odgovarajući dijalog.

VOKABULAR

14. Povežite...

On je pijan kao... To mu je topli... Mi smo rod... Kakav otac... Od zla oca... Čuo sam to rođenim... Bio je kao od majke... Nije mi rod...	→	... rođeni. ... ušima. ... ni pomoz' bog. ... rođen. ... brat. ... majka. ... takav sin. ... a od gore majke.
---	---	--

SLUŠANJE I RAZUMEVANJE

Koliko vremena provodite sa svojom decom?

Šta mislite, koliko vremena roditelj treba da provede sa svojim detetom?

Pokušajte da predvidite šta će osobe sa fotografija reći o tome koliko vremena provode sa svojom decom.

Jadranka (38, ćerka 15):

Danijela (42, ćerka 13):

Bojana (34, sin 9, ćerka 8):

Tamara (39, sin 17):

15. 🎧 Saslušajte anketu i upišite ime osobe uz tvrdnje koje bi najviše odgovarale njihovim izjavama. Data je jedna tvrdnja više.

1. Zajedno su skoro svake subote i nedelje.
2. Bitno im je da letnji raspust provedu zajedno.
3. Svake nedelje idu na izlet.
4. Svuda idemo zajedno.
5. Svi se rekreativno bave sportom.
6. Dete se stidi majke.

- Da li je važno poverenje u odnosu između roditelja i dece?
- Da li roditelji uvek moraju da znaju gde su njihova deca?
- Da li ste Vi uvek govorili mami i tati kuda idete?
- Šta biste savetovali ženi na poslednjoj fotografiji?

16. 🎧 Pročitajte tekst, zatim saslušajte šta Marko Nikolić želi svojim najbližima i popunite praznine. Tekst ćete čuti dva puta.

Šta želim svojim najbližima? Želim da ...

Ja moje želje čuvam u mojoj _____. A želja je kada nešto jako želiš. Ja imam puno želja, a najvažnije su mi: za dedu – da _____ oživi; za baku – da ne pije puno _____, da ozdravi; za Mašu – puno barbika i da ne bude bolesna; za mamu – da je više nikad niko ne muči; za tatu – da dobro živi i da mu ne bude muka od _____.

Šta Vi želite Vašem bratu, sestri, mami, tati, komšiji, prijatelju, šefu...?

Napišite kratak sastav.

Gramatika

Množina imenica brat i dete

m (Sg) : f (Sg)
taj brat : ta braća

n (Sg) : f (Sg)
to dete : ta deca

Sg.	Pl.
N brat	braća
G brata	braće
D bratu	braći
A brata	braću
V brate	braćo
I bratom	braćom
L bratu	braći

17. Popunite praznine odgovarajućom formom imenice *brat* ili *dete*.

- a) Imam dva _____ (brat).
- b) To su moja _____ (dete).
- c) Za _____ (brat) bih sve uradio.
- d) Mislim o njegovom _____ (dete).
- e) Idem sa _____ (brat, pl.) na more.
- f) Treba da razgovaraš sa _____ (dete, pl.).
- g) Razgovaramo o _____ (brat, pl.) Petrović.
- h) To je ona žena s _____ (dete) u rukama.
- i) Ovo su moja _____ (brat, pl.).
- j) _____ (dete, pl.) je često sve smešno.
- k) Idite, _____ (dete, pl.), tamo pa se igrajte!

Sg.	Pl.
N dete	deca
G deteta	dece
D detetu	deci
A deteta	decu
V dete	deco
I detetom	decom
L detetu	deci

18. Popunite praznine odgovarajućom formom reči datih u zagradama.

- a) Ovo su _____ (moj brat, pl.).
b) _____ (moje dete, pl.) ne vole da čitaju.
c) Igrajte se malo i sa _____ (drugo dete, pl.).
d) Ona stalno priča o _____ (njegov brat, pl.).
e) Video sam _____ (tvoj brat) u Nišu.
f) _____ (ovo dete) se sviđa tvoja marama.
g) Ostavite Vi _____ (moje dete, pl.) na miru!

Koliko ih ima?

Zbirni brojevi

dva > dvoje

tri > troje

četiri > četvoro

pet > petoro

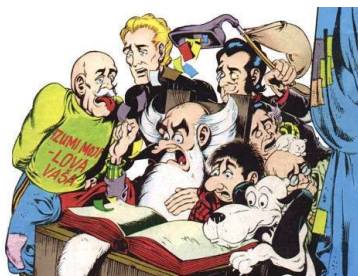
jedanaest > jedanaestoro

dvesta pedeset šest > dvesta

pedeset šestoro

19. Na prazna mesta upišite odgovarajuće zbirne brojeve.

osam _____
dvanaest _____
tri _____
deset _____
dvadeset pet _____
trista pedeset sedam _____
dvesta dvadeset dva _____
sedamdeset četiri _____

I muškarci i žene

čovjek + žena = dvoje

jedan čovjek + dve žene = troje

tri dečaka + dve devojčice = petoro

sedmorica drugova + osam drugarica =
petnaestoro

+ G pl.

20. Preformulišite rečenice tako da imaju isto značenje.

Npr. Ispred kuće stoje čovjek i žena.

> Ispred kuće stoji dvoje ljudi.

Na ulici su tri dečaka i dve devojčice.

> Na ulici _____ dece.

Ona ima dva sina i ćerku.

> Ona _____ dece.

Pismeni pišu dva studenta i jedna studentkinja.

> Pismeni _____ studenata.

U učionici sede tri devojke i dvanaest momaka.

> U učionici _____ studenata.

On ima tri ćerke i sina.

> On _____ dece.

Brojne imenice
OSNOVA ZBIRNOG BROJA + -ICA

dva > dvoje > dvoj- + -ica > dvojica
četiri > četvoro > četvor- + -ica > četvorica

21. Na prazna mesta upišite odgovarajuće brojne imenice:

3 _____ 5 _____ 8 _____
11 _____ 4 _____ 10 _____

Samo muškarci

deset drugova = **desetorica**

četiri brata = **četvorica**

dva profesora = **dvojica**

Samo žene

dve žene

pet žena

deset žena

22. Na prazna mesta upišite odgovarajući broj ili brojnu imenicu.

Npr. Nas _____ (2, m.r.)
idemo u istu školu.

Nas dvojica idemo u istu školu.

Vas _____ (2, m.r.), izadite napolje!

Šta radite vas _____ (3, ž.r.)?

Nas _____ (4, m.r. i ž. r) se znamo od malih nogu.

Vas _____ (3, m.r.), prestanite da pričate

Vas _____ (2, ž.r.), nemojte prepisivati!

Vas _____ (2, m.r. i ž. r.) se stalno smežete.

23. Odgovorite na pitanja.

1. Koliko vas ima u porodici? _____

2. Koliko ima muškaraca u vašoj grupi? _____

3. Koliko vas ima u učionici? _____

4. Koliko ima devojaka u vašoj grupi? _____

5. Koliko biste dece želeli da imate? _____

Malo zabave

Deda i repa

Poseje deda repu. Izrasla repa golema, pregolema. Stane deda repu iz zemlje čupati – povuci, potegni, iščupati ne može.

Pozove deda u pomoć babu. Baba za dedu, deda za repu – povuci, potegni, iščupati ne mogu. Pozove baba u pomoć unuku. Unuka za babu, baba za dedu, deda za repu – povuci, potegni, iščupati ne mogu.

Pozove unuka u pomoć kucu. Kuca za unuku, unuka za babu, baba za dedu, deda za repu – povuci, potegni, iščupati ne mogu. Pozove maca u pomoć miša. Miš za macu, maca za kucu, kuca za unuku, unuka za babu, baba za dedu, deda za repu – povuci, potegni, iščupaju repu.

Narodna priča

2. Lekcija

ZANIMANJA ILI PROFESIJE

ČITANJE I RAZUMEVANJE

1. a. Pročitajte tekst i zaokružite tačne odgovore.

Češki taksisti varaju i gradonačelnika

Pražki gradonačelnik Pavel Bem odlučio je da proveri glasine da su taksisti češke metropole prevaranti. Stavio je lažnu bradu i tamne naočare i glumio engleskog turistu. Na taj način je uhvatio dvojicu taksista koji su pokušali da ga prevare. Jedan taksista nije imao taksimetar, a drugi je odbio da mu naplati vožnju u evrima po uobičajenom kursu.

Naime, uobičajenu turističku rutu od središnjeg Starogradskog trga do dvorca Hradčani, koja je duga samo tri kilometra, platio je 36 dolara, što je čak šest puta više od uobičajene cene.

I. Taksisti u Češkoj varaju samo bogate ljude.

- a. tačno   b. netačno   c. nema podataka u tekstu

II. Gradonačelnik Praga voli da glumi.

- a. tačno   b. netačno   c. nema podataka u tekstu

III. Starogradski trg u Pragu udaljen je od dvorca Hradčani oko 5 kilometara.

- a. tačno   b. netačno   c. nema podataka u tekstu

IV. Praškog gradonačelnika prevarila su dva vozača taksija.

- a. tačno   b. netačno   c. nema podataka u tekstu

V. Gradonačelnik Praga platio je vožnju 6 dolara.

- a. tačno   b. netačno   c. nema podataka u tekstu

VOKABULAR

2. Povežite reči sa odgovarajućim značenjem.

GRADONAČELNIK

a. dva muškarca

TAKSISTA

b. koji se obično događa

PREVARANT

c. glavni grad, prestonica, kulturni, politički, ekonomski centar

METROPOLA

d. predsednik gradske opštine

DVOJICA

e. osoba koja vara, varalica

UOBIČAJEN

f. vozač taksija

3. a. Utvrdite značenja sledećih zanimanja.

pekar frizer balerina bokser radnik poštari lekar inženjer
medicinska sestra psiholog učitelj nastavnik vođa rudar službenik pilot
stolar vodoinstalatör stjuardesa carinik policajac slikar pisac sudija advokat
prevodilac novinar ekonomista zemljoradnik krojač lovac obućar zubar
kompozitor zidar dirigent političar spremačica portir automehaničar vođa
psihijatar kuvar inspektor izbacivač arhitekta zlatar taksista direktor

b. Zamislite jedno zanimanje. Ostali studenti treba da postavljaju pitanja dok ne pogode o kojem je zanimanju reč. Pitanja moraju biti takva da Vaš odgovor bude ili `da` ili `ne`. Ukoliko je odgovor negativan, sledeći student treba da postavi pitanje.

4. Od sledećih glagola izvedite imenice muškog ili ženskog roda koje znače osobu koja obavlja aktivnost označenu određenim glagolom.

Npr.		
igrati	<i>igrač</i>	<i>igračica</i>
pevati	_____	<i>pevačica</i>
glumiti	<i>glumac</i>	_____
učiti	_____	<i>učiteljica</i>
prodavati	_____	<i>prodavačica</i>
slikati	<i>slikar</i>	_____
raditi	<i>radnik</i>	_____
čitati	<i>čitalac</i>	_____
lečiti	_____	<i>lekarka</i>

-ač
-ica
-ac
-telj
-ar
-nik
-lac
-teljka

5. Na prazna polja upišite naziv za osobu suprotnog pola koja obavlja navedenu aktivnost.

frizer _____
 medicinska sestra _____
 baletan _____
 službenik _____
 spisateljica _____
 krojač _____
 kuvar _____

Ali: Ona je trener.
 Ona je advokat.
 Ona je vozač.
 Ona je prevodilac.
 Ona je inženjer.
 Ona je psihijatar.
 Ona je arhitekta.

6. Dopršite date rečenice.

Kada sam bio/bila mali/mala, želeo/la sam da budem... jer / zato što...
 Moja mama je želela da postanem ... jer / zato što...
 Moj tata je želeo da postanem ... jer / zato što...

SLUŠANJE I RAZUMEVANJE

7. Saslušajte šta ljudi kažu o svojim zanimanjima. Popunite praznine, a zatim otkrijte o kojim je zanimanjima reč. Takstove ćete slušati dva puta.

Moje zanimanje je interesantno jer stalno _____ i upoznajem nove ljude i zemlje. Moj posao zahteva da uvek lepo izgledam, da budem prijatna i ljubazna. Govorim engleski, španski i francuski. Ovo je neophodno da bih mogla da se sporazumavam sa ljudima koje susrećem. Moj posao je _____ jer nisam na zemlji. Moja porodica je nezadovoljna jer često nisam kod kuće.

Radim svakog dana sem _____. Imam fiksno radno vreme, od 7 do 3. Nosim plavu _____ i obavezno imam kapu. Imam deo grada za koji sam zadužen i obilazim ga _____. Nosim veliku torbu prepunu materijala koji treba da predam građanima. Nekima dajem lično, a nekima ostavljam u _____. Ljudi me ponekad pozovu u kuću da me malo počaste jer se obraduju onome što im donesem.

Nemam _____ radno vreme, a često je i mesto na kojem radim različito. U mojoj profesiji ne postoje ograničenja. Najveći deo obaveza obavljam kod _____, a uveče sa kolegama vežbam, tj. "probam". Za moj poziv potreban je jedinstven, umetnički, talenat, posvećenost poslu, širina duha i _____. Potreban je i zadovoljavajući fizički izgled. Smeta mi popularnost jer me ljudi prepoznaju sa platna.

8. Koje osobine/aktivnosti/sposobnosti zahtevaju, a koje isključuju sledeća zanimanja?

	Trebalo bi da bude...	Ne bi trebalo da bude...
zubar	_____	_____
rudar	_____	_____
automehaničar	_____	_____
arhitekta	_____	_____
vozač	_____	_____
nastavnik	_____	_____
pilot	_____	_____
zidar	_____	_____
taksista	_____	_____

GOVORNE VEŽBE

Upis na fakultet

Utvrđite značenja sledećih reči:

ODSEK, KATEDRA, KABINET, KANCELARIJA, OBRAZAC, DEKAN,
PRODEKAN, BORAVAK, STIPENDISTA, ŠKOLARINA, ŽIRO-RAČUN,
STUDENTSKA SLUŽBA, INDEKS.

- Stranac: Dobar dan. Želela bih da se upišem na Odsek za srpski jezik i književnost. Da li možete da mi kažete gde se nalazi?
- Službenik: Na trećem spratu, kabinet broj 157. Tražite Svetlanu Andrejević, sekretara Odseka za srpski jezik i književnost, ona će Vam pomoći.
- Stranac: Dobro. Hvala Vam puno. Do viđenja.
- Službenik: Do viđenja.
(malo kasnije)
(kuca na vrata)
- Stranac: Dobar dan. Htela bih da razgovaram sa Svetlanom Andrejević.
- Sekretar: Ja sam. Kažite mi kako da Vam pomognem. Šta Vam treba?
- Stranac: Želela bih da se upišem na fakultet. Dolazim iz Južne Koreje, dobila sam pozivno pismo sa Filozofskog fakulteta u Novom Sadu. Evo izvolite.
- Sekretar: U redu. Izvolite ovaj obrazac. Popunite ga, zatim idite kod prodekana da Vam potpiše taj dokument i posle toga idite u SUP da prijavite boravak. Da li ste Vi stipendista?
- Stranac: Nisam. Moram da platim školarinu.
- Sekretar: Školarina za jedan semestar za strane studente košta 500 evra. To treba da uplatite u pošti ili u banci na žiro-račun Filozofskog fakulteta. Daću Vam olovku da zapišete taj žiro-račun.
- Stranac: Dobro, kažite.
- Sekretar: 45700-603-5-9849. Kada uplatite ovaj iznos na žiro-račun, idite u studentsku službu i tamo ćete dobiti indeks.
- Stranac: Dobro, ali ja ne znam gde se nalazi studentska služba.
- Sekretar: Na prvom spratu.
- Stranac: Hvala Vam puno. Bili ste veoma ljubazni.
- Sekretar: Nema na čemu. Do viđenja.
(malo kasnije u studentskoj službi)
(kuca na vrata)
- Stranac: Dobar dan. Da li ovde mogu da dobijem indeks?
- Službenik: Možete, ali morate da kupite indeks i dva obrasca u knjižari i treba da donesete dve fotografije. Kada popunite obrasce, dođite kod nas i mi ćemo Vam popuniti indeks.
- Stranac: Dobro. Hvala Vam puno. Do viđenja.
- Službenik: Prijatno.

OBRAZAC : OBRASCI

Sastavite sličan dijalog.

GRAMATIKA

Množina (plural)

m	f	n
taj prijatelj: ti prijatelji	ta sestra: te sestre	to selo: ta sela
taj ujak: ti ujaci	ta noć : te noći	to zanimanje: ta zanimanja
taj pisac: ti pisci		to ime: ta imena
taj drug: ti drugovi		
taj otac: ti očevi		
taj čovek : ti ljudi		

šef: šefOVI
stric: stričEVI
bubanj: bubnjEVI

momak - momCI
nosoroG - nosoroZI
oraH - oraSI

9. Na prazna polja upišite oblike množine sledećih imenica:

policajac _____ rođak _____
sestra _____ stric _____
devojka _____ dečak _____
sin _____ unuk _____
naučnik _____ ujna _____

Sg.	Pl.
N rođak	rođaci
G rođaka	rođaka
D rođaku	rođacima
A rođaka	rođake
V rođače	rođaci
I rođakom	rođacima
L rođaku	rođacima

10. Popunite praznine nominativom množine date imenice.

- _____ (kardiolog) iz Beograda organizovaće međunarodni kongres sledeće godine.
- _____ (grad) su često veoma bučni.
- _____ (otac) obično više vole ćerke.
- Moji su _____ (stric) i _____ (ujak) veoma veseli ljudi.
- _____ (blizanac) često nemaju isti karakter.
- Mi smo _____ (poznanič) gospođe Petrović.
- Ti su _____ (film) remek-dela svetske kinematografije.

11. Popunite praznine odgovarajućom formom date imenice.

- Video sam nekoliko _____ (policajac, pl.) na ulici.
- Mladi iz sela odlaze u _____ (grad, pl.) da žive.
- Dede i babe najviše vole da se igraju sa _____ (unuk, pl.).
- Od _____ (ujak, pl.) uvek dobijem najbolji savet.
- Često razgovaramo o _____ (rođak, pl.) iz Australije.
- Posle promocije možete razgovarati sa _____ (pisac, pl.).
- Više volim _____ (dečak, pl.) od devojčica.

m (Sg) : f (Pl)
taj kolega : te kolege
taj sudije : te sudije

m (Sg) : m (Pl)
taj ekonomISTA : ti ekonomISTI
taj taksISTA : ti taksISTI

12. Popunite praznine odgovarajućom formom reči datih u zagradama.

- a) _____ (beogradski taksista, pl.) ponovo štrajkuju.
b) Mogu ti reći da su _____ (nov kolega) prilično nepouzdana.
c) On je poznat među _____ (svetski violonista, pl.).
d) Imala sam suđenje kod _____ (ovaj sudija).
e) Dobila sam poruku od _____ (Vaš kolega Milan).
f) Ovo je za _____ (tvoj tata).
g) Reci to _____ (njegov prijatelj Siniša).
h) Pričamo o _____ (tvoj brat Slaviša).

13. Podvucite pravilne sintagme.

dobra mama, velika tata, vredna baka, vesela deda;
velika Nikola, vredna Pera, iskrena Mira, plava Miša;
dobra sudija, pametna vladika, loša nastavnica;
moja uja, mlađa seka, stara čika, starija braća.

Zbirne imenice

Она обожава цвеће и скупља камење интересантних боја.

<i>jednina</i>	<i>množina</i>	<i>zbir</i>
cvet	cvetovi	cveće
kamen	kameni / kamenovi	kamenje
prsten	prsteni / prstenovi	prstenje
list	listovi	lišće
drvo	drveta	drveće
dete	-----	deca
brat	-----	braća

imaju
oblik
jednine, a
znače
mnoštvo

brojivo

nebrojivo

TO

srednji rod jednina

Drveće JE zeleno.
Kamenje JE oštro.
Cveće JE mirisno.
Prstenje JE skupo.

ALI!!!

14. Popunite praznine imenicom u pluralu ili zbirnom imenicom.

- a) _____ (cvet) je uvelo.
- b) _____ (list) u knjizi su iscepani.
- c) _____ (list) na drveću je požutelo.
- d) Volim _____ (cvet).
- e) Dao mi je samo nekoliko _____ (cvet).
- f) Ispred moje kuće nalazi se razno _____ (drvo).
- g) Ona voli da nosi _____ (prsten).

KONGRUENCIJA S KVANTIFIKATORIMA

<p>jedan/jedna/jedno</p> <p>jedan čovek, dečak, sto jedna žena, kuća, mačka jedno dete, pile, jezero (21, 51, 101, 1001...)</p> <p>dva/dve, tri, četiri</p> <p>dva čoveka, dečaka, stola dva deteta, jezera dve žene, kuće, mačke (32, 63, 104, 502...)</p>	<p style="text-align: center;">pet, šest, sedam... mnogo, malo, dosta, puno, kilogram...</p> <p>pet ljudi, žena, sestara malo jabuka, krušaka dosta devojaka (12, 26, 37, 79, 189, 1000...)</p>
---	--

15. Dopunite sledeće rečenice pravilnim oblicima.

Npr. Marko je Sanji ubrao tri cveta sa poljane gde ima mnogo raznobojnog cveća.

- Prošle godine posetio sam samo dva _____ (grad) u Italiji.
- Nameravao sam da obiđem više _____ (grad).
- Na pijaci sam kupio kilogram _____ (zelena jabuka).
- Od _____ (povrće) kupujem samo šargarepu i kupus jer ostalo proizvode moji _____ (roditelj) koji žive na selu.
- Moja strina ima dva _____ (sin) i tri _____ (kćerka).
- Od _____ (nakit) nosim samo _____ (prsten).

16. a) Podvucite odgovarajući oblik prideva i upišite ga uz imenicu.

_____ drvo	zlatan, zlatna, zlatno; zlatni, zlatne, zlatna
_____ deca	visok, visoka, visoko; visoki, visoke, visoka
_____ cveće	crn, crna, crno; crni, crne, crna
_____ mačka	vredan, vredna, vredno; vredni, vredne, vredna
_____ kamenje	mirisan, mirisna, mirisno; mirisni, mirisne, mirisna
_____ pas	opasan, opasna, opasno; opasni, opasne, opasna
_____ nakit	obao, obla, oblo; obli, oble, obla

b) Napišite rečenice koristeći ove sintagme.

---

17. Napišite imenice koje se završavaju vokalom –a, a koje zahtevaju oblik muškog roda prideva.

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

UPITNE ZAMENICE

N	ko	šta
G	koga	čega
D	kome	čemu
A	koga	šta
V	-	-
I	kim(e)	čim(e)
L	u, na, o, po kome	u, na, o po čemu

18. Popunite praznine.

KO, SVAKO, NEKO, NIKO ŠTA, SVAŠTA, NEŠTO, NIŠTA

Ovde nije bio _____.
 _____ je ispred kuće.
 _____ ima pravo na svoje mišljenje.
 _____ je?

_____ je to?
 Da li si _____ rekao?
 Nisam _____ rekao.
 U životu sam radio sve i _____.

KO

ŠTA

Sa _____ si bio? Ni sa kim. _____ si putovao? Ničim.
 O _____ ste pričali? Ni o kome. O _____ ste pričali? Ni o čemu.
 Za _____ ste radili? Ni za koga. Za _____ će vam to? Ni za šta.
 Od _____ ste to kupili. Ni od koga. Od _____ ste to napravili? Ni od čega.

Sa kim si pričao? Nisam _____.
 Čime je to zaslužio? Nije zaslužio _____.
 O kome ste mislili? Nismo mislili _____.
 O čemu ste pričali? Nismo pričali _____.
 Na koga misliš? Ne mislim _____.
 Na šta misliš? Ne mislim _____.
 Do koga ste stajali. Nismo stajali _____.
 Do čega ste stajali? Nismo stajali _____.

21. Popunite praznine.

_____ vidiš? _____ vidiš?
 Za _____ je ova knjiga? Od _____ je ova knjiga?
 Od _____ je napravljena ova šolja?
 _____ je to bio? _____ je bilo?
 _____ pišeš? _____ pišeš? Na _____ pišeš?
 O _____ pišeš?
 Za _____ pišeš?
 Sa _____ se šetaš? _____ putuješ?
 O _____ misliš? O _____ misliš? Na _____ misliš?
 _____ misliš?

PISANJE

PISMO PRIJATELJU (NEFORMALNO PISMO)

23. Uporedite ova dva pisma. Koje je pismo prema Vašem mišljenju bolje napisano? Pronađite sve gramatičke, pravopisne i stilske greške u njima (ukoliko ih ima).

Zdravo, Marko!

Evo, konačno sam našao malo vremena da ti napišem pismo. Žao mi je što se nisam javio ranije, ali stvarno nisma imao vremena. Kako si? Šta imaš novo?

Stigao sam u London pre dve nedelje. Živim sa jednom porodicom na periferiji Londona. Imam svoju sobu, ali su članovi porodice tako srdačni da smo često zajedno. Gospođa Blejk, mama Toma i Roberta, veoma dobro kuva pa svaki dan večeramo zajedno. Ona inače radi u banci kao ekonomista, a gospodin Blejk, njen suprug, radi kao profesor na univerzitetu. Tom i Robert su blizanci i studiraju matematiku. Stalno pričamo na engleskom i mislim da ću ga dobro naučiti. Uveče često idem sa njima u neki pab na dobru svirku.

Inače, preko dana idem na časove engleskog i veoma sam zadovoljan. A London... London je prelep.

Nadam se da je i tebi lepo. Kuda ćeš ići na letovanje? Jesi li dao uslov za 4. godinu? Kako su tvoji?

Pozdravi sve i piši.

Zoran

Zdravo, Marko.

Evo, konačno imam malo vreme da te napišem pismo. Stvarno ni sam mogao da se javim ranije. Znaš kako je... Porodica, prijatelji, devojka.

Vratio sam se u Londonu prošlog četvrtka. Sada sam u studentski dom nedaleko od fakulteta. Moj cimer je jedan Španac. Zove se David i studira istorija. Kada sam stigao u London došao mu je porodica u posetu. Oni su svi toliko temperamentni da smo stalno išle nekud. Na piće, na pabove, na svirke, na restorane... Njegova je mama profesorica engleskog pa je stalno pričala sa mnom, a ja sam ranije učio španski, pa sam htela malo sda ga vežbam. Na kraj je ona pričala na engleskom, a ja na španskom. Zamisli!!!

Ipak, nedostaje mi malo i Srbija. Ovde je sve tako skup... Preko dana idem na fakultet, a uveče radim u restoranu.

Kada diplomiram, sigurno opet dolazim u Srbiju. Makar na dve nedelja.

Nadam se da ćeš i ti jednom doći u London. Ja ti možem poslati garantno pismo.

Pozdravi sve i piši.

Tom

24. Zamislite situaciju.

Otišli ste u Francusku na mesec dana da biste učili francuski jezik. Smešteni ste u jednoj porodici. napišite pismo prijatelju. Recite kada ste stigli, gde ste smešteni, kakva je porodica sa kojom živite, kakav je grad.....

Vaše pismo treba da sadrži od 100 do 150 reči.

3. Лекција

НИКО КАО ЈА

ЧИТАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

1. Која су значења гестова на сликама?

О гестовима

Невербалну комуникацију научници деле на неколико категорија: израз лица, контакт очима, гестикалација и положај тела. Гестови често много говоре о личности и емоционалном стању неке особе, дакле о страху, срећи, туги, љутњи, заинтересованости и сл. Многи гестови разликују се од културе до културе.

Позивање руком, на пример, може се извести тако што ће човек окренути длан нагоре или надоле. Људи који су навикли на први начин могу да разумеју други као `Одлази!`. Научници су утврдили да у свету људи изражавају понизност тако што:

- Саставе руке изнад главе и наклоне се (Кина);
- Чучну (Фиџи, Тахити);
- Хођају четвороношке, пузе (Дахомеј);
- Ставе главу под нечију ногу (Тонга, Фонда);
- Легну на земљу (Полинезија);
- Испруже десну руку, наклоне се, потом се спусте, па се подигну до висине главе и опет спусте (Турска).

ДЕЛИТИ НЕШТО (А) НА НЕШТО (А)

РАЗУМЕТИ: ЈА РАЗУМЕМ: ОНИ РАЗУМЕЈУ

**НАВИЋИ СЕ (pf): НАВИКНЕМ СЕ
НАВИЋИ СЕ НА НЕШТО (А)**

ЛЕЋИ (pf): ЛЕГНЕМ

Које значење у Вашој култури има намигивање, једна подигнута обрва, кретање обрва горе-доле, шкиљење, превртање очима?

Који бисте гест употребили да покажете неком да вам се допада? А да Вам је досадан?

2. Повежите глаголе и одговарајуће значење.

а. чучнути (pf.)

б. пузати (imprf.)

ц. ходати четвороношке(imprf.)

д. лећи (pf.)

1. *кретати се по површини на коленима уз помоћ руку*

2. *потпуно савити ноге у коленима при чему су стопала још увек на земљи*

3. *заузети водораван положај тела*

3. а. На фотографију са десне стране упишите што више одговарајућих назива за делове тела.

б. Формирајте плурал за сваку наведену именицу.

ГРАМАТИКА

Sg. n	Pl. f
Н око	очи
Г ока	очију
Д оку	очима
А око	очи
И оком	очима
Л оку	очима

4. Попуните празнине.

- Његове очи су _____ (зелен).
- Она има _____ (плаво око, pl.).
- Далеко од _____ (око, pl.), далеко од срца.
- Она говори _____ (око, pl.).
- Стално мислим о _____ (њено црно око, pl.).
- Она ми је трн у _____ (око).
- Он има _____ (црно око, pl.).

Г pl. очију, ушију, прстију, ноктију, гостију, руку, ногу

5. Попуните празнине.

- Купили смо столице без _____ (нога, pl.).
- Сто _____ (рука, pl.) нам је махало.
- Први пут се појавила без дугих _____ (нокат).
- Без ових десет _____ (прст), не бих урадила ништа.
- Пришла ми је девојка прелепих _____ (око) и позвала ме на пиће.
- Имаћемо више од петнаест _____ (гост).

ВОКАБУЛАР: ОСОБИНЕ ЉУДИ

6. Како се осећају особе на фотографијама?

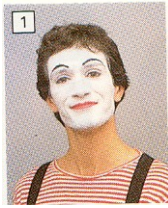
Она је...

Она је...

ПРИДЕВИ

m	f
незадовољан	незадовољна
одговоран	одговорна
задовољан	задовољна
нервозан	нервозна
неодговоран	неодговорна
вредан	вредна
радостан	радосна
болестан	болесна
жалостан	жалосна
весео	весела

On je ...

_____

On je...

_____

7. Употребите понуђене речи и попуните празнине.

уплашен, -а, -о   срећан, -ћна, -ћно   тужан, -жна, -жно   љут, -а, -о
заинтересован, -а, -о

Човек **који** осећа страх је _____ . Жена **која** осећа страх је _____ .
 Човек **који** осећа тугу је _____ . Жена **која** осећа тугу је _____ .
 Човек **који** осећа љутњу је _____ . Жена **која** осећа љутњу је _____ .
 Човек **којег** нешто интересује је _____ . Жена **коју** нешто интересује је _____ .

ГРАМАТИКА

ПРИДЕВИ (ПОНАВЉАЊЕ)

Sg.				Pl.		
	m	f	n	m	f	n
N	добар/лош	добра	добро/лоше	добри	добре	добра
G	доброг/лошег	добре	доброг/лошег		добрих	
D	добром/лошем	доброј	добром/лошем		добрим	
A	N/G	добру	добро/лоше	добре	добре	добра
V	добри	добра	добро	добри	добре	добра
I	добрим	добром	добрим		добрим	
L	добром/лошем	доброј	добром/лошем		добрим	

📖: (Sg) D=L (Pl) D=I=L
 📖: (Sg m) A: Видео сам добар сат у продавници. Видео сам доброг пријатеља.

8. Попуните празнине одговарајућом формом придева датих у заградама.

- а) Узео сам књигу од оног _____ (висок) човека..
 б) Идем на море са _____ (најбоља) другарица.
 д) Она има _____ (дуг, плав) косу и _____ (црн) очи.
 е) Сто се налази између _____ (црвена) фотеље и кревета.
 ф) Он стално прича о својом _____ (нова) девојци.
 г) Тата је веома _____ (крупан).
 х) Судије треба да буду _____ (поштен).
 ј) Наше комшије су веома _____ (добар).

9. Упишите антониме следећих придева:

поуздан _____ вредан _____ повучен _____
 тужан _____ заинтересован _____ амбициозан _____
 задовољан _____ себичан _____

СЛУШАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

Тест: Која Вам боја недостаје?

Одговорите на питања из теста и сазнаћете која је ваша боја и каква ваша исхрана треба да буде. Након неколико дана осећаћете се изврсно и изгубићете неколико килограма!

Подвуците оне особине за које мислите да одговарају Вашој личности, затим саберите под којим словом имате највише означених особина. Ако се негде појави једнак број, покушајте да неким од њих дате предност. Ви сте особа...

А	Б	В	Г	Д
чудна	уредна	стрпљива	нервозна	амбициозна
промишљена	неприлагодљива	причљива	плашљива	такмичарског духа
крута	мирољубива	агресивна	симпатична	рационална
песимистична	дружељубива	неусиљена	немирна	повучена
недружељубива	поуздана	пуна живота	импулсивна	реалистична
мирна	наизглед	непромишљена	оптимистична	одлучна

👂 Саслушајте резултате теста и попуните празнине.

Модра дијета

- А - љубичаста
- Б - модра
- В - црвена
- Г - зелена
- Д - жута

Једете превише и на брзину, нарочито када сте _____.
Често имате проблема са кожом. Руке и стопала обично су вам хладни.
То је последица лоше циркулације. Често плачете, чак и без разлога.
Једите житарице, поврће, воће, _____, шљиве, боровницу,
купине, грожђе. Немојте јести хлеб и тесто.

Жута дијета

Имате _____ тело.
Често се жалите на болове у леђима.
Обично не показујете оно што осећате.
Ваша самоконтрола је веома снажна.

Потребна Вам је вегетаријанска исхрана. Једите лимун, банану, жуту паприку, јаја, грејпфрут, _____ и путер.

Црвена дијета

Склони сте гојењу. Немате довољно _____ у себе.
У Вашој исхрани требало би да користите парадајз, црвено месо, јагоде, наранџе, бундеву, _____, трешње, вишње. Избегавајте кафу, слаткише, алкохол, млеко и сиреве.

Љубичаста дијета

Немате проблема са линијом. Ваш проблем налази се у слабој циркулацији.
Имате бео тен. _____ сте, не бојите се новости и непрестано нешто учите. Не понављајте двапут исту грешку.

Требало би да узимате житарице, плави патлиџан, шљиве, рибу и бело _____.

Зелена дијета

Вероватно сте нежне грађе.
Ваше тело је пропорционално, али сте склони _____ гојењу.
_____ сте и отворени. Знате да се бринете о себи, али и да будете веома великодушни.

Требало би да једете грашак, _____, _____, _____, _____ и _____.

ГРАМАТИКА

РЕЛАТИВНА (ОДНОСНА) ЗАМЕНИЦА

	Sg.			Pl.		
	m	f	n	m	f	n
Н	који	која	које	који	које	која
Г	којег /ког	које	којег /ког	којих		
Д	којем/ком	којој	којем/ком	којим(а)		
А	Н/Г	коју	Н	које	које	Н
В	-	-	-	-	-	-
И	којим/ким	којом	којим/ким	којим(а)		
Л	(о) којем/ком	којој	којем/ком	којим(а)		

исказивати + нешто (А) + нечим (И) (нпр. исказивати емоције гестовима)

Људи често емоције исказују гестовима (И мн. м.).

Којим (И мн. м.) гестовима људи исказују страх?

10. Попуните празнине одговарајућим обликом релативне заменице.

- _____ бисте гест употребили да покажете неком да Вам се допада?
- _____ су значења следећих гестова?
- _____ гестовима Ви исказујете тугу?
- _____ значење у Вашој култури има намигивање?
- _____ бисте гестове употребили да покажете неком да вам се не допада?
- _____ је твоја омиљена књига?

РЕЛАТИВНА (ОДНОСНА) КЛАУЗА

S + CI (← Conj /koji/+ Pred /V/)

Човек (N sg. m.r.) осећа страх. Он (N sg. m.r.) је уплашен.

→Човек који (N sg. m.r.) осећа страх је уплашен.

Жена (N sg. ž.r.) осећа страх. Она (N sg. ž.r.) је уплашена.

→Жена која (N sg. ž.r.) осећа тугу је уплашена.

11. Попуните празнине одговарајућом формом релативне заменице.

- Људи _____ нису овде добиће награду касније.
- Девојка _____ осећа страх је уплашена.
- Дете _____ осећа тугу је тужно.
- Са _____ девојком си ишао у биоскоп? Не познајеш девојку са _____ сам ишао у биоскоп.
- О _____ младићу си ми јуче причала? Младић о _____ сам ти јуче причала стоји поред тебе.
- _____ књигу читаш? Књига _____ читам зове се Лагум.
- _____ гестом исказујете срећу? Осмех је један од гестова _____ исказујем срећу.

- Ово је девојка о _____ сам ти говорила.
- Ово је онај човек _____ сам поклонила књигу.
- Ово је аутобус _____ сам допутовала.
- Ово је жена _____ сам јуче видела у аутобусу.
- Ово је девојка _____ ми се свиђа.
- Ово је девојка од _____ ми се диже коса на глави.
- Ово су људи од _____ треба тражити помоћ.
- Ово су села _____ припадају Новом Саду.
- Ово су градови _____ се налазе у Европи.
- Ово су људи _____ се допада наша кућа.

12. Упишите одговарајућу форму релативне заменице у функцији везника.

Нпр. Ти си ми поклонио **књигу**. Изгубила сам је.
→ Изгубила сам књигу **коју** си ми ти поклонио.

Купила сам **хаљину** у суботу. Вечерас сам је обукла.
Вечерас сам обукла хаљину _____ сам купила у суботу.

Купио је **одело** прошлог петка. Није га обукао вечерас.
Вечерас није обукао одело _____ је купио прошлог петка.

Видела је **момка** у кафићу. Он јој се свидео.
Свидео јој се момак _____ је видела у кафићу.

Купио је **сто** у робној кући. Донео га је аутом.
Аутом је донео сто _____ је купио у робној кући.

Летос је купила **три хаљине**. Уопште их не носи.
Уопште не носи хаљине _____ је летос купила.

Јуче је разговарао **са неком женом**, а јутрос јој је купио цвеће.
Купио је јутрос цвеће жени _____ је јуче разговарао.

Јуче је причала **са неким човеком**. Данас није желела ни да му се јави.
Данас није желела ни да се јави човеку _____ је јуче причала.

Јуче смо разговарали **о проблемима** у фирми. Данас смо их решили.
Данас смо решили проблеме _____ смо јуче разговарали.

Прошли смо јуче **поред једног бутика**. Та кућа је преко пута њега.
Та кућа је преко пута бутика поред _____ смо јуче прошли.

Јуче сам узела новац **од другарице**. Ово је она.
Ово је другарица _____ сам јуче узела новац.

Тражила сам савет **од својих пријатеља**. То су они.
Ово су моји пријатељи _____ сам јуче тражила савет.

СВОЈ, СВОЈА, СВОЈЕ

	Sg.			Pl.		
	m	f	n	m	f	n
Н	свој	своја	своје	своји	своје	своја
Г	својег /свог	своје	својег /свог	својих		
Д	својем/свом	својој	својем/свом	својим(а)		
А	Н/Г	своју	Н	своје	своје	Н
В	-	-	-	-	-	-
И	својим	својом	својим	својим(а)		
Л	(о) својем/свом	својој	својем/свом	својим(а)		

Синоними:

Био сам на излету са **мојим** пријатељима. = Био сам на излету са **својим** пријатељима.

Да ли си у **твом** стану? = Да ли си у **свом** стану?

Разговарали смо са **нашим** пријатељима. = Разговарали смо са **својим** пријатељима.

Да ли сте размишљали о **вашим** проблемима? = Да ли сте размишљали о **својим** проблемима?

Међутим, у 3. лицу једнине и множине:

Он је разговарао са **његовим** пријатељима. ≠ Он је разговарао са **својим** пријатељима.

Она је у **њеном** стану. ≠ Она је у **свом** стану.

Они су разговарали о **њиховим** проблемима. ≠ Они су разговарали о **својим** проблемима.

13. Прочитајте дијалоге и попуните празнине једном од понуђених заменица. Објасните зашто сте тако урадили.

- Марија: Здраво, Гордана. Како си?
- Гордана: Здраво, добро сам.
- Марија: Ово је моја пријатељица, Софија.
- Гордана: Драго ми је, Софија, ја сам Марија.
- Софија: Драго ми је.

Марија је упознала Гордану са _____ (својом, њеном) пријатељицом.

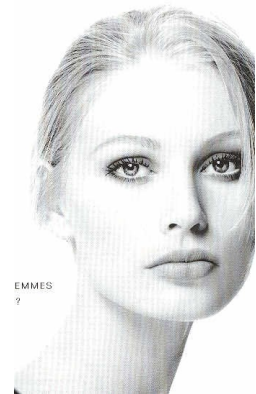
- Павле: Здраво, шта радиш?
- Милан: Ево, управо сам се посвађао са твојим братом.
- Павле: Стварно?!? Па, зашто?
- Милан: Не знам шта се дешава. У последње време је веома нервозан. Позвао сам га на пиће, а он почео да хистерише.
- Павле: Боже... Свашта! Разговараћу с њим кад дођем кући.

Павле ће разговарати са _____ (својим, његовим) братом.

14. Утврдите значења датих речи.

обрва усна
трепавица пеге
бора чело зализак
јагодице образ
бубуљица
подочњак
очи: крупне, ситне

15. Употребите понуђене речи и опишите ликове на цртежима.

Коса: плава, куштрава=коврцава, равна, дуга, кратка, густа, ретка, седа; шишке, плетеница, рашчупан, ћелав; чуперак; реп; раздељак
Зуби: крезуб
Нос: прџаст, кукаст, орловски
Уши: клемпаве
брада бркови перика зулуф минђуша огрлица машна наочари

Он има браду и носи перику.

16. а. Утврдите значења следећих речи и упишите их на одговарајуће место на фотографијама.

палац кажипрст средњи прст домали прст мали прст
длан шака песница

б. Попуните празнине.

Када неко има много бора по лицу, његово лице је _____.
Када неко има белу косу, он је _____.
Када смо веома уморни, па нам се очи затварају, кажемо да су нам капци _____.

17. Повежите.

1. ПАСТИ С НОГУ	а. ВОДИТИ РАЧУНА О НЕКОМЕ
2. БИТИ ЈЕДНОМ НОГОМ У ГРОБУ	б. ЗА ТРЕНУТАК
3. ОБОРИТИ НЕКОГ С НОГУ	ц. ПОПИТИ/ПОЈЕСТИ НЕШТО НА БРЗИНУ
4. ГУТАТИ НЕКОГ ОЧИМА	д. БИТИ ЈАКО СТАР ИЛИ БОЛЕСТАН
5. У ЧЕТИРИ ОКА	е. ОДУШЕВИТИ НЕКОГА
6. ДОК ТРЕПНЕШ ОКОМ	ф. ЖЕЉНО ГЛЕДАТИ
7. ПАЗИТИ НЕКОГА КАО ОЧИ У ГЛАВИ	г. ПОПИТИ НА ПРАЗАН СТОМАК
8. ПОПИТИ/ПОЈЕСТИ С НОГУ	х. НАСАМО
9. ПОПИТИ НАШТЕ СРЦА	и. ПРЕМОРИТИ СЕ

ГОВОРНЕ ВЕЖБЕ.

у фризерском салону

Марко: Добар дан!
Фризерка: Добар дан. Изволите.
Марко: Желео бих да се ошишам.
Фризерка: Добро. Да ли желите да Вам оперемо косу?
Марко: Да, наравно.
(мало касније)
Фризерка: Какву фризуру желите? Да ли желите само да Вам скратим косу или желите нешто потпуно другачије?
Марко: Шта Ви мислите?
Фризерка: Имате коврцаву и густу косу, мислим да Вам лепо стоји дужа коса. Само ћемо мало да Вам скратимо крајеве.
Марко: Добро, али могао бих нешто и да променим, рецимо боју. Хоћу да се офарbam у плаво.
(мало касније)

ошишати се

дужа коса : краћа коса

офарбати се

Фризерка: Ево, готови смо! Да ли сте задовољни?
Марко: Презадовољан! Колико сам Вам дужан?
Фризерка: Шишање је 300, а фарбање 850 динара.
Марко: Добро, изволите. Хвала Вам пуно. До виђења, пријатно!
Фризерка: Хвала и Вама, дођите нам опет. Пријатно!

После фризера, али код куће...

Здраво, мама.
Види, имам нову
фризуру.

Да, да...
Да, видим...

Шта је ово?
На шта то личи?
И ти мислиш тако да
идеш на факултет?
Оцу се ово уопште
неће допасти...

Ма, ви сте сви
конзервативни. Какве везе
има фризура са факултетом?

- Шта ви мислите?
- Поделите улоге и приведете разговор крају.

Одећа

18. Одговорите на питања.

- Како волите да се облачите?
- Да ли је занимање повезано са начином облачења?
- Да ли начин одевања говори нешто више и о човеку?
- Колико су маскенбали популарни у Вашој земљи? Да ли сте се икада маскирали? У кога (или шта)?

ГРАМАТИКА

Обућа

ципеле (равне, на штиклу)
чизме сандале папуче
цокуле пертле патике
кломпе

човек са седом брадом = човек седе браде

човек са ронилачком маском

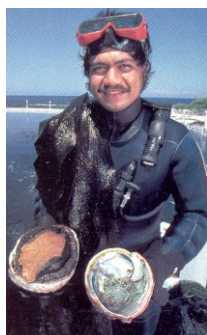
КВАЛИФИКАТИВНИ ГЕНИТИВ (Det + G): *čovек plavih očiju:*

~~*čovек očiju: *čovек ronilačke maske~~

КВАЛИФИКАТИВНИ ИНСТРУМЕНТАЛ (Prep. (sa) + /Det/ + I):

čovек sa plavim očima: čovek sa (ronilačkom) maskom

19. Описујући особе на фотографијама употребите што више конструкција са квалификативним генитивом и/или инструменталом .

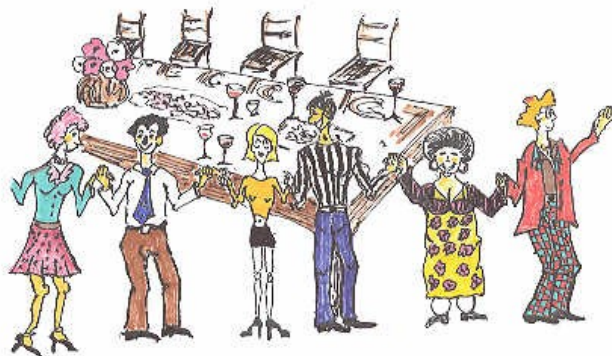
- Које вам је занимање од ових најпривлачније?
- Да ли бисте волели да сте славна медијска личност?
- Да ли је физички изглед важан за нека занимања?
- Да ли жене и мушкарци могу радити исте послове?

е) Замислите неку познату личност. Остали студенти треба да постављају питања која се односе на **карактеристике** везане за **изглед, занимање и начин облачења** замишљене личности. Питања морају бити таква да Ваш одговор буде или `да` или `не`.

20. Најпре утврдите значења датих речи и израза, затим погледајте цртеж и постављајте питања другим студентима као у примеру.

на туфне/тачкице кравата мини сукња ципеле на штиклу
на пруге на цветиће каро

Нпр. *Где стоји жена у мини сукњи? Између младића у мајици на пруге и човека са краватом. Како изгледа жена у...? Она има...*

Упоредите: МЛАДИЋ У МАЈИЦИ (L) НА ПРУГЕ: ЧОВЕК СА КРАВАТОМ (I)

Квалификативни локатив: жена у хаљини на цветиће
човек у црним ципелама

~~жена у златној огрлици, мушкарац у наочарима~~

Квалификативни инструментал: девојка са наочарима
младић са краватом
човек с ташном
жена с јакном у рукама

21. Попуните празнине одговарајућом формом понуђених синтагми у локативу или инструменталу.

- а) Жена _____ (црна ташна) носи плаве панталоне.
- б) Човек _____ (зелена мајица) има плаву косу.
- ц) Дечак _____ (наочари за сунце) носи ташну.
- д) Девојчица _____ (шарена хаљина) има дугу косу.
- е) Момак _____ (браон чизме) носи фармерице.
- ф) Девојка _____ (капут у рукама) има зелене очи.

Pluralia tantum

У српском језику постоје именице које, иако на формалном плану имају само множинске облике, обележавају један ентитет. Ту су, између осталих, следеће именице: *леђа, груди, панталоне, фармерице, бермуде, хулахопке, врата, наочари, Карловци, кола.*

22. Следеће реченице допуните одговарајућим формама придева.

а) Панталоне СУ _____.

оштар, дрвени, здрав,
објективан, кратак, повијен

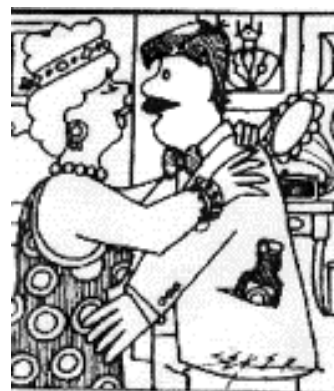
- б) Маказе СУ _____.
- в) Врата СУ _____.
- г) Леђа СУ _____.
- д) Плућа СУ _____.
- ђ) Новине СУ _____.

23. На празна места упишите одговарајућу форму глагола у перфекту.

Наочари за сунце _____ ми _____ (разбити се).
 _____ ми _____ (свидети се) оне панталоне.
 _____ ми _____ (поцепати се) нове хулахопке.
 _____ ми _____ (покварити се) кола.
 _____ ми _____ (свидети се) Сремски Карловци.
 _____ ме (болети) леђа.
 Врата _____ (отворити се).

**Мало забаве
 За оштро око**

Ови цртежи разликују се у неколико детаља. Пронађите их.

ШЕШИР МОЈ

Шешир мој, шешир мој накосо
 Носио бих , ал` ми не да мој посо.

Мараме, мараме шарене
 У мене се загледале све жене.

РЕФРЕН
 Био пијан или не,
 пијаница, мангуп, лола зову ме

ПИСАЊЕ

ПИСМО ПРИЈАТЕЉУ (НЕФОРМАЛНО ПИСМО)

24. Упоредите ова два писма. Које је писмо према Вашем мишљењу боље написано? Пронађите све граматичке, правописне и стилске грешке у њима (уколико их има).

Ћао, Марко!

Иако се смо скоро видели, морам да ти се јавим. Сада сам у Ниш!!! Био си у праву када си реко да треба да видим тај град.

Упознао сам много људи. Сви су невероватно весели и пријатни. Замисли, чак сам и девоку нашао. Зове се Милица. Има дугу црну косу и црне очи. Веома је интересантна, много прича и веома лепо пева. Сада је у једној рок-групи у Нишу и тако смо се и упознали. Студира географија у Београду. То је супер, јер ћемо се моћи виђати кад почне школску годину. У Нишу живе њена породица. Одмах ме је упознала са родитељи и за викенд идемо на село да правимо роштиљ. Једва чекам.

Где си, бре, Марко!?!

Шта радиш? Шта има ново? Не јављаш се недељама. Јеси ли нешто љут на мене?

Ја сам тренутно у Котору и могу ти рећи да ми је стравал!!! Била сам прво у Будви, онда у Херцег Новом и сада сам овде. Радим по кафићима и зарадим таман толико да могу да будем на мору до краја сезоне. Жао ми је што ниси са мном, али биће времена. Следеће године ићи ћемо заједно. Упознала сам много људи. Почела сам да се бавим рођењем. Видећеш шта сам све изронила.

Надам се да је и теби лепо. Да ли се добро облачиш? Кажу да је у Русији и лети хладно. Да ли имаш мало слободног времена или стално учиш? Следеће године не

25. Замислите ситуацију.

Отпутовали сте у неко место и пишете свом добром пријатељу / девојци / момку о утисцима.

Ваше писмо треба да садржи од 100 до 150 речи и мора бити написано одговарајућим стилем.

4. Lekcija

MOJE OBAVEZE

ČITANJE I RAZUMEVANJE

Slobodno vreme

1. a. Pročitajte tekst i zaokružite tačne odgovore.

Zdravo! Ja sam, kao što znate, Marko. Imam dvadeset godina i studiram turizam. U slobodno vreme sviram bubnjeve u lokalnoj rok-grupi i amaterski se bavim fotografijom. U fotografisanju zaista uživam. Obično vikendom, jer samo **tada** imam dovoljno slobodnog vremena, odlazim u prirodu i fotografišem svaki interesantan, neuobičajen prizor. Obožavam i da se družim, da idem sa prijateljima u pozorište, bioskop, na koncerte, žurke. Volim da putujem i želeo bih da jednog dana obiđem ceo svet. Ne volim obaveze i učenje. Ne podnosim da ustajem **rano**. Obožavam da spavam.

Ovih dana padam s nogu od posla. Imam obaveza preko glave i nemam dovoljno vremena ni za šta. Svaki dan idem na fakultet, puno učim jer **uskoro** počinju ispiti. Bend u kojem sviram imaće koncert za dve nedelje, tako da **svako veče** imamo probe. Poludeću! Ovakav način života mi **već** ide na živce. Ne mogu više. Željani sam provoda i odmora. Muka mi je od obaveza i učenja. Želim da se bavim onim što me zaista interesuje.

U subotu je veliki koncert u Beogradu i celo moje društvo ide, a ja ne znam šta da radim. Ne znam da li da idem sa prijateljima na koncert ili da ostanem kod kuće i učim.

baviti se nečim (I)

uživati u nečemu (L)

obići (pf) nešto (A): obiđem
obilaziti (impf): obilazim

pasti s nogu (od nečega)

ići nekome (D) nešto (N) na živce: Ovakav način života ide mi na živce.

I. Marko svira bubnjeve kada ima vremena.	a. tačno	b. netačno	c. nema podataka u tekstu
II. Marko radi kao fotograf.	a. tačno	b. netačno	c. nema podataka u tekstu
III. Marko voli da fotografiše.	a. tačno	b. netačno	c. nema podataka u tekstu
IV. Marko obično fotografiše enterijer.	a. tačno	b. netačno	c. nema podataka u tekstu
V. Marko svaki dan ustaje rano, ali to ne voli.	a. tačno	b. netačno	c. nema podataka u tekstu
VI. Ovih dana Marko ima mnogo posla.	a. tačno	b. netačno	c. nema podataka u tekstu
VII. Marku je dosadno i želi da ima neku obavezu.	a. tačno	b. netačno	c. nema podataka u tekstu

b. Odgovorite na pitanja.

▪ Koji je vaš hobi?	▪ Šta Vam ide na živce?
▪ Čime se bavite u slobodno vreme?	▪ Kada ste poslednji put pali s nogu?
▪ U čemu uživajte?	

imati vremena za nešto (A): nemati vremena ni za šta (A)

2. Popunite praznine odgovarajućom formom odrične zamenice NIKO/NIŠTA. Vodite računa o predlozima.

Ne uživam _____ . Ne bavim se _____ .
 _____ me ne interesuje. S kim ideš na koncert? Ne idem _____ .
 Sa kim ćeš to podeliti? _____ . O čemu ste razgovarali? _____ .
 Na šta ste mislili kad ste to uraditi? _____ .

3. Popunite praznine.

biti željan nečega (G)

Željni smo _____ (more, sunce, plivanje i sunčanje).
 Bila je željna _____ (mamina kuhinja).
 Željan sam _____ (svoja devojka).
 Nisam željan _____ (ništa).
 Čega ste željni? _____.

GRAMATIKA

RELATIVNA (ODNOSNA) KLAUZA

Želim da se bavim onim što me zaista interesuje.4. Upišite odgovarajuću formu zamenice ono (korelativa) i relativnog veznika što.

- a) Radim _____ mi se dopada.
 b) Ide mi na živce _____ što i tebi.
 c) Volim da nosim _____ je od prirodnih materijala.
 d) On stalno priča o _____ nas ne interesuje.
 e) Svida mi se _____ se tebi ne sviđa.
 f) Nemam vremena za _____ je besmisleno.
 g) Ja se ne slažem s _____ si rekao.
 h) Razmišljala sam o _____ o _____ smo razgovarale.

U funkciji korelativa, pored zamenice *ono* (sr.r.), u srpskom jeziku mogu se pojaviti i zamenice: *ovo, to, nešto, sve* (sr.r.). U svim ovim slučajima upotreba veznika *koji, a-, -e* je nestandardna.

5. Popunite praznine odgovarajućom formom datog korelativa i veznika što.

- a) Ti si _____ (sve) _____ obožavam.
 b) Bavim se _____ (nešto) _____ ti ne razumeš.
 c) Zaboraviću na _____ (ono) _____ je bilo.
 d) Obrati pažnju na _____ (to) _____ ti govorim.
 e) Ne govori nikom o _____ (ovo) _____ se desilo.
 f) Razmišljam o _____ (sve) što si rekao.

N sve
 G svega
 D svemu
 A sve
 I svim
 L svemu

KONAČNA ODLUKA

Marko: Halo?

Pavle: Pozdrav, Marko. Pavle je. Šta radiš? Hoćemo li ići na koncert?

Marko: Uopšte ne znam šta da radim. Ide mi se na koncert, ali u ponedeljak imam ispit. Nisam još ni pročitao celu knjigu, a kamoli nešto naučio! Ako odem na koncert, može da se desi da padnem na ispitu.

Pavle: Pa dobro, Marko, nije smak sveta ako ne položiš taj ispit. Polagaćeš ponovo u septembru. Ovo je jedinstvena prilika da čuješ tako dobru grupu uživo.

Marko: U pravu si. Idem na koncert, pa šta bude. Kakav je dogovor? Gde ćemo se naći?

Pavle: Dogovorili smo se da se nađemo u pet na Trgu, ispred Miletićevog spomenika. Kad se skupimo, svi zajedno idemo na autobusku stanicu. Autobus za Beograd imamo u sedam.

Marko: Dobro, vidimo se na trgu. Čao!

Pavle: Vidimo se, Marko!

svi zajedno

smak sveta

Ide mi se na koncert. = Ja bih išao na koncert.

5. Preformulišite rečenice kao u navedenom primeru.

- a) Jedu mi se jabuke. = _____
 b) _____ = Ja bih pio pivo.
 c) Ne ide mi se na žurku. = _____
 d) _____ = Ja bih gledao taj film.
 e) Putuje mi se na Zlatibor. = _____
 f) _____ = Ja bih pevao.
 g) Ništa mu se ne radi. = _____
 h) _____ = On bi išao u grad.

Objekatska klauza (direktni i indirektni govor)

Da li da idem na koncert ili da ostanem kod kuće?

→ Ne znam da li da idem na koncert ili da ostanem kod kuće.

6. a. Preformulišite rečenice kao u primeru. Počnite rečenice nekom od ponuđenih konstrukcija.

On/Ona/Oni...	je pitao (+A)...	da li...
	nije znala...	kada...
	želi da zna...	gde...
	je rekla ...	da...

Npr. Marko: Jelena, kada ćeš doći kod mene?
 →Marko je pitao Jelenu kada će doći kod njega.

- a) Marija: "Da li ti se, Jelena, sviđa moj Andrija?"
 _____
 b) Zoran: "Vraćam se iz Rumunije u junu."
 _____
 c) Ivana: "Hoćeš li, Gorane, doći kod mene u uorak ili u sredu?"
 _____
 d) Maja: "Boško, gde si ostavio makaze?"
 _____
 e) Boško: "Maja, jesi li zalila cveće?"
 _____
 f) Tamara: "Đorđe, to nije istina!"
 _____
 g) Đorđe: "Tamara, kada će ručak biti gotov?"
 _____

b. Prepričajte dijalog između Marka i Pavla tako da što više rečenica bude u indirektnom govoru.

GOVORNE VEŽBE

Kako da telefoniramo?

Formalna pitanja:

- Dobar dan, da li bih mogao/mogla da razgovaram sa gospodinom/ gospođom/ gospođicom Petrović, molim Vas?
- Dobar dan, da li je tu gospodin/gospođa /gospođica Petrović?
- Molim Vas, gospodina/gospođu/gospođicu Petrović?
- Dobar dan, Marija Pavlović kraj telefona, da li bih mogla da razgovaram sa gospodinom/ gospođom/ gospođicom Petrović, molim Vas?

Formalni odgovori:

- Ja sam, izvolite.
- Da, (sačekajte) samo momenat, molim Vas.
- Ne, gospodin/gospođa/gospođica Petrović nije ovde.

Gospodin/gospođa/gospođica Petrović je na sastanku. Da li možete da pozovete kasnije?

Da li želite da ostavite poruku?

Hoćete li da Vas gospodin/gospođa/gospođica Petrović pozove kasnije?

6. Zamislite sledeće situacije i sastavite odgovarajuće dijaloge.

a. Nalazite se na železničkoj stanici i treba da pozovete svog prijatelja na posao i da ga zamolite da dođe po Vas. Međutim, njegov kolega se javlja na telefon i kaže da Vaš prijatelj nije u kancelariji.

b. Treba da pozovete predstavništvo JAT-a u Parizu gde biste želeli da se zaposlite kao prevodilac. Tražite direktora predstavništva gospodina Gvozdenovića, ali on nije trenutno u kancelariji. Razgovarajte sa sekretaricom i pokušajte da zakažete razgovor sa direktorom.

c. Razboleli ste se iznenada i lekar vam je preporučio da ne idete na posao. Pozovite šefa i pokušajte da mu objasnite situaciju i da ga zamolite za tri slobodna dana.

Neformalna pitanja:

- Zdravo. Kako si? Je l` Saša kod kuće?
- E, éao, Vanja je. Je l` Šomi kod tebe?

Neformalni odgovori:

- Zdravo, Marko. Kako si?
- Pozdrav. Tu je. Saša!!!!
- Ja sam. Vozdra. Pa gde si ti? Ne javljaš se danima!?
- Nije tu. Otišao je kod devojke. Da mu kažem nešto?

7. Zamislite sledeće situacije i sastavite odgovarajuće dijaloge.

a. Devojka/momak koja/-i Vam se sviđa pozvala/-o Vas je na rođendan, ali ne biste da idete sami. Zovete prijatelja, ali on nije kod kuće. Pokušajte da dođete do njega.

b. Dobili ste dve ulaznice za utakmicu i zovete prijatelja da ide sa Vama, ali on nije oduševljen. Pokušavate da ga ubedite.

c. Dogovarate se sa prijateljem kuda ćete ići te večeri u izlazak, gde ćete se naći, u koliko sati...

SLUŠANJE I RAZUMEVANJE

4. 🎧 Saslušajte ove osobe, popunite praznine i zaokružite tačne odgovore.

Ivan (35)
Zanimanje: _____

Ranije, kada sam bio mlađi i nezaposlen, imao sam hobi – ronjenje. Čitavo leto provodio sam _____ u ronilačkim kampovima. Uživao sam u lepotama podvodnog sveta. Tada mi je bila najveća želja da se bavim podvodnom _____. Ali taj san mi se nije ostvario. Sada radim i mogu samo deset dana godišnje da odvojim za odmor. Pošto sam oženjen i imam sina od _____, taj odmor uvek provodimo zajedno.

Marija ( )
profesor

Ne, nemam vremena za hobi. Imam _____ dece i radim, tako da ne stižem da uradim ni ono što moram. Samo ponekad _____ i ja uspemo da nađemo malo vremena da odemo u bioskop i pogledamo neki dobar film.

Ruža, 69,
penzioner

Sada sam u _____ i ponovo imam dovoljno vremena da radim stvari koje volim. Moja velika ljubav još od najmlađih dana je _____.

- a. Ove osobe govore o:
- svojim obavezama i slobodnom vremenu;
  - poslu;
  - godišnjem odmoru.
- b. Hobi nemaju:
- Ivan i Marija;
  - Ivan, Marija i Ruža;
  - Ruža i Marija.
- c. Ivan se nekada bavio:
- podvodnim ribolovom;
  - podvodnom fotografijom;
  - ronjenjem.
- d. Ružina najveća ljubav su:
- pozorište i film;
  - gluma i pevanje;
  - knjige.

4. 🎧 Saslušajte **prilog** i popunite praznine.

Dodela »nemačkog Oskara«

Anica Dobra, jedna od naših najpoznatijih glumica, jeste prva koja je nominovana u kategoriji »najbolja nemačka glumica« **na 55. festivalu Zlatna kamera** _____, a nije rođena **u Nemačkoj**. Nagradu je dobila njena koleginica Aleksandra Marija Lara, a Anica je tada svojim prijateljima rekla da je i nominacija za nju velik uspeh. Inače, Anica već duže vreme živi i radi _____ i veoma je uspešna. Budući da mnogo radi, samo ponekad skokne _____ da bi se videla sa prijateljima.

GRAMATIKA

PADEŽI ZA MESTO

AKUZATIV: LOKATIV

AKUZATIV se koristi za iskazivanje cilja kretanja:

Kuda?	Idem	Idem	Putujem
	u pozorište	na žurku	na planinu
	u kafić	na fakultet	u Moskvu
	u bioskop	na plažu	na more

V(kretanja) + Prep (u/na) +N(A)

LOKATIV se koristi za iskazivanje mesta:

Gde?	Ja sam	Nalazim se	Živim
	u pozorištu	na žurci	u Moskvi
	u kafiću.	na fakultetu	na moru
	u bioskopu	na plaži	

V(mirovanja) + Prep (u/na) + N(L)

8. Upotrebite odgovarajući predlog: *u/na*.

Npr. Idem na fakultet.

a. Bila sam _____ prodavnici.	d. Idem _____ školu.
b. Putujem _____ Novi Sad.	e. Maja radi _____ frizerskom salonu.
c. Knjiga je _____ stolu.	f. Marko putuje _____ Francusku.

9. Upotrebite odgovarajući padež: *akuzativ/lokativ*.

Npr. Nataša i Marko su na planini (planina).

- Jovana u petak putuje u _____ (Italija).
- Maja će ići na _____ (pijaca) da kupi krompir, paradajz, luk i papriku.
- Bojana i Peđa svako veče provode u _____ (kafić).
- Mirini roditelji žive u _____ (Novi Sad), a Miloševi na _____ (Žabljak).
- Marina sutra ide na _____ (fakultet) gde će se videti sa svojim kolegama, a posle predavanja će svi zajedno ići u _____ (pozorište).
- Sinoć sam bio na _____ (koncert) koji je održan na _____ (trg).

10. Upotrebite odgovarajući padež (*akuzativ ili lokativ*) i predlog (*u ili na*).

Prošle godine smo bili _____ (more), _____ (Grčka). Svaki dan smo išli brodićem _____ (jedna prelepa plaža) koja se nalazi _____ (malo ostrvo) preko puta našeg hotela. Čitav dan smo provodili _____ (plaža) i tek uveče smo se vraćali _____ (hotel). _____ (hotel) smo večerali i malo se odmarali. Posle večere i odmora išli smo _____ (kafić) ili _____ (diskoteka).

11. Postavite pitanja za sledeće rečenice. Upotrebite upitne priloge *kuda* ili *gde*.

Npr. Bili smo u pozorištu. Gde ste bili? Idemo u bioskop. Kuda idete?

Čon Hjon Pak živi u Seulu.

Jurij radi u školi.

Marko i Ivana idu na fakultet.

Gđa Petrović je rođena u Beogradu.

Upoznali smo se u knjižari.

Maja putuje na more.

KOD + G
U/NA + A

:

DO + G

**V(kretanja/mirovanja)+Prep (kod)
+N(G(živo+))**

V(kretanja)+Prep (u) +N(A(živo-))

*Ove konstrukcije označavaju da se radnja duže vreme vrši na određenom mestu.

Npr. Idem kod majke na nedelju dana.
Bio sam kod majke.
Idem u bioskop.

V(kretanja)+Prep (do) +N(G(živo+/-))

*Ova konstrukcija označava da se radnja kratko vrši na određenom mestu.

Npr. Idem na minut do komšinice.

Svrati do prodavnice da kupiš hleb.

Genitiv sa predlogom DO upotrebljava se uz glagole: **SVRATITI NAVRATITI**
SKOKNUTI TRKNUTI

12. Reči u zagradama stavite u odgovarajući padež, a predloge upišite sami.

- Jasna i Milica idu _____ (more) _____ (Budva). Njihovi prijatelji imaju kuću _____ (Bar), tako da će sigurno usput svratiti _____ (oni).
- Sutra idem _____ (Francuska). _____ (Pariz) ću biti mesec dana i ići ću _____ (škola jezika).
- Ivane, molim te, skokni _____ (pijaca) kad se budeš vraćao sa posla i kupi kilogram paradajza.
- Ana, sutra idem _____ (bioskop). Hoćeš li i ti sa mnom? Danas posle posla mogu otići _____ (bioskop) da nam kupim karte.
- Izvinite, moram da odem časkom _____ (banka) da proverim da li mi je stigao novac.
- Ako idete u grad, navratite usput _____ (Popovići). I mi ćemo biti _____ (oni).
- Ana, trkni _____ (komšinica) i zamoli je da nam da malo šećera.
- Idem malo _____ (roditelji). Nisam ih videla već tri dana

13. Ispravite greške u sledećim rečenicama. Prepišite ih pravilno.

- Marko i Iva su sinoć bili kod bioskopa. Gledali su neki domaći film.
_____
- Idemo večeras u prijatelje na večeru.
_____
- Svratićemo u apoteci da kupimo mami lekove.
_____
- Juče smo čitav dan bili u fakultetu.
_____
- Marko, skokni kod Mire da uzmeš naše karte za avion.
_____
- Moja drugarica se razvela i otišla je do majke da živi.
_____
- Idemo večeras kod pozorišta da gledamo *Romea i Juliju*.
_____
- Bila sam juče u frizera sat vremena.
_____

Zabava ili lek?

14. Upišite pravilan oblik reči ponuđenih ispod teksta.

(1) _____ padne prvi sneg, pravite grudve i gađate prijatelje iako niste u prvoj mladosti?

(2) _____, verovali ili ne, ljudi (3) _____ organizuju pravo sportsko takmičenje u grudvanju: *jukigasen*. Učesnici se (4) _____ pripremaju jer se igre održavaju na sportskom terenu dužine 40 m i s grudvama prečnika 6,5 cm. (5) _____ igre će biti održane od 26. do 27. februara.

Na svetu, pored ove, postoji mnogo sličnih zabava. Ljudi (6) _____ paradajzom, tortama, balonima s vodom, jajima i sl. U Španiji postoji *tomatina*, igra sa paradajzom u kojoj učestvuju i do 40000 ljudi. Održava se svake poslednje srede (7) _____. Ljudi se gađaju po ceo dan i potroše oko 130 tona paradajza. Jedino pravilo u igri je da svako, (8) _____ baci paradajz, mora da ga zgnječi. Na kraju igre i učesnici i ulice potpuno su mokri od soka od paradajza. Italijani (9) _____ karnevala, ali samo samo preko dana, organizuju slične igre sa pomorandžama ili jajima. Ovogodišnja igra završena je pre nekoliko dana. U Indiji se ljudi početkom proleća polivaju bojama, u Burmi tokom aprila vodom...

Sociolozi i psiholozi misle da je ovo odličan način da se ljudi opuste (10) _____ su napeti i nervozni.

(1)	a) dok	b) tokom	c) pre nego što	d) čim
(2)	a) U Japanu	b) U Japan	c) Japanom	d) Na Japanu
(3)	a) svaku godinu	b) svaka godina	c) svake godine	d) godinama
(4)	a) svakog meseca	b) mesecima	c) svaki mesec	d) u mesecu
(5)	a) ove godine	b) ovu godinu	c) godinama	d) u ovoj godini
(6)	a) gađaju	b) se gađaju	c) gađa	d) gađam
(7)	a) u avgust	b) avgustom	c) u avgustu	d) do avgusta
(8)	a) dok	b) čim	c) tokom	d) pre nego što
(9)	a) tokom	b) krajem	c) početkom	d) pre nego što
(10)	a) uvek	b) kad god	c) bilo kad	d) tokom

biti u prvoj mladosti

učestvovati u/na nečemu (L): učestvujem

gađati se (impf) nečim (I)

polivati se (impf) nečim (I)

14. Popunite praznine.

- a) Na kraju koncerta gađali su ih _____ (jaje, pl.).
 b) Deca su se ceo dan polivala _____ (voda).
 c) Svake godine učestvujemo na _____ (takmičenje) iz fizike.
 d) Ove godine organizovaćemo takmičenje u _____ (fudbal).

RECIPROČNI GLAGOLI (Vse)

Ljudi se gađaju paradajzom. = Ljudi jedni druge gađaju paradajzom.

Dve devojke se polivaju vodom. = One polivaju jedna drugu vodom.

Marko i Snežana se vole. = Oni vole jedno drugo.

Sg.	m	f	n
N -	-	-	-
G jedan (od) drugog	-	jedna (od) druge	jedno (od) drugog
D jedan drugom	-	jedna drugoj	jedno drugom
A jedan drugog	-	jedna drugu	jedno drugo
V -	-	-	-
I jedan s drugim	-	jedna s drugom	jedno s drugim
L jedan (o) drugom	-	jedna (o) drugoj	jedno (o) drugom
Pl.	m	f	n
N -	-	-	-
G jedni (od) drugih	-	jedne (od) drugih	jedna (od) drugih
D jedni drugim	-	jedne drugim	jedna drugim
A jedni druge	-	jedne druge	-
V -	-	-	-
I jedni s drugim	-	jedne s drugim	jedna s drugim
L jedni (o) drugim	-	jedne (o) drugim	jedni (o) drugim

15. Popunite praznine kao u primeru. Vodite računa o rodu imenskih reči u poziciji subjekta.

Npr. **gađati nekog (A) nečim (I): gađati se nečim**

Zoran i Miloš se gađaju grudvama. = Oni jedan drugog gađaju grudvama.

a) **polivati nekog (A) nečim (I): polivati se nečim**

Maja i Tamara se polivaju vodom. = _____

b) **tući nekog (A): tući se**

Paja i Aleksa se opet tuku. = _____

c) **voleti nekog (A): voleti se**

Maja i Boško se vole. = _____

d) **mrzeti nekog (A): mrzeti se**

Saša i Dragan se mrze. = _____

e) _____ = Ljudi treba da vole jedni druge.

f) _____ = Svaki dan gađamo jedni druge grudvama.

g) _____ = Gordana i Zorica ne vole jedna drugu.

VOKABULAR

40 m = 40 metara
6,5 cm = 6,5 centimetara
130 tona
prečnik

16. Utvrdite značenja sledećih reči.

milimetar centimetar decimetar metar kilometar
gram kilogram tona procen(a)t / posto
sekunda minut(a) sat/čas dan mesec godina vek
prečnik dužina širina visina dubina težina

17. Ispišite rečima kao u primerima.

_____

Sg.	Pl.
N procen(a)t	procenti
G procenta	procentata
D procentu	procentima
A procen(a)t	procente
I procentom	procentima
L procentu	procentima

40 m/s = četrdeset metara u sekundi

241 km/h = dvesta četrdeset jedan kilometar na čas/sat

43 m/s _____
 127 km/h _____
 121 m/s _____
 22 km/h _____
 1000m/s _____
 751km/h _____

40 m² = četrdeset metara na kvadrat / četrdeset kvadratnih metara

32 m³ = trideset dva metra na kub / trideset dva kubna metra

5 m⁴ = pet metara na četvrti

43 m³ _____ ili _____
 127 km² _____ ili _____
 121 m² _____ ili _____
 2 m⁶ _____
 10m⁵ _____
 751m²⁶ _____

18. Popunite praznine.

- Dužina stola je 75 _____ (cm).
- Vozili ste 180 _____ (km/h).
- Prečnik kruga je 200 _____ (mm).
- Morska voda ima 4 _____ (%) soli.
- Jurimo 50 _____ (km/h).
- Živimo u 21. _____ (vek).
- Ovde je dubina mora 15 _____ (m).
- Plate će biti povećane za 21 _____ (%).
- Visok sam _____ (1,74m)
- Radim još 5 _____ (mesec) i onda idem na godišnji odmor.
- Dolazim za 5 _____ (sekunda).
- To je teško 3 _____ (tona).
- Stan ima 56 _____ (m²).
- Dolazim 100 _____ (%).

19. Izaberite jednu od ponuđenih reči i upišite je na prazno mesto u odgovarajućoj formi.

- Pera je po _____ (visina/dužina) drugi u razredu.
- _____ (visina / dubina) mora ovde iznosi 27 m.
- Merili smo _____ (dužina / prečnik) mosta.
- Ne znam da li nam odgovara _____ (dubina / širina) ovog ormana.
- _____ (prečnik / visina) prstena je 1,22 cm.
- Merili smo _____ (težina / visina) knjiga koje deca nose u školu. Ona iznosi oko 4 kg.

GRAMATIKA

Temporalna (vremenska) klauzaS1 (V) + Cl_{temp} (Conj. čim / pre nego što + V)

Čim padne prvi sneg, idem na grudvanje. Idem na grudvanje čim padne prve sneg.

Pre nego što bacimo paradajz, moramo da ga zgnječimo.

Moramo da zgnječimo paradajz pre nego što ga bacimo.

20. Upotrebite odgovarajući veznik (čim ili pre nego što). Negde su moguća oba rešenja. U tom slučaju objasnite razliku u značenju tih rečenica.

- a) _____ legnem da spavam, obučem pižamu.
- b) _____ uđem u stan, otključam vrata.
- c) Doći ću kod tebe _____ ti kupim poklon.
- d) Moram da popijem kafu _____ doručujem.
- e) _____ otputujem nekud, odem u turističku agenciju.

21. Upišite zarez tamo gde je neophodno.

- a) Doći ću da ti pomognem čim popijem kafu.
- b) Pre nego što odem u prodavnicu nazvaću te.
- c) Čim me nazove postanem nervozna.
- d) Uradi to pre nego što izađeš napolje.
- e) Čim dobijem pismo javići ti.
- f) Pre nego što se vratiš kući svrati do pijace i kupi neko voće.

PADEŽI ZA VREME

22. Pročitajte tekst na *Zabava ili lek?* još jednom i podvučite sve predložko-padežne konstrukcije koje referišu o vremenu. Prva je podvučena. Objasnite njihovo značenje.

32. Pogledajte deo o padežima za vreme u gramatici na kraju knjige.

23. Reči u zagradama stavite u odgovarajući padež.

- _____ (sledeća sreda) polažem ispit na fakultetu.
- Loreto i David su u _____ (ponedeljak) otputovali u Španiju. U Novi Sad će se vratiti tek u _____ (septembar).
- Moji roditelji se u _____ (četvrtak) vraćaju u Novi Sad posle _____ (duži odmor) na planini.
- Moram uraditi još mnogo toga pre _____ (odlazak) na more.
- Maja je tek _____ (prošli petak) saznala da ima ispit 24. juna.
- Preko _____ (dan) radim, ali sam uveče slobodan.
- Srela sam Mariju negde oko _____ (Nova godina). Ne sećam se da li je to bilo pre ili posle _____ (Kostin rođendan).
- Ona uvek priča za _____ (ručak).
- Bilo je to uoči _____ (Božić).
- Probudila sam se usred _____ (noć) i nisam mogla više da spavam.
- Te _____ (veče) sam ga prvi put videla.
- To _____ (veče) nikada neću zaboraviti.
- Reći ću ti _____ (jedan dan).
- Kuda ćeš ići za _____ (Nova godina)?
- Nazvala me je pred _____ (takmičenje).
- Srela sam je na _____ (ispit).
- Tokom _____ (veče) sam slobodan.

Sg	n	Pl.	f
NAV	veče		večeri
G	f		f
D	večeri		večeri
I	večeri		večerima
L	večeri		večerima

TOKOM + G = ZA VREME + G = Cl_{temp.} (Conj. dok + V)

24. Preformulišite rečenice kao u primeru.

Npr. Ne treba da pričaš za vreme časa. = Ne treba da pričaš dok traje čas.

- Za vreme pauze bili smo na kafi. = _____
- _____ = Nije mi bilo dobro dok je trajao koncert.
- Spavao sam tokom časa. = _____
- _____ = Bilo mi je dosadno dok je trajala predstava.
- _____ = Moji su živeli na selu dok je trajao rat.

25. Reči u zagradama stavite u odgovarajući padež.

- Na dijeti sam. Ne jedem ništa kalorično još od _____ (ponedeljak).
- Već _____ (dan) učim za taj ispit.
- Marija će biti u Grčkoj od _____ (maj) do _____ (oktobar).
- Toliko je sinoć bilo toplo da mnogi nisu mogli da spavaju čitavu _____ (noć).
- Calvin će ostati u Novom Sadu do _____ (početak) jula.
- Marko već _____ (godina) živi u Australiji. Tamo se i oženio.
- Radiću do _____ (kraj godine), a onda idem na bolovanje.
- Dolazim za _____ (sat) vremena.
- Završiću ovo za dvadeset _____ (minut).

26. Reči u zagradama stavite u odgovarajući padež.

- Nada i Dragan svake (veče) idu na trčanje.
- Milica _____ (petak) ima predavanja na fakultetu.
- Sonja i Bojan _____ (vikend) idu na ručak kod roditelja.
- Marija svake (zima) ide na zimovanje na Kopaonik.
- Nada svako (svako leto) ide u letnju školu francuskog jezika.
- Đini _____ (sreda) ima časove slovenačkog jezika.
- Moj posao je takav da i _____ (nedelja) moram da radim.

Temporalna (vremenska) klauza

Cl_{temp} (Conj kad god + V) - Kad god sam napeta, čitam.

27. Dopunite rečenice tako da imaju smisla.

- Kad god sam umoran/umorna, _____
- Kad god imam vremena, _____
- _____ kad god čujem klasičnu muziku.
- _____ kad god me boli glava.
- Kad god sam raspoložena, _____
- _____ kad god idem u grad.
- Kad god pada kiša, _____
- Kad god uđem u autobus, _____

PRILOZI I PRILOŠKI IZRAZI ZA VREME

uvek redovno stalno obično često najčešće ponekad
 retko nikad nekad danju noću s vremena na vreme
 sada tada onda juče danas sutra prekosutra
 nakosutra prekjuče nakjuče u proleće u jesen leti zimi
 zimus letos ujutru kasno rano uveče jutros

28. Opišite jedan uobičajen dan u Markovom životu koristeći ponuđene informacije. Upotrebite odgovarajuće padeže sa značenjem iterativnosti i priloge za vreme.

Npr. Svaki dan ustajem u 7:30.

7:30 – ustajanje
 7:45 – kafa
 8:00 – odlazak na fakultet
 9:00-14:00 – predavanja na fakultetu
 14:00 – ručak
 16:00-19:00 – odmaranje i učenje
 20:00-22:00 – proba sa bendom
 22:00-24:00 – izlazak sa prijateljima
 24:00 – spavanje

29. Upotrebite odgovarajući glagol i popunite praznine. Ne zaboravite da svaki glagol stavite u odgovarajući oblik. Uporedite svoje odgovore sa ostalima u grupi.

Ivan svako jutro _____ u sedam sati, _____ kafu bez šećera i _____ pogačicu sa sirom. Posle doručka _____ na posao. Na posao _____ u osam sati. U kancelariji _____ do tri sata. Posle posla obično _____ sa ženom u restoranu. Posle ručka Ivan i njegovi prijatelji najčešće _____ fudbal. Veče _____ sa porodicom: _____ TV ili _____ svi zajedno u bioskop. Obično _____ na spavanje oko jedanaest sati. Subotom i nedeljom _____ sa prijateljima u restoranu i posle toga _____ u grad. Najčešće _____ u diskoteku gde _____ i _____ do kasno u noć.

30. Dovršite rečenice.

Ujutru _____
 Zimus _____
 Prekjuče _____
 S vremena na vreme _____
 Retko _____
 U proleće _____
 Leti _____

PISANJE

FORMALNO PISMO

43. Uporedite ova dva pisma. Koje je pismo prema Vašem mišljenju bolje napisano? Pronađite sve gramatičke, pravopisne i stilske greške u njima (ukoliko ih ima).

Poštovani,

javljam se povodom oglasa u vezi sa konkursom za posao stjuardese.

Zovem se Marija Gavrilović, imam 22 godine i studiram turizmologiju u Beogradu. Visoka sam 178 cm, imam 67 kg i ljudi kažu da sam prijatnog izgleda. Nemam zdravstvenih problema, ne bojim se visine i mislim da sam prilično komunikativna. Tečno govorim engleski, a služim se nemačkim i ruskim jezikom.

Iako ste naveli sve što je neophodno za konkurs, zanima me da li bi to bio posao na određeno ili neodređeno vreme. Kao što sam rekla, ja još uvek studiram i bojim se da ne mogu u potpunosti da se posvetim ovom poslu.

S druge strane, sigurna sam da biste Vi bili zadovoljni, a istovremeno bi to za mene bilo veliko iskustvo.

S poštovanjem,
Marija Gavrilović

Zdravo!!!

Pre neki dan sam pročitala oglas u novinama pa sam mislila da je to idealna prilika za mene da malo putujem.

Ja sam Vesna Mitrović i trenutno ništa neradim. Završila sam srednju školu u Beogradu i nemam nameru da studiram. Mislim da je to bez veze. Volim da izlazim, volim skupa kola i živu muziku. Imam plavu kosu i zelene oči. Visoka sam 178cm i imam 62 kg. Bavim se fitnessom. U školi sam učila engleski i imala sam ocenu 4. Radila sam na radiju kao voditelj i svi su rekli da sam veoma talentovana.

Ne zanima me da

44. Zamislite situaciju.

Pročitali ste oglas u novinama za posao u agenciji za nekretnine. Vi studirate ekonomiju i svaki dinar bi Vam dobro došao. Pored toga, dobro govorite engleski i španski jezik. Međutim, niste sigurni da li je to honoraran posao ili posao za stalno. Morate ih to pitati. Isto tako, zanima Vas da li je neophodno ranije radno iskustvo (jer ga nemate). Ako je u pitanju honoraran posao, bili biste veoma srećni da ga dobijete.

Vaše pismo treba da sadrži od 100 do 150 reči i mora biti napisano odgovarajućim stilom.

Malo zabave

Test

Znate li da uživate u dokolici?

1. U poslednje vreme posao je bio:
  - a. uobičajen, niste imali problema,
  - b. naporan, pun stresnih situacija; zaista Vam je potreban odmor.
2. Dok idete na posao autobusom, volite:
  - a. da slušate muziku na diskmenu i prelistavate neki časopis,
  - b. da gledate kroz prozor, posmatrate automobile koji prolaze i i proučavate ljude koji sede oko Vas.
3. Kada ste bili mali...
  - a. imali ste puno igračaka, koje su uvek bile svuda po sobi,
  - b. voleli ste da čitate i izmišljate bajke i priče.
4. Na moru volite...
  - a. da, kao gušter, satima ležite na suncu,
  - b. da čitate, plivate, šetate, časkate s prijateljima...
5. "Danas će biti predivan dan!", pomislite...
  - a. svako jutro čim otvorite oči,
  - b. samo kada je vaš rokovnik pun obaveza i ... kad raste adrenalin.
6. Kojom biste bojom opisali ponedeljak ujutro?
  - a. Sivom
  - b. Belom i crnom.
7. Morate da promenite nameštaj u dnevnoj sobi...
  - a. Odmah znate šta Vam treba i smesta odlazite u prodavnicu da to kupite.
  - b. Satima posmatrate sobu i ne znate šta da radite...
8. Idealno veče na odmoru za Vas je...
  - a. večera sa prijateljima (dobra hrana, prijatan razgovor...),
  - b. diskoteka do ranih jutarnjih sati.

BODOVANJE

1.	a-0	b-1	2.	a-0	b-1
3.	a-0	b-1	4.	a-1	b-0
5.	a-1	b-0	6.	a-0	b-1
7.	a-0	b-1	8.	a-1	b-0

OD 0 DO 4 BODA

Za Vas je dokolica sinonim za dosadu i neprijatelj u pravom smislu reči. U ovom trenutku niste naročito zadovoljni svojim životom. potrebne su vam promene.

Savet: pokušajte da budete selektivniji i kreativniji u aktivnostima koje birate.

OD 5 DO 8 BODOVA

U Vašem životu trenutno nenedostaje novosti i obaveza. Možda ih je u poslednje vreme bilo i previše. Vama, budući da niste baš vredni, to nije prijalo. Treba Vam duži odmor. Za vas nema opasnosti od dosade, jer Vi jednostavno uživate u dokoličarenju.

5. Лекција

КУДА...? ГДЕ...?

ЧИТАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ, ВОКАБУЛАР

1. Утврдите значења следећих речи:

језеро, море, река, океан, планина, брдо, равница,
исток, запад, север, југ, граница, граничити се, површина, уливати се

2. Маркирајте одговор за који мислите да је тачан, а затим своје одговоре проверите у тексту испод.

☐ Мртво море је језеро.	☐ Налази се на Блиском истоку.
☐ Мртво море је море.	☐ Налази се у Африци.
☐ Богато је биљним светом.	☐ Налази се изнад нивоа мора.
☐ У њему нема живота	☐ Налази се испод висине мора.
☐ Има 26% соли.	☐ У њега се улива река Јордан.
☐ Вода уопште није слана.	☐ У њега се не уливају реке.

Мртво море... вода без живота

Мртво море је слано језеро у југозападној Азији. Оно се на западу граничи са Израелом, а на истоку са Јорданом. Мртво море представља део израелско-јорданске границе. Површина Мртваг мора, 408 метара испод нивоа мора (1996), најнижа је водена површина на Земљи. Дугачко је 50км, највећа ширина му је 18км, а површина му износи 1.020км². Дубоко је 399 метара. У њега се улива Јордан, као и неколико мањих река.

Encarta Encyclopedia, Brian Brake/Photo Researchers, Inc.

Обична морска вода садржи 4% соли, а у води Мртваг мора има читавих 26%! У таквој води можемо лепо седети и читати новине - нећемо потонути. Ово необично водено пространство добило је име Мртво море јер је толика со у води уништила сваки живот.

3. Пронађите следеће бројеве у тексту и напишите да ли се односе на ширину, висину итд.

50 км _____
1020 км² _____

18 км _____
399 м _____

4. Који појмови с леве стране одговарају онима с десне стране?

висина, тежина, дужина,
дубина, ширина,
дебљина, површина,
запремина, величина

човек _____
река _____
кућа _____
дрво _____
чаша _____

5. а. Изведите придеве од следећих именица. Употребите један од суфикса: -ски, -ни.

планина _____
море _____
река _____
југ _____
север _____
исток _____
запад _____
Америка _____
Тунис _____
Нови Сад _____
Кореја _____
болница _____

☞* Испред ових суфикса к>ч, г>ж, х>ш, ц>ч.
Ирак : ирачки>ирачки
југ : јужни
Чех : чешки
Петровац : петровачки
Футог : футожски>футошки>футошки
Париз : паризски>париски>париски

Али! Београд > београдски
Сви придеви изведени од властитих именица помоћу ових суфикса пишу се малим словом.

равница : равничарски

дан: дневни

село : сеоски

Италија : италијански
Шпанија : шпански
Русија : руски

б. Како гласе форме ових придева у женском и средњем роду јединине?

б. а. Најпре саставите сложенице од понуђених именица, а затим од њих изведите придеве.

Нпр. север, исток → североисток → североисточни, -а, -о

југ, запад _____
север, запад _____
југ, исток _____

б. Довршите реченице.

СЕВЕРНО ОД + G   НА СЕВЕРУ + G

Београд се налази _____ од Новог Сада. Суботица је на _____ Србије. Грчка се налази _____, Мађарска _____ од Србије. Суботица је град на _____ Србије.

7. Испод текста записане су речи које недостају. Одаберите форму за коју сматрате да је исправна и подвучите је.

О Београду...

Београд, главни _____ Србије и Црне Горе, налази се у _____ Европи, на Балканском полуострву. Дунав, који повезује западноевропске и _____ земље са земљама југоисточне и источне Европе, протиче кроз подручје Београда (у _____ од 60 km).

Београд се налази на ушћу реке Саве у Дунав.

Северно од _____ налазе се простране равнице Војводине, а јужно - воћњаци и виногради Шумадије.

Београд, град веома бурне историје, један је од најстаријих у Европи. Његова историја траје пуних 7000 година. На простору око _____ река Саве и Дунава живели су људи још у палеолиту.

Овај град постаје престоница српске државе 1403. г., за време владавине деспота

Стефана Лазаревића, _____ цара Лазара.

I.	а. престоница	б. град	ц. место	д. градови
II.	а. југоисточном	б. југоисточног	ц. југоисточним	д. југоисточној
III.	а. средњоевропске	б. средњоевропску	ц. средњоевропој	д. средњоевропска
IV.	а. висини	б. дебљини	ц. дужини	д. величини
V.	а. Београд	б. Београда	ц. Београду	д. Београдом
VI.	а. великих	б. велике	ц. великим	д. велика
VII.	а. син	б. сина	ц. синова	д. сину

ГРАМАТИКА

Узрочна (каузална) клауза

(Сопј. јер, зато што, пошто, будући да, због тога што)

Због чега / зашто Маја није отишла у биоскоп?

Маја није отишла у биоскоп **јер / зато што / пошто / будући да/ због тога што** је болесна.

Зато што / пошто / будући да / због тога што је болесна, Маја није отишла у биоскоп.

8. а. Завршите реченице.

а) Нисам добила плату **јер** _____ .

б) Уморан је **зато што** _____ .

- ц) Закаснио је на испит **пошто** _____ .
 д) Ваша молба је одбијена **будући да** _____ .
 е) Често се свађамо **због тога што** _____ .

9. Исправите грешке.

- а. Јер сам био болестан, нисам дошао на посао.
 б. Будући што си био добар, купићу ти нешто.
 ц. Нисам отишла на концерт, јер ми је било лоше.

Реченични прилози (зато, стога)

Он је био болестан. Имао је високу температуру и грозницу.

Зато/стога није дошао на посао.

10. Довршите исказе.

- а. _____ . **Зато** нисам могао да ти се јавим на време.
 б. Нисам имала струје цео дан. **Зато** _____
 ц. _____ . **Стога** сам мислила да је најбоље да ја дођем код тебе и да поразговарамо у четири ока.
 д. Тамо је прилично топло и нема хлада. **Стога** _____

11. а. Утврдите значења компарираних придева у наведеним реченицама или синтагмама.

Какву кафу пијете?

Горку, горчу, средњу, слађу или слатку?

У њега се улива Јордан, као и неколико **мањих** река.

стара жена : старија жена
 мало место : мање место

млад човек : млађи човек
 велика кућа : већа кућа

б. Поређајте по величини почевши од најмањег степена ка највишем.

млад човек – старији човек – човек средњих година - стар човек – млађи човек

_____

велика река – мала река – мања река – већа река

_____

дуга коса – кратка коса – дужа коса – краћа коса – коса средње дужине

_____

12. Попуните празнине одговарајућим формама компаратива или суперлатива

КОМПАРАЦИЈА (ПОРЕЂЕЊЕ) ПРИДЕВА - понављање
КОМПАРАТИВ
 1. једносложни придеви + **-и** (млад →млађи)
 2. двосложни придеви + **-ији** (радостан →радоснији)
 3. лак, леп, мек + **-ши** (лакши, лепши, мекши)

📖: нов: _____; слан: _____;
 низак: _____; горак: _____;
 дубок: _____; врућ: _____;

📖: велик: _____ мали: _____
 добар: _____ зао: _____

СУПЕРЛАТИВ
нај + компаратив:
 _____
 _____

д > ђ редак: _____
 т > ћ кратак: _____
 л > љ бео: _____
 н > њ танак: _____
 к > ч јак: _____
 г > ж строг: _____
 х > ш тих: _____
 с > ш висок: _____
 з > ж брз: _____
 б > блъ груб: _____
 п > плъ скуп: _____

13. Напишите реченице у којима ћете употребити компаративе датих придева:

- интересантан _____
- танак _____
- весео _____
- редак _____
- мек _____
- озбиљан _____
- драг _____
- чист _____
- вредан _____
- жалостан _____
- нов _____
- неодговоран _____
- широк _____
- храбар _____

14. Да ли придеве *сам, мртав, го, бесплатан, презадовољан, светлоплав, двострук, невидљив* и сл. можете компарирати? Зашто?

Како објашњавате следећу реченицу? *Нисам видео живље дете од њега.*

15. Замислите ситуацију. Ви и Ваш пријатељ добили сте 300.000 динара на лутрији. Желите да купите сваком по нешто (цене су дате испод слика). Саставите одговарајући дијалог.

						
25.000	250.000	40.000	50.000	100.000	90.000	25.000

16. Утврдите значења следећих реченица.

- Он је добар као хлеб. Она је лепа као лутка.
 Он није (ни близу) тако вредан као она.
 Он је попут мене - висок, црн, паментан.
 Он је мало / нешто вреднији од ње.
 Он је много / далеко вреднији од ње.

17. Погледајте фотографије и утврдите које су изјаве (дате испод њих) тачне, а које нису.

Милан

Стеван

Andrija Starčević

Марко

а) Андрија није ни близу тако стар као Стеван.	ф) Андрија је далеко млађи од Стевана.
б) Милан је нешто старији од Андрије.	г) Стеван је нешто старији од Андрије.
ц) Стеван је много старији од Милана и Андрије.	х) Марко је много млађи од Милана.
д) Милан није тако млад као Стеван.	и) Андрија је нешто млађи од Марка.
е) Марко је нешто старији од Андрије.	ј) Марко је далеко млађи од Стевана.

КОМПАРАЦИЈА (ПОРЕЂЕЊЕ) ПРИЛОГА

Неки прилози за начин, количину и место могу да се компарирају.

близу - ближе - најближе
далеко - даље - најдаље

доста, пуно, много - више - највише
јаче - најјаче

Нпр. Они сваки дан уче све више и више.
Он данас ради боље него јуче.

18. Попуните празнине одговарајућом формом компаратива прилога.

- а. Кога _____ (много) волиш, Мају или Вању?
 б. Данас сам устао _____ (рано) него обично.
 ц. Она _____ (лепо) црта.
 д. Ја станујем _____ (далеко) од свих.
 е. Он трчи _____ (брзо) од њега.
 ф. Ја радим _____ (дуго) од ње.
 г. Осећам се много _____ (добро).
 х. Она зна да кува много _____ (боље) **него што** ћу ја икада знати.

19. Погледајте цртеже и утврдите да ли су следеће тврдње тачне или нетачне.

- а. На мањем тањиру нема ни близу толико јабука колико има на већем тањиру.
- б. На већем тањиру има нешто мање јабука него на већем.
- ц. На мањем тањиру има много више јабука него на већем.
- д. На мањем тањиру нема тако много јабука као на великом.
- е. На већем тањиру има много мање јабука него на већем.

20. Исправите грешке у следећим реченицама. (Негде могу бити два решења)

- а. Он је више виши од њега.
- б. Овај човек је мање нижи од њега.
- ц. Он је веома бољи од њега.
- д. Она је врло безобразнија од њега.
- е. Ја сам ни близу тако висок као Марко.
- ф. Он зна више него ћу ја икада знати.
- г. Јуче су ове панталоне биле више скупе.
- х. Кажи то најасније што можеш.

ПАДЕЖИ ЗА МЕСТО

21. Прочитајте текст *Мртво море* још једном и подвуците све предлошко-падежне конструкције које реферишу о месту. Прва је подвучена.

22. Погледајте у граматици на крају књиге део о падежима за место.

23. Попуните празнине одговарајућом формом речи датих у заградама.

- Чекаћу те испред _____ (биоскоп).
- Она је у _____ (башта) иза _____ (кућа).
- Лево од _____ (школа) је банка.
- Он седи између _____ (отац и мајка).
- Седи негде близу _____ (врата) да можемо раније да изађемо.
- Далеко од _____ (очи), далеко од _____ (срце).
- Сада смо код _____ (Матица српска).
- Хотел је изван _____ (град).

24. Попуните празнине одговарајућом формом речи датих у заградама.

- Кад је пришао _____ (прозор), рекао да ће пасти киша.
- Немојте да идете _____ (пут). Идите стазом.
- Приближавамо се _____ (Суботица).
- Изашла је из _____ (кабинет) пре пет минута.
- Запела сам за _____ (праг) и пала.
- Аутобус пролази испред _____ (зграда).
- Трчимо сваки дан дуж _____ (улица).

- Идем за _____ (ти)
- Пење се уз _____ (дрво).
- Она је прошла поред _____ (ја) и није се јавила.

25. Попуните празнине одговарајућом формом понуђених глагола. Негде је могуће више решења.

силазити/сићи спуштати се/ спустити се пењати се/попети се
 прелазити/прећи препливавати/препливати претрчати/претрчавати прилазити/прићи
 пролазити/проћи

- а.**
- _____ (прећи/прелазити) сте улицу на црвено. Казна је 500 динара.
  - Он је једном успешно _____ (препливати/препливавати) Дунав.
  - Два пута дневно _____ (прећи/прелазити) овај мост.
  - _____ (силазити/сићи) за пет минута. Немој отићи!
  - Док сам _____ (пролазити/проћи) поред позоришта, видео сам је.
  - Имам проблема са сином. Стално _____ (претрчавати/претрчати) улицу.
  - _____ (прилазити/прићи) ми је на послу и позвао на вечеру.
  - Већ смо _____ (пролазити/проћи) Ваљево, јавићу ти се.
  - Ааааа! Паук!!!! _____ (пењати се /попети се) уза зид.

- б.**
- _____ низ Зелени венац па скрени лево.
 Где сте? _____ Новом Саду.
 _____ цео базен и сад немам снаге ни за шта.
 Док _____ улицу, води рачуна о саобраћају.
 _____ доле! _____ ти горе!

26. Повежите следеће колоне.

Ајкула живи	из	море.
Волим да скачем	на	мора.
Брод плови	поред	море.
Извадио сам јежа		мора.
На лето пугујем	у	мору.
Маја живи	у	морем.
Волим да шетам	на	мору.

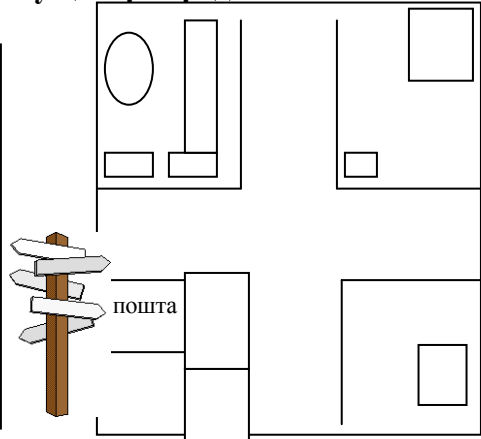
27. Заокружите правилне конструкције (негде има више могућности).

- а) *Испред* наше куће / *Испод* наше куће / *Пред* нашом кућом има лепо старо дрво.
- б) Упознао сам дивну девојку *у воз* / *у возу* / *возу*.
- ц) Недељом никад не путујем *у Београду* / *у Београд* / *Београду*.
- д) Рибе се најбоље осећају кад су *под водом* / *под воду* / *испод воде*.
- е) Управо сам допутовао *кроз Бугарску* / *из Бугарске* / *поред Бугарске у свој родни град* / *у свом родном граду* / *на свом родном граду*.
- ф) Погледај, *над градом* / *над град* / *изнад града* су густе, сиви облаци.
- г) Вечерас ћемо шетати *градом* / *по граду* / *на граду*.

28. Означите нацртане објекте и доцртајте мапу центра града.

а.

Поред поште је паркинг, а до њега је биоскоп. Преко пута биоскопа је парк у којем је црква. Наспрам цркве је, такође, парк за децу. У њему има, на самом углу киоск. Пијаца је у дну овога парка. Преко има једна већа зграда и то је школа, а до ње је робна кућа. Поред робне куће је позориште, а иза њега је тениски терен.

б. Нацртајте на раскрсници следеће појмове: семафор, пешачки прелаз, тротоар, пут, саобраћајни знак.

ц. Упоредите следеће речи:

путоказ	ауто-пут
земљотрес	ауто-школа
сунцобран	радио-емисија
бродоградиле	мини-линија

д. Објасните значење следећих речи:

стопирати   обилазити   крстарили   посетити   прелазити   следити

Над или нада? С или са?

НАД / ПОД / ПРЕД ЊИМ : НАДА / ПОДА / ПРЕДА МНОМ
С(А) ЊИМ, БРАТОМ : СА МНОМ, СЕСТРОМ, ЖЕНОМ, ШЕЋОМ, КСЕНИЈОМ
С(А) ТЕБЕ : СА ЗИДА, СТОЛА
УЗ УЛИЦУ : УЗА ЗИД

29. На празна места упишите одговарајућу форму предлога.

- Разговарала сам _____ стрицем о томе.
- Књига је пала _____ столице.
- Хоћу да разговарам _____ тобом.
- _____ мном је небо, а _____ мном море.
- Враћам се _____ сајма.
- Разговарала сам _____ Жељком.
- Почео је да плаче _____ (пред/преда) тобом? Не могу да верујем.
- Волим бурек _____ сиром, а _____ месом не волим.

30. Саставите питања. **КУДА? ГДЕ? ОДАКЛЕ?**

а)

Јован живи у Италији.

_____

Вечерас идем у биоскоп.

_____

Коста долази из Грчке.

_____

Књиге су на столу.

_____

Отпутовали су у Лондон.

_____

б) Напишите одговоре.

Где су моји кључеви? (торба)

_____

Одакле је Марко? (Русија)

_____

Куда си кренуо? (продавница)

_____

Где живе твоји родитељи? (кућа)

_____

Где је пошта? (центар града)

_____

31. Попуните празнине одговарајућим речима.

Драга Јелена,

Стигла сам на Тару. _____ је предивно. Како је _____ ? Волела бих да дођеш _____ и да поведеш Ђорђа јер њему треба одмор од свега. Ако будеш долазила, купи ми _____, молим те, филм за фото-апарат јер тога _____ нема. Желим да фотографишем природу јер је поглед _____ одличан. И, још нешто! Понеси ми _____ и наочаре за сунце. Изгубила сам своје _____ на путу, а _____ не могу _____ да их купим.

Воли те Сања

оданде
нигде
ту
негде
одавде
овамо
тамо
овде (3x)

ЧИТАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

Пирамида до неба

32. Одговорите на питања.

- а) Коју намеру има грађевинска компанија *Tajsei*?
- б) У чему би била њена специфичност?
- в) Шта би све било у партеру?
- г) Како би се спречила висинска болест?
- д) Како ће се добијати струја?
- ђ) Каква би се рекреација организовала?
- е) За које би време лифтови прелазили хиљаду спратова?
- ж) До које би године требало да се заврши ова грађевина?

33. Напишите синониме:

- грађевина _____
- партер _____
- облакодер _____
- предворје _____
- казамат _____
- трговина _____

34. Од именице у генитиву направи придев.

- врх вулкана _____
- блокови станова _____
- болест од висине _____
- енергија сунца _____
- пирамида од стакла _____

Средином деведесетих година прошлог века јапанска грађевинска компанија *Tajsei* први пут је објавила своју намеру да подигне грађевину високу 4000 м у коју би могао да се смести читав један град од 700.000 становника.

Према замисли јапанских стручњака, то би била пирамида која би за 222 метра била виша од врха вулкана Фуџијаме (Светог брда), на острву Хондо, који је висок 3778 м. Платформа под морем, велика шест квадратних километара, имала би на стотину спратова. Ова грађевина, висока четири километра, не би чак могла да се назове облакодером јер би њен врх био изнад облака.

У приземљу пирамиде била би три огромна предворја у којима би се налазиле све важније државне и друштвене установе као што су болнице и трговине, школе, владине установе, биоскопи, позоришта.

Да се они који би радили у њима не би осећали као затвореници у подземним казаматима, у партеру ће бити баште, шумарци и водопади.

Изнад пословног дела налазиће се стамбени блокови. Да се због разређеног ваздуха не би појавила висинска болест, ниједан становник неће живети на висини која прелази 2000 м. На ових 500 спратова стамбени део заузимаће површину од 70 км².

Над стамбеним делом налазиће се спратови са свим оним што омогућава несметан живот у овом огромном граду: клима-уређаји, погони за прераду опадака, електране. За добијање струје употребљаваће се енергија сунца, ветрова и таласа.

Сасвим на врху, где увек влада температура од 11 Целзијусових степени, биће центар за зимске спортове. Ту ће становници пирамиде, иначе увек окружени челиком и стаклом, на скијању и клизању моћи да осете ветар и свеж ваздух.

Растојање од зелене прашуме у приземљу до леденог врха, односно хиљадитог спрата, лифтови ће прелазити за 35 минута.

Пусте маштарије? Можда, али у грађевинској компанији *Tajsei* верују да ће ова циновска пирамида од стакла и челика бити завршена 2025. године.

(Политикин забавник)

35. Напишите синонимичне падежне конструкције.

- Њен врх би био изнад облака.
_____
- На платформи, под морем...
_____
- Изнад пословног простора налазиће се стамбени блокови.
_____
- Над стамбеним делом налазиће се спратови...
_____

ГРАМАТИКА

Рефлексивни пасив

Nn + [V_{tranz} + /se/]

Прочитајте следећу реченицу и одговорите на питање.

За добијање струје употребљаваће се енергија сунца, ветрова и таласа.

Ко ће употребљавати енергију сунца, ветрова и таласа за добијање електричне струје?

У овим конструкцијама субјекат (односно пацијенс) обавезно је експлициран, а реченица је деагентивована, јер се морфема /se/ третира као средство за исказивање уопштеног агенса:

Занимљиве се књиге (N) радо читају → **Људи** радо читају занимљиве књиге (A).

Nn + [V_{tranz} + /se/] → **Sb(n) + V_{tranz} + Na**

Тамо се гради нова зграда. → Тамо **неко** гради нову зграду.

Кад се кромпири очисте, треба их ставити у воду. → Кад **човек/неко** очисти кромпире...

Раније су се недељом облачила свечана одела. → Раније **су људи** недељом облачили свечана одела.

Ова ће се песма још дуго певати. → **Људи** ће још дуго певати ову песму.

Овај се лек пије на осам сати. → Овај лек **људи** треба да пију на осам сати.

Једу ми се јабуке → **Ја** бих јео јабуке.

36. Прочитајте текст и питања у вези с текстом још једном и подвуците све реченице у којима је употребљен рефлексивни пасив. Парафразирајте забележене реченице као у претходном примеру.

37. Преформулишите следеће реченица у активне.

Воће се једе два сата после јела. _____

Мост се гради. _____

Једу ми се колачи. _____

Лек се пије пре јела. _____

У нашој се улици сваког месеца отвори нова продавица.

Ова се зграда градила три године. _____

За Божић се дају поклони. _____

38. Од понуђених активних реченица саставите одговарајуће пасивне.

▪ Људи обично пију кафу чим устану. _____

▪ Неко зида нов тржни центар. _____

▪ Ја бих јео ћевапе. _____

▪ Човек често не зна истину. _____

У структурама са рефлексивним пасивом мора бити задовољен услов Nn [-živo]+ [V_{tranz} + /se/], јер је у супротном реченица

- (а) **активна, рефлексивна:** *Он се брије сваки дан.* → Он себе брије сваки дан.
- (б) **двозначна:** *Дете се купа свако вече.* **ПАСИВ** → Дете треба купати свако вече.
Дете се купа свако вече. **АКТИВ** → Дете себе купа свако вече.
- (ц) **активна, реципрочна:** *Они се воле.* → Они воле један другог.

39. Утврдите да ли су следеће реченице активне или пасивне и објасните њихово значење.

- *Они се гледају.*
- *Они се много хвале.*
- *Она се умива.*
- *Беба се шета сваки дан.*
- *Он се шета сваки дан.*

СЛУШАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

40. 🎧 Чућете пет различитих особа. Упишите оно што недостаје.

<i>име</i>	<i>земља</i>	<i>кућа/стан</i>	<i>град</i>	<i>породица</i>	<i>летовање</i>
	Шпанија				
		једнособан стан			
Никола Марић					
				са родитељима	
					Игало

41. 🎧 а. Саслушајте кратак текст о Швајцарској и попуните празнине.

Нпр. *Живим у Швајцарској и ја сам _____, а моја мајка је Швајцаркиња. У нашој земљи се говоре немачки, италијански и _____ језик. Граничимо се са: Француском, у којој живе Французи и _____ и говоре француски језик; Италијом...*

б. Напишите имена држава са којима се граничи Ваша земља, називе за њихове становнике и становнице и језик који се говори у њима.

ВОКАБУЛАР

42. а) Суфиксом *-ара* од следећих именица изведите нове именице са значењем места.

књига _____
 пециво _____
 фарба _____

цвеће _____
 млеко _____

б) Суфиксом *-иште* од понуђених глагола изведите именице које значе простор на којем се одвија та радња.

шетати _____
 играти _____

купати се _____
 клизати се _____

в) Напишите глаголе од којих су настале следеће именице:

продавница _____
 спаваоница _____

учионица _____
 чекаоница _____

43. а. Прочитајте значења речи зид која су дата у Речнику српскохрватског књижевног језика Матице српске.

зид м (лок. зиду; мн. зидови, ген. зидова) **1.а.** *усправни, окомити део зграде на коме лежи кров зграде и који преграђује њен унутрашњи простор.* **б.** *ограда (обично од камена или цигле, опеке).* **в.** *фиг. преграда, препрека.* **2.** *страна суда, посуде, цеви и сл.*

Изрази:

1. бити затворен (из)међу (у) четири зида.
2. дотерати, догурати притерати до зида, притиснуту уза зид.
3. живи зид.
4. и зидови имају уши.
5. прислонити кога уза зид.
6. ћутати као зид.
7. ударати главом о зид.

б. Напишите реченице за свако од наведених значења.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

ц. Објасните значења израза.

д. Саставите реченице за сваки израз.

_____

_____

МАЛО ЗАБАВЕ

44. Откријте нелогичност.

Волим да идем код баке јер има пуно дивљих животиња, дивну башту у којој плива воће и поврће, нпр. ћурке, патке и свиње. Диван је то град!

Ја сам студент медицине. Волим да помажем животињама. Положио сам солфеђо и сада могу да оперишем људе. Пошто добро говорим француски језик, ићи ћу на специјализацију у Беч.

Сипајте у шољицу два тањира воде и три кашичице чоколаде. Исцедите један лимун. Ставите то у шпорет да се охлади. Треба да стоји 5 минута. Додајте томе још мало шећера да буде слано и... добила сте освежавајући напиток. Пријатно !!!

ПИСАЊЕ

45. Опишите своју земљу, главни град, град у којем живите или град у којем бисте желели да живите. Ваш састав треба да има између 150 и 200 речи.

6. Lekcija **GASTRONOMIJA**

ČITANJE I RAZUMEVANJE

1. a) Odgovorite na sledeća pitanja.

- Koliko često **posećujete** restorane?
- Koje je vaše **omiljeno** jelo?
- Šta obično **naručujete** u restoranu?
- Šta je Vaše **nacionalno** jelo?
- Da li ste **probali** srpske specijalitete?

b) Zamenite izraze pisane kurzivom u donjem tekstu ponudjenim izrazima:

Želite li...
Molim!
Da li biste imali...
Oprostite...
Voleo bih...
Da li bih mogao...

U jednom novosadskom restoranu

Motoki i Jurij, polaznici Letnje škole srpskog jezika u Novom Sadu, odlučili su da danas, nakon lektorskih vežbanja i predavanja, ručaju u popularnom novosadskom restoranu *Balkan ekspres*.

- Motoki i Jurij:* Dobar dan želimo!
Konobar: Dobar dan. Izvolite!
Motoki i Jurij: Izvinjavamo se iskreno, ali... Mmmm ... *Dajte nam* za nas dvojicu slobodan sto.
Konobar : Da, naravno. Izvolite ovuda!
Motoki i Jurij: Hvala lepo!
Konobar : Da vam donesem jelovnik i kartu pića?
Motoki i Jurij: Svakako. Hvala!
Konobar: Da li ste se već odlučili za nešto?
Motoki: Ja bih rado čašicu sakea, ali, pošto pretpostavljam da to nemate u ponudi, uzeo bih jednu šljivovicu. To već odavno imam u planu.
Jurij : Ja bih probao vašu kruškovaču.
Konobar: Verujte mi, ni sam ne bih bolje izabrao!
Konobar (posle nekoliko trenutaka): Stiže vaš aperitiv. Da li ste se odlučili za neko posebno jelo?
Motoki: Naravno ! *Ja ću* da probam Karađorđevu šniclu, deluje mi veoma izazovno! Kao prilog uzeo bih pekarski krompir i svež kupus za salatu.
Jurij: Meni ćete doneti porciju mešanog mesa, a kao dodatak bih uzeo pomfrit i turšiju. Ona mi je ostala u sećanju još od prošle godine!
Motoki: *Hej,* zaboravio sam još nešto. I flašu mineralne vode *donesite!*
Konoba : Naravno, gospodo. *Ja ću* kao dezert da vam preporučim specijalitet kuće, domaću pitu s višnjama.
Motoki i Jurij : Vrlo rado. Hvala!
Konobar: Evo, stiže jedno mešano meso i jedna Karađorđeva šnicla. Prijatno!
Motoki: Ovo izgleda veoma ukusno, a po računu i povoljno! Živeli!

ZAPAMTITE !**Forme učtivosti**

Želeo bih	Da li bih mogao	Molim Vas, donesite mi ...
Voleo bih	Da li biste mogli	Molim Vas, dajte mi ...
Uzeo bih	Da li se može	Molim Vas, naspite mi ...

2. Prisetimo se teksta.

- Ko su Motoki i Jurij?
- U kom su restoranu Motoki i Jurij?
- Šta su uzeli da popiju?
- Šta će ručati?
- Da li je *Balkan ekspres* skup restoran?

rakija: *šljivovica, kruškovača, kajsijevača ..*
vino: *belo, crno i crveno, roze*
sok: *gusti, gazirani, negazirani, od jabuke, kruške*
pivo: *svetlo i crno*
votka, konjak, vinjak, liker

3. Izbacite uljeze:

- **posećivati:** prijatelje, fakultet, restorane, bioskop, rodbinu, more, sobu
- **omiljen/a/o:** jelo, knjiga, film, kompjuter, glumac, auto, noga, predstava
- **naručiti:** piće, knjigu, cipele, pecivo, dete, kolače, pesmu, sneg
- **nacionalni/a/o:** ponos, susret, jelo, tim, dohodak, ključ, himna, restoran
- **probati:** hleb, haljinu, sok, TV, sandale, kupus, prozor, kafu, kišu, kišobran

4. Po uzoru na prethodni dijalog odglumite neku scenu iz restorana. Evo nekih ideja.

- konobar Vas nije na vreme uslužio
- dobili ste pogrešno jelo
- zaboravili ste novac kod kuće
- niste prikladno obučeni
- zakazani sastanak u restoranu je propao

VOKABULAR**Voće ili povrće?****5. Svrstajte sledeće pojmove u odgovarajuću grupu.**

paradajz, salata, boranija, grašak, luk, jabuka, krompir, lubenica, kukuruz, pasulj, šljiva, karfiol, breskva, kajsija, grožđe, kruška, trešnja, malina, tikvice, šargarepa, kelj, zelen, kupus, peršun, spanać, blitva, krastavac, patlidžan, paprika, pomorandža, limun, banana

VOĆE: *limun,*

POVRĆE : *paprika,*

Jedete li meso?

6. Koje vrsta mesa postoje?

Mesne preradevine

kobasica, salama,
slanina, šunka, suvo
meso, viršle, čvarci,
kulen...

svinja	>	svinjsko meso ili svinjetina
prase	>	praseće meso ili _____
tele	>	_____
june	>	_____
pile	>	_____
kokoš	>	_____
riba	>	_____
konj	>	_____
ćurka	>	_____
guska	>	_____
patka	>	_____
zec	>	_____
ovca	>	_____
jagnje	>	_____
jare	>	_____
koza	>	_____

Pijete li mleko?

7. Znate li koji mlečni proizvodi postoje?

sir, kajmak, pavlaka, jogurt, maslac ...

- Kako se služe ove namirnice?
- Koje vrste postoje?
- Dopunite ovu listu još nekim proizvodima koje poznajete!

SLUŠANJE I RAZUMEVANJE, VOKABULAR

8. 🎧 Saslušajte dijalog i na prazna mesta upišite odgovarajući kvantifikator.

Na pijaci

- Prodavac:* Sveže voće i povrće, mladi krompirići, tikvice, zrele višnje i maline! Sve domaće i neprskano! Izvolite, gospodine.
- Kupac:* Dobar dan. Jesu li vam ovi krompirići sveži?
- Prodavac:* Svakako. Jutrošnji su, veoma sveži. Koliko želite?
- Kupac:* Ako je tako, dajte mi _____ mladih belih krompirića. Slađi su. I, recite mi ... Koliko staje ovaj luk?
- Prodavac:* Petnaest dinara za kilogram. Želite?
- Kupac:* Odgovara mi. Dajte mi _____. I dodajte još ova _____ veća krastavca. Pošto su vam oni?
- Prodavac:* Krastavci su trideset. I još nešto?
- Kupac:* Uzeću i _____ zelene salate. To je, koliko vidim, deset dinara.
- Prodavac:* Jeste. Birajte sa ove gomile, veće su i punije. Probajte i ove višnje! Odlične su za pitu. Obradujte suprugu!
- Kupac:* Zaista, nisu previše kisele. Izmerite mi _____. Koliko sam dužan?
- Prodavac:* Evo, odmah! Dva kilograma krompirića, to je trideset i sto, dodajmo tome još pedeset i sedamdeset... _____ dinara. Hvala! Evo, kusur. Do skorog viđenja!
- Kupac:* Prijatan dan.

Z
A
P
A
M
T
I
T
E

Dajte mi!
Obradujte!
Izmerite mi!
Isecite!
Uzmite!
Stavite!

←

Imperativ

9. Odgovorite na sledeća pitanja.

- Gde se odvija radnja u prethodnom dijalogu?
- Šta se prodaje na toj tezgi?
- Šta kupac kupuje od voća?
- Šta se od povrća na tezgi može kupiti?
- Da li Vi odlazite na pijacu?

10. Sastavite spisak od pet namirnica koje treba da kupite na pijaci ili u prodavnici. Podelite se u grupe i sastavite dijaloge.

11. Spojte po smislu pojmove, a glagole potom stavite u imperativ.

a)

kuvati
pržiti
peći
obariti
iscediti
ljuštiti
dinstati
pohovati
seći
mleti
mazati
sipati
mešati
rezati

supa
sarma
pasulj
grašak
kajmak
sir
šnicla
jaje
meso
jogurt
sok
piletina
krompir
jabuka
povrće
spanać
šunka

b)

čaša
tanjir
kašika
kilogram
veza
komad
režanj
kriška
kašičica
flaša
lonac
kutlača
džak
gram

Upišite oblike imperativa glagola iz prve kolone.

kuvaj ...

**12. Da li Vi rado pripremate jela?
Koje je Vaše omiljeno jelo?
Možete li nam nešto preporučiti?**

Šta mislite o našem predlogu? **Voćni kolač**

U ponuđen tekst upišite date imenice i glagole u odgovarajućoj formi:

šlag
šećer
pavlaka
piškote

poređati
potopiti
staviti
ubaciti

Potrebno je:

dva pakovanja _____
pet čaša _____
petnaest kašika _____
dve kesice _____
voće po želji (višnje,
maline, kupine, kivi...)

Priprema

Piškote _____ u mleko i _____ u tepsiju. Preko njih _____ pavlaku umućenu sa šećerom. U pavlaku _____ voće. Preko toga ponovo stavite piškote koje ste pre toga potopili u mleko. Na kraju stavite šlag. Prijatno!

Napišite recept za neko jelo.

GRAMATIKA**GLAGOLSKI NAČINI****POTENCIJAL I**

Ovim oblikom izražavamo svoje želje, htenja i mogućnosti.

Građenje:

aorist glagola **biti** + radni glagolski pridev glagola koji se menja

Sg.		
ja	bih	radio / radila
ti	bi	radio / radila
on	bi	radio
ona	bi	radila
ono	bi	radilo

Pl.		
mi	bismo	radili / radile
vi/Vi	biste	radili / radile
oni	bi	radili
one	bi	radile
ona	bi	radila

Bez lične zamenice:

radio bih, radila bih ...

IMPERATIV**Građenje:**

odbaciti od 3. l. pl. prezenta nastavak i dodati nastavke za imperativ i za lice

Sg.	Pl.
1. tres - i - mo	1. tres - i - te
2. tres - i	2. tres - i - te
3. neka + prez.	3. neka + prez.
1. piš - i - mo	1. piš - i - te
2. piš - i	2. piš - i - te
3. neka + prez.	3. neka + prez.
1. skin - i - mo	1. skin - i - te
2. skin - i	2. skin - i - te
3. neka + prez.	3. neka + prez.

Tako: čuj, kupuj, stoj, pevaj, daj, čekaj, izbroj, popij, savij; drži, seci, dođi, peci, reci, nađi, idi, budi, stani, vrati, nosi

13. Kako se gradi radni glagolski pridev? Ponovite.

14. Kako glase množinski oblici imperativa glagola iz prethodne tabelle?

čuvajmo...

15. Navedite 1. lice sg. i 3. lice pl. prezenta glagola iz vežbe 13.

čuvam / čuvaju...

16. Glagole u zagradi stavite u odgovarajuće lice imperativa.

- _____ (doneti – vi) mi te knjige sa stola!
- _____ (napraviti – ti) joj sok, molim te!
- _____ (reći – ti) mu da sutra dolazimo.
- Najpre _____ (iseći – vi) crni luk!
- _____ (pročitati – vi) nam još jednom naslov!
- _____ (poslušati – mi) ga barem ovaj put!
- _____ (ostaviti – mi) te igračke na svoje mesto!
- _____ (skloniti – ti) taj bicikl u garažu!
- Na kraju _____ (napisati – vi) zaključak!
- _____ (dati – vi) dve vekne hleba!

ZAPAMTITI

peći : pečem , peku / peći
 leći : legnem, legnu / lezi
 rezati : režem, režu / reži
 dati : dam, daju / daj
 doći : dođem, dođu / dođi

17. Upotrebite potencijal.

Rečenice iz prethodne vežbe prepisite tako da imperativ zamenite potencijalom i time dobijete upitnu rečenicu.

1. Da li biste mi doneli te knjige sa stola?

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10

18. Napišite odrični oblik potencijala.

- a) On bi sigurno kupio ovaj automobil.
_____
- b) Ja bih rado večeras išao na utakmicu.
_____
- c) Mirjana bi s Mićkom rado provela odmor na moru.
_____
- d) Pera bi želeo da upiše frizerski zanat.
_____
- e) Oni bi voleli da se kvalifikuju u drugi krug takmičenja.
_____

19. Na osnovu ponuđenih odgovora formulišite pitanja.

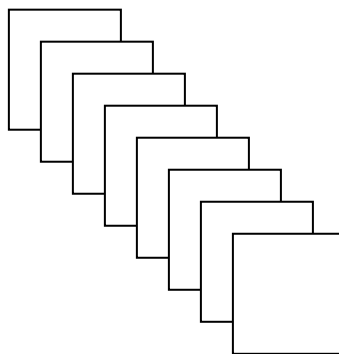
- a) _____
Da, mogao bih da Vam unesem prtljag!
- b) _____
Ne, sutra ne mogu da se nađem s tobom.
- c) _____
Sigurno. Ljubav bi mogla da promeni naše živote.
- d) _____
Vrlo rado. Vidimo se ispred bazena!
- e) _____
Ne dolazi u obzir! Moraš se vratiti do ponoći.

VOKABULAR**Zdravlje****20. a. Utvrdite značenja sledećih reči:**

glavobolja   zubobolja   grip/gripa   prehlada   visoka temperatura
prehladiti se   razboleti se   pokvariti stomak
bolestan, -sna, -sno   boleti   bol   bolest   lek

b. Povežite date tvrdnje sa crtežima.

1. Boli ga stomak.
2. Pokvario je stomak.
3. Boli je glava.
4. Ima glavobolju.
5. Boli je zub.
6. Ima grip.
7. Prehladio se.
8. Boli ga noga.
9. Ima visoku temperaturu.
10. Boli ga grlo.
11. Slomiti nogu.

SLUŠANJE I RAZUMEVANJE

21. a. Saslušajte prilog i upišite znak ✓ tamo gde je to potrebno. Dat je jedan odgovor koji ne odgovara nijednoj osobi.

gospodin Perić	gospođa Marić	Maja	
			ima grip
			ima alergiju
			ima visoku temperaturu
			pokvario/-la je stomak
			boli je/ga glava
			kašlje
			ne može da ide na posao
			ne može da govori
			pije čajeve
			pije lekove
			Savet lekara:
			Ostanite u krevetu!
			Uzimajte antibiotike!
			Budite na dijeti!
			Pijte što više čaja!
			Jedite dvopek!

b. Saslušajte dijaloge još jednom, ukoliko je potrebno i recite sa kim razgovaraju te osobe.

- Gospodin Perić razgovara sa _____.
- Gospođa Marić razgovara sa _____.
- Maja razgovara sa _____.

c. Zapišite sve rečenice u kojima je upotrebljen imperativ.

---

d. Prestrukturirajte rečenice u imperativu iz direktnog u indirektni govor.

Npr. Lekar je rekao da...

ČITANJE I RAZUMEVANJE

20. Ispod teksta zapisane su reči koje nedostaju. Odaberite ispravan oblik i zaokružite slovo ispred njega. Samo jedan odgovor može biti tačan.

Medicina ili nadržilekari

(1)_____ lekarske ordinacije sede dva pacijenta i čekaju. Prvi pacijent je zamišljen mladi čovek od dvadesetak godina, (2)_____ očigledno ima ozbiljnijih zdravstvenih problema. Preko puta sedi starija žena prodornih crnih (3)_____. Gleda ga pažljivo neko vreme, a onda polako prilazi i govori:

-I vi (4)_____ lekara?

-Molim? Da.

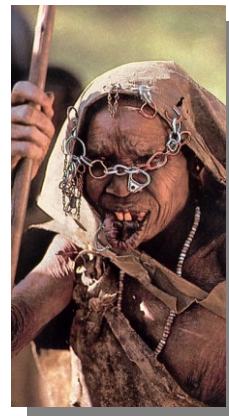
-Nešto ozbiljnije?

- (5)_____ ne zna. Razultati su dobri, a ja se osećam sve lošije i lošije. Stalno imam glavobolju. Bole me leđa, kosti, ruke, noge, mišići. Nemam apetita. Sve je počelo pre nekoliko (6)_____ i od onda sam izgubio oko 20 kilograma. Patim od nesanice, a tokom dana nemam snage ni za šta. Devojka me je ostavila, a bojim se da ću i posao izgubiti. Jednom (7)_____, očajan sam.

- (8)_____ se ljutiti, ali reći ću vam nešto. Poznajem jednu ženu za koju se priča da je vidovita. Ljudi sa neverovatnim problemima odlazili su kod (9)_____ i ona im je pomogla. Ako želite, mogu vam ostaviti njen broj telefona.

- Pa, ne znam...

- Evo, (10)_____ vizit kartu, zakažite i videćete – Vaši problemi postaće prošlost.

1.	a. u	b. između	c. ispred	d. u
2.	a. koji	b. kojeg	c. koja	d. s kojim
3.	a. oči	b. očiju	c. očima	d. oka
4.	a. po	b. u	c. bez	d. kod
5.	a. niko	b. neko	c. ko	d. iko
6.	a. mesec	b. meseca	c. meseci	d. mesecu
7.	a. reč	b. rečju	c. rečima	d. rečom
8.	a. nemojmo	b. nemojte	c. hajde	d. neka
9.	a. nje	b. nju	c. je	d. ju
10.	a. neka uzme	b. uzmimo	c. nemojte uzeti	d. uzmite

- Šta biste Vi učinili?

21. Pročitajte sledeći tekst i rešite zadatke.

Vesna Petrović obožava da jede slatko. Možemo reći da je čokoholičar. »Jednostavno imam konstantnu želju da jedem slatko. Kad god vidim čokoladu u prodavnici, ne mogu da odolim. Ne znam zašto, ali jednostavno, svaki put kad vidim čokoladu, ja osetim već poznat sladak ukus ovog savršenstva«, kaže Vesna. Ljudi misle da čokolada leči depresiju. Vesna je jede svaki dan, ali ona voli i toplu čokoladu, čokoladne kolače i torte... Ljudi ovo često zovu zavisnost i porede je sa pušenjem. Kada je pitaju da li želi da ostavi slatko, ona kaže: »Zašto da ostavim? Nemam nikavih zdravstvenih problema«.

Trčanje je odlično... dok ne postane prečesto. Gorana Stanković je trener i radi ovaj posao već 30 godina. Sada ima 55 godina i misli da mora mnogo više da vežba, jer želi da bude u dobroj formi. I šta ona radi? Svakog dana ustane u 7,30 i ide na trčanje do 10,30. Posle doručka ide na posao, gde trenira studente. I tamo trči. Pošto uvek kasni, trči na drugi posao, na aerobik. A tamo, naravno, trči. Samo uveče to ne radi jer je suviše umorna. Razmišlja, međutim, da prekine da se viđa sa prijateljima i da počne da trči i uveče, pre spavanja. Prijatelji misle da to nije u redu jer se i ovako retko viđaju. I tako, dok neki ljudi ceo dan sede u kancelariji, drugi ceo dan trče. Možete li Vi ovo da razumete?

Sekretarica jedne poznate firme u Beogradu, Tamara Stanić, ne može da živi bez tableta. Priča počinje pre 10 godina kada je Tamara završavala fakultet. Učenje u zatvorenom prostoru, cigarete, fizička neaktivnost... i glavobolja. Lekari ne mogu da pomognu, i ona počinje da pije lekove protiv glavobolje. Tri tablete ujutro, dve posle prve kafe, još tri u toku dana, a uveče injekcija... Sada ne zna šta da radi. Glavobolju i dalje ima, ali i druge zdravstvene probleme ... Strah ju je, jer lekari kažu da treba da ide na operaciju. I šta sad?

a. Nadite reči u tekstu sa odgovarajućim značenjem.

1. *mного voleti (par. 1)*
2. *ono što želimo (par. 1)*
3. *svaki put kad (par. 1)*
4. *želeti nešto, ali ne uraditi to (par. 1)*
5. *reći (par. 1)*
6. *ono što ne može biti bolje (par. 1)*
7. *velika želja čoveka da radi ili da ima nešto regularno (par. 1)*
8. *prestati uzimati nešto (par. 1)*
9. *suviše često (par. 2)*
10. *ne dolaziti na vreme (par. 2)*
11. *ono što čovek uzima kada je bolestan (par. 3)*
12. *bolest kada čovek ima bol u glavi (par. 2)*

b. Pročitajte sledeće rečenice i odlučite na koju se osobu svaka od njih odnosi.

- Ona nije realna.
- Ne misli da treba da prestane.
- Može da ima psihičke probleme.
- Ona se boji.
- Može da izgubi prijatelje.
- Nema zdravstvenih problema.

c. Šta biste Vi savetovali svakoj osobi? (Upotrebite imperativ ili konstrukciju: TREBA DA...)

---

22. Pročitajte tekst i na prazna mesta upišite reč koja će odgovarati datom kontekstu (dakle, u određenoj formi, padežu, broju i sl.) i koja je u tvorbenoj vezi sa rečju datom na kraju reda. U naslovu je dat primer.

Nesanica duga 20 godina

_____ Fjodor Nesterčuk poslednjih dvadeset godina nije spavao. Ovom šezdesettrogodišnjaku ne pomažu nikakvi lekovi pa _____ ne mogu da ga uspavaju ni na pola sata. Nesterčuk se, kaže, pomirio sa sudbinom – danju radi u osiguravajućoj firmi, a noću čita. već je nekoliko puta pročitao celu _____ biblioteku. Lekari njegov slučaj objašnjavaju kao izuzetak od pravila, i smatraju da, ako se čovek dobro oseća, ne može biti reči o _____, jer on definitivno ne izgleda iscrpljeno.

SAN

UKRAJINA

LEK

KUĆA

BOL

23. 🎧 Saslušajte pesmu i popunite praznine.

Bolujem ja

1.

Bolujem ja, boluješ ti,
_____ od ljubavi.

(Refren 2 x):

*Jer nikoga ne ljubim ja
osim tebe, dušo moja*

2.

Otvori mi sad prozor svoj,
Da ti kažem, _____ moj,

(Refren 2 x):

*Jer nikoga ne ljubim ja
osim tebe, dušo moja*

3.

Zar ne znaš ti odavno već
Da _____ sja među nama?

(Refren 2 x):

*Jer nikoga ne ljubim ja
osim tebe, dušo moja*

4.

Otići ću u dalek svet
Da srcu svom pronađem _____

(Refren 2 x):

*Jer nikoga ne ljubim ja
osim tebe, dušo moja*

PISANJE

24. a. Pažljivo pročitatite sve delove pisma, a zatim ih poredajte po najlogičnijem redosledu. Jedan pasus ne pripada ovom pismu.

Pokušala sam i sa dijetama, ali bez uspeha. Možete li da mi pomognete i posavetujete šta da radim?

Sada se osećam veoma dobro, ali jako mnogo jedem svakog se meseca ugojim bar kilogram. Ne znam šta da radim i kako da smanjim ishranu.

Zovem se Marija Mirković i do pre dve godine aktivno sam se bavila košarkom. Imala sam tešku saobraćajnu nesreću i morala sam da prestanem da treniram.

S nestrpljenjem čekam vaš odgovor. Unapred hvala, Marija Mirković

Poštovana redakcijo, Pre nekoliko dana pročitala sam rubriku *Zdravlje i vi* u Vašem magazinu i odlučila da se javim i potražim savet.

Dijeta se, naime, sastojala u tome da svaki dan jedem kupus. Toliko sam ga jela da više ne mogu ni da ga pomirišem. Toliko mi se zgadio. Trenutno se osećam dobro, ali mnogo jedem i svakog meseca imam sve više i više kila.

b. Pročitali ste u lokalnim novinama da dr Stokin daje savete i odgovara na pitanja čitalaca iz sledećih oblasti:

1. Kako se hraniti posle novogodišnje noći
2. Šta jesti pred zimu
3. Kako jesti, a ne ugojiti se
4. Kako sprečiti grip
5. Kako se ponašati u letnjim mesecima na visokim temperaturama

Sastavite pismo u kojem ćete se obratiti dr Stokinu u vezi sa nekom od spomenutih tema. Objasnite svoju situaciju i zatražite savet.

Vaše pismo treba da sadrži od 100 do 150 reči.

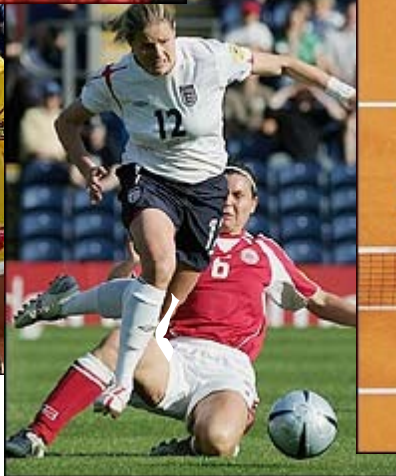

7. Лекција У ЗДРАВОМ ТЕЛУ ЗДРАВ ДУХ (УХ!)

ВОКАБУЛАР

1. Утврдите значења следећих речи и опишите фотографије.

трка   утакмица   меч   тим   такмичење   клуб   навијач
лопта   дрес   опрема   рекет   скије   повреда
кошарка   одбојка   фудбал   бокс   аеробик   пливање
атлетика   рагби   ватерполо   бициклизам   тенис   гимнастика
карате   џудо   стрељаштво   скијање   рукомет   хокеј

2. Одговорите на питања.

- Који су спортови популарни у Вашој земљи?
- Колико се пажње посвећује спорту у твојој земљи?
- Да ли се бавите неким спортом?
- Зашто је спорт важан?
- Шта мислите са колико година деца треба да почну да се баве спортом?
- Каква је разлика између професионалног и аматерског бављења спортом?
- Како замишљате један дан професионалног спортисте?
- Због чега има много недозвољених стимулативних средстава у спорту?

- и) Да ли је тешко бити спортиста? Колики се притисак врши на спотристе?
ј) Да ли неки спотристи добијају више новца него што би требало?

ВРШИТИ ПРИТИСАК НА
НЕКОГ (А)

ПОСВЕТИТИ ПАЖЊУ НЕЧЕМУ / НЕКОМЕ (D)

3. Испод текста записане су речи које недостају. Одаберите исправан облик и упишите га на празно место. Само један одговор може бити тачан.

У ПРОДАВНИЦИ СПОРТСКЕ ОПРЕМЕ

Дејан је кошаркаш и треба да почне да игра за (1)_____ своје школе, који се припрема за градско **такмичење**. То је нешто што је одувек желео и о чему је маштао док је гледао кошаркашке **утакмице** на телевизији. (2) _____ је одлучио да купи себи нову **спортску опрему**.

Дејан: Добар дан.

Продавачица: Добар дан. Могу ли некако да Вам помогнем?

Дејан: Желео бих да купим патике.

Продавачица: Какве патике желите, за трчање, за фудбал или неки посебан модел?

Дејан: Требају ми патике за кошарку.

Продавачица: Плитке или дубоке?

Дејан: Дубоке, наравно. Морам да заштитим **зглобове** од **повреда** приликом скокова.

Продавачица: Е, онда сте дошли (3) _____ право место. Имамо пуно различитих модела који би Вам одговарали. Реците ми, молим Вас, који број патика носите?

Дејан: 52.

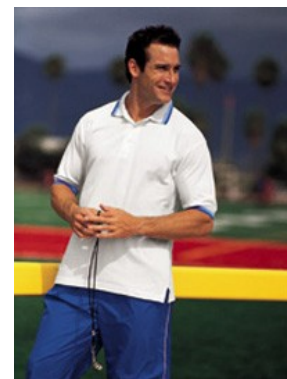
Продавачица: 52?! Извините, али тако великих патика тренутно немамо. (4)_____ желите,

можемо да их наручимо.

Дејан: То би било одлично! А да ли имате мајице и шорцеве? Само не знам тачно која ми (5)_____ одговара.

Продавачица: Ево, пробајте овај црни шорц. То је највећи број. XXXL.

Дејан: Овај шорц је одличан! **Стоји ми “као саливен”**. Могу ли сада да пробам **та** мајицу? Имате ли црвену, без рукава?

Дејан је у кабинџи за пробу обукао мајицу и изашао да пита продавачицу како му мајица стоји.

Продавачица: Величина је добра. Само, ја бих вам саветовала да узмете мајицу кратких рукава, боље ће Вам стајати.

Дејан: У праву сте, али мени је (6)_____ лакше да играм кошарку у мајици без рукава... Можете ми све ово спаковати. Надам се само да неће бити

превише скупо за мој цеп...

1.	а. тиму	б. тима	ц. тим	д. тимом
2.	а. стога	б. међутим	ц. ако	д. ипак
3.	а. у	б. на	ц. из	д. за
4.	а. иако	б. пре него што	ц. где	д. ако
5.	а. дубина	б. висина	ц. величина	д. број
6.	а. много	б. више	ц. мање	д. неколико

4. Повежите наведене речи изразе са одговарајућим значењем.

а. такмичење	1. савршено одговорати (о оделу)
б. утакмица	2. имати превисоку цену за лично финансијско стање
ц. спортска опрема	3. борба за победу у спорту између више учесника
д. зглоб	4. све ствари које су потребне за бављење неким спортом
е. повреда	5. борба за победу у спорту између два учесника
ф. стајати као саливено	6. део тела где се спајају две или више костију
г. бити скупо за нечији џеп	7. рана

5. Проверите да ли су Вам познате следеће структуре, а затим урадите вежбе 1, 2, 3, 4, 5 и 6 из радне свеске.

одговарати / стајати некоме (D) нешто (N)

стајати : стојим

Требају ми патике = Потребне су ми патике

заштитити нешто/неког (A) од нечега

6. Упишите називе за особе које се баве наведеним спортовима.

Нпр. кошарка : кошаркаш / кошаркашица

одбојка : _____	рукомет : _____
тенис : _____	бокс : _____
фудбал : _____	пливање : _____
атлетика : _____	џудо: _____

ГОВОРНЕ ВЕЖБЕ

7. Замислите следећу ситуацију: У бутику сте купили шорц чији је шлиц покварен и пробушену лопту. То Вас је веома наљутило и одлучујете да се вратите у исти бутик да бисте заменили робу. Проблем представља продавачица. Она је веома нервозна и нељубазна. Ви имате рачун, али она покушава на различите начине да Вас убеди да робу не можете ни вратити ни заменити. Поделите улоге и импровизујете разговор служећи се неким од следећих реченица и израза.

Ја се извињавам, али...
Будите љубазни па...
Надам се да можемо наћи неко решење...
Пошто видим да не можемо наћи
заједнички језик, желим да разговарам са
Вашим шефом..

Да видим... Па то није ништа...
Имате ли Ви уопште рачун?
Што нисте гледали кад сте
куповали...?
Немам сада времена...
Јесте ли сигурни да сте овде купили
лопту?
Ја се Вас уопште не сећам?
Купите лепак... Шта ће Вам лопта?

б) Да ли сте и Ви имали непријатних ситуација у куповини? Испричајте.

8. На празна места упишите одговарајуће форме везника *који, која, које*:

- а) Молим Вас да ми дате хаљину у боји _____ сам тражила!
- б) Донела сам ти филм _____ си желела да погледаш.
- в) Нисам то очекивала од особе _____ сви тако лепо причају.
- г) То је она непријатна продавачица _____ сам се посвађала јер није хтела да ми замени оштећену кошуљу, _____ сам пре неки дан купила.
- д) Било би лепо да поново одемо на ону плажу _____ смо се упознали.
- ђ) У том спорту, _____ захтева од човека да буде веома спретан али и снажан,
грешке могу да вас коштају живота.

ЧИТАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

9. Утврдите значења следећих речи.

туча избости навијач штета припадник спречити
уништити зауставити разбацати гужва

10. Прочитајте текст и заокружите тачне одговоре.

Криви и организатори и навијачи

Пре почетка кошаркашке утакмице између београдских клубова *Црвена звезда* и *Партизан* дошло је до великих туча у којима **су** ножевима **избодени** многи навијачи. **Причињена је** и огромна материјална штета. До 23.00h у Клиничком центру медицинску помоћ потражило је једанаест особа.

Између 200 и 300 припадника Жандармерије било је спремно за ванредне ситуације... Нажалост, само су успели да спрече **разуздане** навијаче да униште овај део града, али не и да их у потпуности зауставе. Већ око 20 сати на све стране **били су разбацани** ретровизори, брисачи, камење, цигле... Касније, по завршетку утакмице, гужва се наставила, али без већих проблема.

I. Навијачи су се потукли током утакмице.

- а. тачно   б. нетачно   ц. нема података у тексту

II. За време туче повреде су добили и играчи и навијачи.

- а. тачно   б. нетачно   ц. нема података у тексту

III. Припадници Жандармерије нису у потпуности спречили инцидент.

- а. тачно   б. нетачно   ц. нема података у тексту

IV. Око девет сати навијачи су изболи ножевима неколико грађана Београда.

- а. тачно   б. нетачно   ц. нема података у тексту

V. После утакмице било је само мањих проблема.

- а. тачно   б. нетачно   ц. нема података у тексту

СЛУШАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

Већ сутрадан на спортским странама сајта Б92 **објављени су** први коментари.

11. 🎧 Саслушајте их и попуните празнине.

“Па нормално је, чекали смо два месеца овај _____, све лепо планирали и улазнице **су** нам биле “загарантоване”, али... Нисмо намерно разбијали аутомобиле! То је глупост!. Полиција Београда је једва чекала овакав _____ . И пре неколико година први су почели, али се нису баш лепо провели... Најважније је да ће нас се полиција Београда сећати целог живота...”

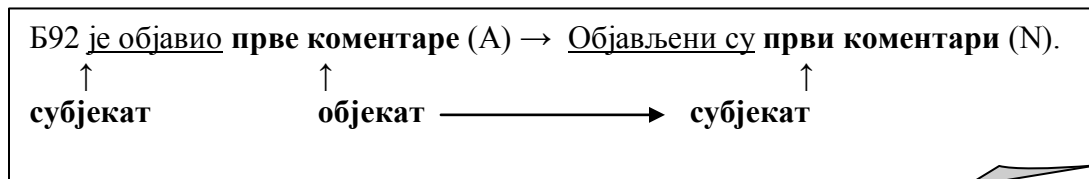
“Срамота! Па докле више бре људи?”

Овакво понашање не сме да прође некажњено. Силеције у затвор заједно са вођама навијача и никад их више не треба пустити у било коју дворану. Зато нормални људи и не иду на _____. Све су то битанге. Срамота!”

ГРАМАТИКА

ПАРТИЦИПСКИ ПАСИВ

12. Погледајте маркиране речи у тексту и објасните значење реченица у којима се оне налазе.

Соп [←јесам, бити] + ТРПНИ ГЛАГОЛСКИ ПРИДЕВ [←V_{tranz}]

ИНФИНИТИВ	бити	+	позван
		1. l. sg.	
ПЕРФЕКАТ	сам	+	позван
ПЛУСКВАМПЕРФЕКАТ	био сам	+	позван
ФУТУР	бићу	+	позван
ФУТУР II	(кад) будем	+	позван
ПОТЕНЦИЈАЛ	бих био	+	позван
		2. l. sg.	
ИМПЕРАТИВ	буди	+	позван
		3.l.sg.	
	нека буде	+	позван
	да буде	+	позван

Трпни глаголски придев (пасивни партицип) гради се од глаголске основе на коју се додају наставци према следећим моделима:

глаголска основа + **-Н, -НА, -НО**
-НИ, -НЕ, -НА

написАти – написаН, написаНА, написаНО
продаАти – продаН, продаНА, продаНО
скувАти – скуваН, скуваНА, скуваНО
испевАти – испеваН, испеваНА, испеваНО
одржАти – одржаН, одржаНА, одржаНО

- Та књига **била је написана** у прошлом веку.

- Дрес познатог фудбалера **биће продан** на аукцији.

- Кафа **је скувана** и чека те на столу.

- Много песама **испевано је** о Краљевићу Марку.

- Ако све буде уреду, конференција **би била**

одржана у Свечаној сали Филозофског факултета.

глаголска основа + **-Т, -ТА, -ТО**
-ТИ, -ТЕ, -ТА

скинуУти – скинуТ, скинуТА, скинуТО
окренУти – окренуТ, окренуТА, окренуТО
продаАти – продаТ, продаТА, продаТО

ДАТИ: ДАН, ДАТ

- Проверите да ли **је** слика **скинута** са зида.

- **Сат је окренут** наопако пре минут.

- **Тај је капут још јуче био продат.**

глаголска основа + **-ЕН, -ЕНА, -ЕНО**
-ЕНИ, -ЕНЕ, -ЕНА

потреСти – потресЕН, потресЕНА, потресЕНО
(глаголска основа која се завршава консонантом)

отворИти – отворЕН, отворЕНА, отворЕНО
ударИти – ударЕН, ударЕНА, ударЕНО

- Главни град **био је потресен** политичким сукобима.

- Сва позоришта **биће отворена** почетком септембра.

- Тај ауто **је био ударен**.

Погледај како изгледа.

ПЕЋИ : ПЕЧЕН

Када се основа завршава на **-и** или **-е**, неки се консонанти и сви сонанти осим сонанта **Р** испред **-и** или **-е** јотују:

виДети – виЂен, виЂена, виЂено

ноСити – ноШен, ноШена, ноШено

згаЗити – згаЖен, згаЖена, згаЖено

удаВити – удаВљен, удаВљена, удаВљено

раНити – раЊен, раЊена, раЊено

...

Код неких се глагола испред наставка за грађење трпног глаголског придева умеће **-в-** или **-ј-**:

обути – обуВен, обуВена, обуВено

чути – чуВен, чуВена, чуВено

убити – убиЈен, убиЈена, убиЈено

испити – испиЈен, испиЈена, испиЈено

13. Изведите трпне придеве од понуђених глагола.

певати _____	градити _____
волети _____	разбити _____
затворити _____	пренети _____
ухапсити _____	донети _____
доносити _____	отварати _____

14. Према понуђеним активним саставите одговарајуће пасивне реченице, најпре у ПЕРФЕКТУ, а затим у ФУТУРУ. Употребите одговарајуће одредбе за време тамо где је то потребно:

а) Из сефа банке лопови су украли 100.000 динара, 14 кг злата и много разног накита.

_____

б) Јуче сам у бутику купила прелепу кошуљу и још лепше панталоне.

_____

в) Комисија ће одабрати најбоље радове и наградиће њихове ауторе.

_____

г) Позната издавачка кућа објавиће следеће године сабрана дела Милоша Црњанског.

_____

д) Прошлог месеца завршила сам своју докторску тезу.

_____

15. Прочитајте још једном текст о инциденту на утакмици и утврдите да ли сви трпни придеви (маркирани су) учествују у грађењу пасива.

16. Подвуците све трпне придеве у наредном тексту. Објасните значења о којима они реферишу у тим реченицама.

Навијачи отели лопте фудбалерима

Фудбалски судија је на утакмици алжирског првенства између клубова Mouloudia Oran и OM Ruisseau био присиљен да прекине утакмицу због, веровали или не, недостатка лопти.

Лопти није било јер су све завршиле на трибинама, а навијачи, разочарани игром својих клубова, одбили су да их врате. Утакмица је прекинута 15 минута пре краја. Пошто је утакмица била лоша, навијачи су одлучили да казне играче и не врате им лопте. Обе екипе молиле су да им се врати барем једна лопта, но навијачи су одлучили да наставак такве игре није потребан. Судији није преостало ништа друго него да зазвижди крај утакмице.

17. а. Утврдите које су од понуђених реченица пасивне.
б. Објасните значења осталих реченица.
ц. Према пасивним саставите одговарајуће активне реченица.

- Прозор је затворен пре два сата.
- Прозор је већ три дана затворен.
- Разочаран је у живот.
- Он је веома вољен, цењен и поштован.

ГОВОРНЕ ВЕЖБЕ

18. Поделите се у две групе (навијачи и огорчени грађани), а затим поведите дебату о томе како би се могли избећи инциденти на утакмицама? Употребите што више пасивних конструкција (и рефлексивних и партиципских), као и одговарајућих структура за исказивање слагања/неслагања. Неке су Вам понуђене.

Треба да буде забрањен улаз...
да буду ухапшени сви који ...
да буде омогућено навијање свима
који ...
Мора бити кажњен свако ко...
Треба да се повећа безбедност...
да се повећа број полицајаца...
да се поштује договор...

Слажем се у потпуности.
То је тачно!
То се подразумева.
У праву си/сте.
Слажем се донекле, али...
Да, али...

Ја не мислим тако.
Не слажем се. То није истина. Не,
ниси у праву. Није тачно!
Да ли сте сигурни да је то тако?
Нисам баш сигурна да је то тако.
Уопште се не слажем.

19. а. На основу следећих фотографија покушајте да испричате шта се десило.

б. Запишите у свеске све глаголе којима сте се служили у причању и одредите њихов вид.

ГРАМАТИКА

доћи
сести
попити
запевати
прочитати
рећи
куцнути

ГЛАГОЛСКИ ВИД

Свршени (перфективни) глаголи

Јуче сам дошла на време на посао.
Извините, али сели сте на моје место.
Управо сам попила свој сок и сад могу да идем кући.
Сви смо се изненадили када је неки човек одједном запевао у аутобусу.
Баи сам сад прочитала у новинама да су затворили мој омиљени кафић у центру града!
Рећи ћу ти ово само једном и нећу ти више понављати!
Само једном куцни на моја врата када пођеш у град.

Несвршени (имперфективни) глаголи

трчати
спавати
певати
возити
волети
претрчавати
јављати се

Трчала сам сат времена, а да нисам ниједном стала да се одморим.
Он је устању да спава у возу током читавог пута.
Одлучила је да пева на добротворном концерту.
Вози полако! Пут је веома клизав!
Волим да гледам филмове суботом увече.
Деца стално претрчавају пут ван пешачког прелаза.
Јављала сам се на телефон док си била у продавници.
Звали су те Ивана, Марко и Ана.

20. У следећим реченицама употребите одговарајуће одредбе за време:

једном, стално, сваког дана, без престанка, често, два дана, трипут, одмах

- Деца су била врло несташна. Трчала су _____ догод нисте дошли по њих.
- Уђи у кућу _____. Зар не видиш да пада киша!
- Он је тако диван! _____ ми купује поклоне.
- Сматрам да морамо да бринемо о својим зубима _____.
- Не знам како она изгледа, али мислим да сам је срела _____ у позоришту.
- Тешко јој је пао растанак. Плакала је _____.
- _____ размишљам о томе да се преселим у други део града.
- Лек треба пити _____ дневно.

Имперфективни глаголи → перфективни

а) ако се додају одређени **ПРЕФИКСИ**:

читати : **про** + читати
учити : **на** + учити
бријати се : **о** + бријати се

прати : **о** + *прати*

трчати : **пре** + *трчати*   писати : **до** + *писати*   гледати : **пре** + *гледати*
трчати : **до** + *трчати*   писати : **на** + *писати*   гледати : **у** + *гледати*
трчати : **из** + *трчати*   писати : **за** + *писати*   гледати : **за** + *гледати*
трчати : **по** + *трчати*   писати : **пре** + *писати*   гледати : **про** + *гледати*

б) ако се измене **ОСНОВЕ** глагола:

притискати : **притиснути**
лупкати : **лупнути**
махати : **махнути**
додиривати : **додирнути**

изразити – изражавати
испитати – испитивати
умити се – умивати се
отрити – откривати
умрети – умирати

скочити – скакати
пасти – падати
сести – седети, седати
однети – односити
прећи – прелазити
наћи – налазити

затварати - _____
_____ - узети   _____
носити - _____   _____ - купити
_____ - ударити   кувати - _____
јести - _____   прихватати - _____
извињавати се - _____   _____ - одсећи
_____ - везати   доводити - _____

22. У тексту употребите глаголе одговарајућег глаголског вида. Водите рачуна о глаголском облику.

- а) Моји родитељи су често _____ (путовати – допутовати) у младости. Сада дају новац нама за путовање.
б) Мона Лиза је Микеланђелова слика. Она је _____ (сликати – насликати) у XV веку.
в) Била сам груба према брату. Мама ме је _____ (терати – натерати) да му се извиним, али ја нисам хтела.
г) Сакупљам рецепте за колаче и торте. Целу свеску сам _____ (писати – исписати) рецептима.
д) Да ли могу да _____ (писати – преписати) распоред од тебе?
ђ) _____ (престајати – престати) да пушиш и бићеш здравија.
е) Мислим да је крајње време да јој он _____ (писати – написати) писмо.
ж) Сутра правим рођенданску журку. Обавезно _____ (ићи – доћи) и ти.
и) Муве су права напаст. Стално их _____ (терати – истерати) из своје собе, али безуспешно.
ј) Одмах _____ (излазити – изаћи) из моје собе. Касно је, а ја сутра _____ (положити - полагаати) испит.

23. Објасните разлику у значењу следећих глагола и употребите одговарајући глагол у тексту:

- а) допутовати, отпутовати, напутовати се
“Маја није код куће. Луче је _____ у Грчку.”

б) доћи, стићи, изаћи, прећи, отићи

“Надам се да ћемо успети да _____ на почетек филма.”

в) написати, записати, дописати, преписати, исписати

“На овом писму недостаје адреса. Молим Вас да је _____ уместо мене.”

г) истерати, дотерати, натерати, протерати

Јевреји су у веку _____ из Шпаније.

д) насликати, досликати, прсликати, усликати

“Нисам морала превише да се мучим са домаћим задатком. Једноставно сам _____ једну слику из каталога за Пикасову изложбу.”

ђ) стати, престати, застати

“Морала сам да _____ испред излога бутика, јер сам у њему видела прелепу ташну.”

ГЛАГОЛСКЕ ИМЕНИЦЕ
ГЛАГОЛСКИ ПРИДЕВ ТРПНИ + -Е
слушати : слушан + -е → слушање (н)

Најчешће се граде од имперфективних глагола; тада реферишу о процесу (гледање);

Уколико се граде од перфективних глагола, означавају резултат процеса (обећање) или **предмет** (печење, створење).

24. Прочитајте текст и утврдите од којих су глагола изведене маркиране глаголске именице.

РЕКРЕАЦИЈА И САВРЕМЕНИ СВЕТ

Нови услови живота у савременом свету и аутоматизација свих послова у којима учествује човек утичу на **смањење** физичких активности у току рада, али и у човековом слободном времену. Неповољни услови живота и рада, као што су журба, гужва и бука, затим **загађење** животне средине и неправилна исхрана, угрожавају здравље и радну способност човека. Проблеми који настају су: стрес, напетост, гојазност, умор и **слабљење** читавог организма.

Зато је за модерног човека веома важно да одабере неку врсту рекреације, која ће му помоћи да остане здрав и психички и физички. Данас у свету постоје различити облици рекреације. Људи се баве **трчањем**, **пешачењем** и **планинарењем**, **пливањем**, аеробиком, или одлазе у теретане да вежбају, а веома популарни облици рекреације у читавом свету јесу тенис, стони тенис и бадминтон. Када је напољу хладно и кишовито, људи често своје слободно време проводе у **игрању** пикада. Ипак, многи тврде да нема ничег бољег од **скијања**.

Свака физичка активност помаже **очувању** здравља, **повећању** отпорности организма, **одржавању** нормалне телесне тежине и, оно што је најважније, зближава људе.

25. По узору на следећи пример саставите реченице:

- а) **пливати** – Мислим, да је **пливање** најздравији спорт.
- б) **скакати** – _____
- в) **викати** – _____
- г) **мислити** – _____
- д) **читати** – _____
- ђ) **паркирати** – _____

е) одлучивати – _____

**26. Којим се спортом баве особе на фотографији?
Које реквизите оне имају?
Који још реквизити постоје?**

Реквизити: _____
_____
_____
_____
_____
_____

Да ли се Ви рекреативно бавите неким спортом?

27. Поделите се у три групе. Свака група треба да замисли једну од наведених ситуација и да је реализује.

а) Ви сте спортски коментатор. Слушаоцима Ваше радио станице треба да пренесете шта се догађа у последњих десет минута финалне кошаркашке утакмице. Проблем је што навијате за тим који губи.

б) Организован је конкурс за новог тренера фудбалске репрезентације Ваше земље. Потребно је да саставите план рада и тренинга за један дан, на основу којег ће бити одабран нов тренер. План можете организовати по узору на овај започети:

в) Убедите своје пријатеље да је бокс безопасан и сигуран спорт. Ваши пријатељи имају много противаргумената.

Дневни план тренинга:

- 7:30 – буђење
- 8:00 – почетак јутарњег тренинга
- 8:05 – загревање
- 8:15 – трчање
- 8:45 –

ПИСАЊЕ

ФОРМАЛНО ПИСМО - ЖАЛБА

28. Упоредите ова два писма. Које је писмо према Вашем мишљењу боље написано? Пронађите све граматичке, правописне и стилске грешке у њима (уколико их има).

Поштовани,

Обраћам Вам се како бисмо пронашли решење за проблем који је настао наком куповине телевизора у Вашој продавници у улици Марка Миљанова бр. 75 у Новом Саду.

Пре неколико дана, тачније 12.6. ове године купила сам телевизор марке Самсунг. Пошто знам да је уобичајено да се електрични апарати пре продаје испробају пред муштеријом, замолила сам продавца да га укључи, али је он прилично нервозно објаснио да нема струје и да је то немогуће. Нисам имала разлога да му не верујем јер је Ваша продавница једна од најексклузивнијих у граду. Тек сам код куће схватила да је телевизор неисправан. Сутрадан сам са рачуном отишла у исту продавницу, али је она била затворена због неплаћања пореза.

Верујем да ћете, као прави професионалац, ускоро (до 19.6) решити овај проблем (вратити ми новац или заменити робу). Искрено се надам да нећу бити доведена у непријатни ситуацију да потезем своје везе у суду и ангажујем адвоката.

С поштовањем,
Гордана Максимовић

П.с. Уз писмо прилажем копију рачуна и своју адресу.

Лопови!!!

Је сте ли и друге тако варали па сада пливате на новци?
Човек уштеди нешто пара да купи себи ТВ, а банда их опљачка. Е не ће то више тако моћи!

Ако се нејавите за два дана, ни ваше продавнице више неће бити.

Криминалци!

Тел. (021) 465-345

29. Замислите следећу ситуацију.

Полагали сте писмени испит на факултету и уверени сте да сте добро урадили. Резултати су били објављени тек после две недеље и тамо сте прочитали да нисте положили. Изненађени, разговарате са својим колегама и схватате да сте урадили исто као и они који су добили веома високе оцене.

Покушава́те да разговарате са професором, али он тражи писмено образложење жалбе.

Ваше писмо треба да садржи од 100 до 170 речи и мора бити написано одговарајућим стилем.

8. Lekcija

AKO... ONDA

ČITANJE I RAZUMEVANJE, VOKABULAR, GRAMATIKA

1. Pročitajte.

posao = radno mesto	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dobiti posao ▪ dobiti otkaz sa posla ▪ naći posao preko oglasa
preporuka	<ul style="list-style-type: none"> ▪ imati / dati dobre preporuke
oglas	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pročitati / dati oglas ▪ (pri)javiti se na oglas / povodom oglasa
zaposlen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ biti zaposlen kod privatnika / u državnoj firmi
poslodavac=šef	<ul style="list-style-type: none"> ▪ povećati / smanjiti / primiti platu
(mesečna) plata	<ul style="list-style-type: none"> ▪ stalna mušterija
klijent = mušterija	

2. Pročitajte.

Studiju za negu lepote *Venera* potrebni su:
frizer i kozmetičar sa iskustvom.
Intervju za zainteresovane je
u ponedeljak, 1. maja u 10 sati.

Marija i Gordana pročitale su oglas u novinama i razgovaraju.

Gordana, hoćeš li se prijaviti na oglas?

Hoću, Marija, ali se dvoumim. Ako dobijem posao u tom salonu, onda ću napustiti ovo mesto gde sada radim. Ovde je mala plata, ali sam se već navikla na mušterije i mušterije na mene.

3. Završite Marijine i Gordanine rečenice. Pronađite ih u tekstu i prepisite.

uslovna rečenica   glavna rečenica

↓   ↓

Kad bih dobila taj posao, imala bih sigurno veću platu i

Da sam na tvom mestu, ja bih pokušala. Ti si dobra kozmetičarka i imaš velike šanse da

Imaš pravo. Ako ne budem pokušala, nikad neću ništa promeniti u svom životu. Otići ću u ponedeljak

**KAŽE SE:
NAVIĆI SE NA
NEKOGA / NEŠTO**

Ako dobijem posao u tom salonu, _____
Ako se ne prijavim, _____
Da sam na tvom mestu, _____
Ako ne budem pokušala, _____
Kad bih dobila taj posao, _____

4. Otkrijte koji se glagolski oblik pojavljuje u *ako*, *da* i *kad* (uslovnim) rečenicama, a koji u glavnoj? (Više o uslovnim rečenicama i razlikama u njihovom značenju, pogledajte u delu **Gramatika na kraju knjige**)

5. Ogovorite na pitanja.

a) Šta će se desiti ako Gordana ode na intervju i dobije posao?

AKO Gordana ode na intervju i dobije posao,

- napustiće sadašnji posao i stalne mušterije.
- imaće veću platu.
- biće zadovoljna što je pokušala.
- upoznaće nove kolege.
- steći će nove mušterije.

b) Da ste Vi na Gordaninom mestu, šta biste uradili?

Da sam ja na Gordaninom mestu,

- ja bih se sigurno prijavio/-la na oglas.
- ja ne bih napuštao/-la sadašnji posao.
- ja ne bih propuštao/-la dobru priliku.
- ja bih rizikovao/-la i napustio/-la stalne mušterije.

c) Kad bi Vam neko pružio šansu za bolji posao, šta biste uradili?

- bojao/-la bih se da rizikujem.

Kad bi mi neko pružio šansu za bolji posao,

- odbio/-la bih ponudu, zato što se bojim promena.
- najpre bih dobro razmislio/-la šta mogu da izgubim, a šta da dobijem.
- ja bih to prihvatio/-la, jer volim izazove.
- pitao/-la bih za uslove rada i platu.

SLUŠANJE I RAZUMEVANJE

6. 🎧 Saslušajte telefonski razgovor i popunite praznine.

Telefonski poziv na oglas

A: Dobar dan. Studio za negu lepote *Venera*?

B: Da, jeste, izvolite?

A: Zovem povodom _____ za kozmetičare koji sam pročitala u današnjim novinama.

Ja sam zainteresovana da radim kod Vas u studiju kao kozmetičarka.

B: Lepo. _____ je u ponedeljak. Dođite tada pa ćemo razgovarati.

A: Znam da je intervju zakazan za ponedeljak, ali ja ću tada biti _____. Idem na seminar za kozmetičare u Nemačku na

7. a. 🎧 Gordana je bila na intervjuu. Saslušajte šta se desilo i zaokružite tačne odgovore.

- **Kada je došla na intervju, Gordana je bila...**
a. opuštena   b. ravnodušna   c. uzbuđena
- **U salonu...**
a. je bilo mnogo kandidata   b. je bilo malo kandidata   c. nije bilo nikog
- **Vlasnica salona došla je u...**
a. 9 sati   b. 10 sati   c. 6 sati
- **Vlasnica salona je rekla...**
a. da joj je veoma drago jer će zaposliti jednu od njig
b. da joj je veoma žao jer ne može sve da ih zaposli
c. da joj je veoma žao jer je već zaposlila jednu devojkju.
- **Gordana je bila...**
a. veoma srećna, jer je shvatila da će joj se snovi možda ipak ispuniti
b. razočarana, jer je shvatila da od njenih planova i snova neće biti ništa
c. ravnodušna, jer je i njen stari posao bio dobar

b. Pokušajte da se stavite u njenu kožu i završite njene rečenice.

- a) Da mi sad ponude i veću platu, ja _____ .
- b) Da sam znala, ja _____ .
- c) Da sam ostavila jači utisak, možda _____

KAŽE SE:

STAVITI SE U NEČIJU KOŽU i BITI U NEČIJOJ KOŽI = BITI NA NEČIJEM MESTU

PISANJE, GOVORNE AKTIVNOSTI

8. a. Podelite se po ulogama. Neka dva studenta budu poslodavci, a ostali studenti neka budu kandidati koji su se prijavili na konkurs.

PP »TRADE COMERC«

11000 Beograd
Bulevar revolucije 15
Tel. 021/456-932

raspisuje konkurs za radna mesta:

- EKONOMISTA
- OSOBA ZA KONTAKTE SA JAVNOŠĆU

Uslovi: visoka stručna sprema, dobro

noznavanje bar jednog stranog jezika i rada

Poslodavci - Vi ste vlasnici ove veoma uspešne privatne firme. Raspisali ste konkurs i dali oglas u novinama. Veoma ste ambiciozni i želite da takvi budu i Vaši zaposleni. Pročitajte njihove radne biografije i pozovite ih na intervju. Sastavite pitanja za intervju.

Potencijalno zaposleni - Pročitali ste oglas u novinama i želite da konkurišete. Napišite svoju radnu biografiju.

PP "TRADE COMERC"
Bulevar oslobođenja 15
21000 Novi Sad

Predmet: Prijava na konkurs

Prijavljujem se na konkurs privatnog preduzeća "Trade comerc" objavljen u listu Politika 24-25. maja 2003. godine, za radno mesto _____.

Uz prijavu prilažem:

- radnu biografiju.

U Novom Sadu, Podnosilac prijave
26. maja 2003. godine _____

(Vaše ime)

ul. _____

tel. _____

RADNA BIOGRAFIJA

Osnovni podaci:

Ime i prezime:

Datum i mesto rođenja:

Pol: muški / ženski

Bračno stanje: oženjen / neoženjen
udata / neudata

Obrazovanje:

srednja stručna sprema:

viša stručna sprema:

visoka stručna sprema:

specijalizacija:

Sposobnosti:

Iskustvo:

Preporuke:

b. Organizujte intervjju i razgovarajte sa kandidatima.

c. Nakon intervjua treba da se dogovorite sa Vašim kolegom koga ćete primiti.

Služite se uslovnim rečenicama.

Npr. Ako primimo njega/nju...

Kad bi živeo u Beogradu...

Da ima više iskustva...

9. Pročitajte sledeće oglase i odglumite slične razgovore kao na početku lekcije. Razmislite kakvi sve problemi mogu da se pojave. Podelite se u grupe i neka svaka grupa pripremi po jednu situaciju.

Grupa A:

Mladom bračnom paru potreban je namešten stan, u centru grada, sa centralnim grejanjem.
Tel: 063/456-714

Grupa B:

Kafiću *Teniski klub* hitno potrebne su atraktivne konobarice sa radnim iskustvom.
Tel.: 345-759

Grupa C:

Pogrebnom preduzeću *Lisje* potrebna su dva vozača.
Tel.: 324-567

GRAMATIKA

DEKLINACIJA NEKIH IMENICA STRANOG POREKLA

**Imenice stranog porekla na vokal
u srpskom su (uglavnom) muškog roda.**

	Sg.	Sg.	Sg.	Sg.
N	studi-o	taksi-Ø	intervju-Ø	metro-Ø
G	studi-j-a	taksi-j-a	intervju-a	metro-a
D	studi-j-u	taksi-j-u	intervju-u	metro-u
A	studio-Ø	taksi-Ø	intervju-Ø	metro-Ø
I	studi-om	taksi-j-em	intervju-om	metro-om
L	studi-j-u	taksi-j-u	intervju-u	metro-u

radi-o, aut-o
biro-Ø, kupe-Ø, pire-Ø, atelje-Ø,

N i I sg.
studio: studiom, ne: studijo, studijom
radio - radiom, ne: radiojo, radijom

10. Popunite praznine.

- Čula sam jutros na _____ (radio) da će sutra biti lepo vreme.
- Mi smo u _____ (kupe) broj 5.
- Stvari su mi u _____ (auto).
- Ovaj kolač je sa _____ (kivi).
- Razgovaramo sa članovima _____ (žiri).

DATIV

- Šta ti je potrebno? = Šta ti treba?

A Sa glagolom **TREBATI** / **BITI POTREBAN** subjekat rečenice je uvek u **dativu**:

STUDIJU za negu lepote Venera + potrebni su → frizer i zmetičar.
NJIMA (Zoranu i Mariji) + potreban je → stan.

Sg.	Treba	MI	NAM			
		TI	VAM	+	→	odmor.
Pl.	Trebaju	MU/ JOJ	IM		→	knjige
Ili:	Meni		stan			
	Tebi		odmor			

11. Stavite imenicu ili zamenicu u odgovarajući padež.

Npr.: Životinjama je potrebna pomoć veterinara. (životinje)

- _____ potrebni su kuvari sa iskustvom. (Kineski restoran)
- _____ je potrebno tvoje mišljenje. (Ja)
- _____ za stolom br. 2 potrebne su salvete. (Gospodin i gospođa)
- Da biste dobili taj posao, potrebno _____ je iskustvo. (Vi)

12. Stavite glagol *trebati* u odgovarajući oblik.

Npr.: Milanu i Sanji treba novi nameštaj.

- Molim Vas, _____ mi vaše lične isprave.
- Kafiću *Orion* _____ je nova radnica.
- _____ mi nove naočari.
- Da li ti _____ ovi brojevi telefona?
- _____ nam nova kola.
- Mladom bračnom paru bez dece _____ nenamešten stan.

13. Šta treba ovim ljudima. Pronađite najbolje rešenje za njih.

nov auto - opomena - slobodni dani - pomoć lekara - batine - nov posao

Npr.: Tereza, Vaša prijateljica, dobila je otkaz sa posla. Njoj treba nov posao.

a) Milena, veoma sposobna i vredna sekretarica, upravo se venčala.
Ona i njen muž žele da idu na medeni mesec.

b) Toma, šefovo dete, prava je napast.
Kad dođe kod tate na posao sve razbija i veoma je nepristojan.

c) Boba iz računovodstva uvek kasni na posao.
Njen poslodavac ljuti se zbog toga.

č) Mihajlo, vaš kolega, mnogo pije.
On je svaki dan pijan na poslu.

ć) Lana i Žarko putuju svaki dan na posao u drugo mesto.
Problem je što ne postoji autobuska linija do tog mesta.
Troše mnogo novca na taksi.

Kako ti se dopada? / Šta ti se radi? / Kako se osećaš?

U dativu se nalazi imenica/zamenica koja je nosilac psihološkog / fiziološkog stanja.

B

a) sa glagolima:

Spava MI se.

Dopada TI se.

Jede MU se.

Ide JOJ se.

b) sa priložima:

Drago NAM je. / Žao NAM je.

Lepo VAM je. / Loše VAM je.

14. Dopišite rečenice. Pratite zadati model.

A. Šta ti se radi?

a) Danas je lep dan.

Ide mi se u šetnju. (ići u šetnju)

b) Gladan (-na) sam.

_____ .(jesti / špageti)

c) Ja sam umoran (-na).

_____ .(spavati)

č) Idem u bioskop.

_____ .(gledati/ neki lep film)

B. Kako se osećaš?

a) Boli me glava.

Loše mi je. (ja/ loše)

b) Danas je jako toplo.

_____ . (ja/ vrućina)

c) Napolju je nula stepeni.

Biće _____ . (ti/ hladno)

ć) Primila je već kozmetičarku.

_____ . (ona/ žao)

C. Kako ti se dopada?

a) Knjiga je odlična.

Svidela mi se mnogo. (ja/ sviđati se mnogo)

b) Muzika je bila spora.

Bilo _____ . (ja/ dosadno na žurci)

- c) Upoznala sam mnogo novih ljudi na rođendanskoj žurci.
Bilo _____ . (ja/ zanimljivo).
- č) Tvoji roditelji su baš fini ljudi.
Bilo _____ . (ja/ prijatno sa njima)

PISANJE ФОРМАЛНО ПИСМО

15. Уредите текст формалног писма.

Сви услови конкурса који је објављен 15. 04. 2001. задовољени су и реферат, који садржи кратак преглед њеног досадашњег рада, прихваћен је. Будући да је кандидаткиња постигла значајне резултате и више пута била награђивана, наш посао је био веома лак. Одлука је донесена у најкраћем могућем року ради њеног што бржег укључивања у наставу.

Универзитет у Новом Саду
Пољопривредни факултет
21000 Нови Сад
Трг Доситеја Обрадовића 5

С поштовањем,
Продекан за наставу
Пољопривредног факултета
_____
Проф. др Петар Јовановић

Приложена документа биће послата поштом или могу бити преузета лично.
Овај допис је издат као званични документ на основу којег ће бити успостављен стални радни однос и обезбеђено здравствено осигурање.

Републичком заводу за тржиште
рада
Филијала Нови Сад
21 000 Нови Сад
Петра Драпшина 24

Поштована господо,
Обавештавам Вас да је госпођица Марија
Огњановић изабрана за асистента на
Пољопривредном факултету у Новом Саду на
студијској групи Воћарство и виноградарство.

- Правилно је да почињемо и завршавамо формално писмо на следећи начин:

Почетак

*Поштовани господине / Поштована госпођо,
Поштовани господине Петровићу,
Поштована госпођо професорка,
Многопоштовани колега,
Цењени господине директоре,*

Крај

*С поштовањем,
С особитим поштовањем,
С изразима поштовања,*

16. Уочите облике пасива у овом писму.

- a) Зашто је **пасив** често употребљаван у наведеном тексту?
- б) У каквим се ситуацијама и приликама употребљава **пасив**?
- в) Претворите уочене **пасивне реченице** у активне.

17. Наведене активне реченице најпре ставите у ПАСИВ ПЕРФЕКТА, а затим у ПАСИВ ФУТУРА. Употребите одговарајуће одредбе за време тамо где је то потребно:

- a) Из сефа банке лопови су украли 100.000 динара, 14 кг злата и много разног накита.

_____

- б) Јуче сам у бутику купила прелепу кошуљу и још лепше панталоне.

_____

- в) Комисија ће одабрати најбоље радове и наградиће њихове ауторе.

_____

- г) Позната издавачка кућа објавиће следеће године сабрана дела Милоша Црњанског.

_____

- д) Прошлог месеца сам завршила своју докторску тезу.

_____

ЖАЛБА

18. а. Напишите жалбу на одлуку Наставно-научног већа Пољопривредног факултета да се на место асистента прими Марија Огњановић користећи неке од следећих аргумената:

- непоштовање изборне процедуре
- мислите да имате предност у односу на изабраног кандидата
- имате бољу просечну оцену
- више штампаних радова
- више искуства у настави

Каже се:
Изразити своје незадовољство
Изразити жаљење
Изразити свој став
Изразити неком саучешће

Каже се:
Убедити / уверити некога у нешто

б. Упутите писмо жалбе власнику продавнице у којој сте купили:

1. неисправан ТВ
2. покварен сир
3. поцепане панталоне
4. неквалитетан накит

Убедите га да Вам врати новац.

9. Лекција ПУТОВАЊА

ВОКАБУЛАР

Поздрав са Копаоника

1. Правилно адресирајте писмо следећим подацима: број 8 Нови Сад Марко Савић 21 000		2. Упишите потребне речи у текст писма: двокреветна смештај Једва планински
		<p>Драги Марко,</p> <p>Ево ме на Копаонику.</p> <p>Овде је стварно супер! Природа је дивна.</p> <p>Хотелски _____ је одличан: соба је _____ (у соби смо Ана и ја), има своје купатило и терасу, а у склопу хотела постоји и отворени _____ (тамо често идемо). Провод је такође добар. Излазимо свако вече.</p> <p>Све време, док шетамо по природи и удишемо диван _____ ваздух, док седимо на тераси, пијемо кафу и слушамо домаћу музику, ја мислим на тебе.</p> <p>Много ми недостајеш.</p> <p style="text-align: right;">_____ чекам да те видим!</p> <p style="text-align: right;">Твоја Снежана</p>

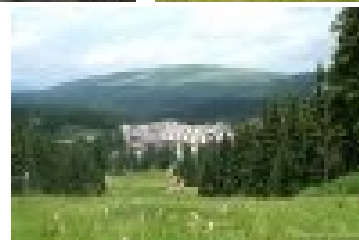
3. Одговорите на питања.

- Куда је Снежана отишла на одмор?
- Какви су Снежанини први утисци?
- Где је смештена?
- Шта Ана и Снежана раде на Копаонику?
- Ко јој недостаје?
- Да ли ви волите да путујете и куда? Зашто?

4. Направите синтагме од понуђених речи.

ОДМОР	У ПРИРОДИ
ЗИМОВАЊЕ	У ИНОСТРАНСТВУ
ЛЕТОВАЊЕ	НА СЕЛУ
ИЗЛЕТ	НА ПЛАНИНИ
ЕКСКУРЗИЈА	НА МОРУ

5. Шта вам је потребно кад ...

- путујете на море?
- путујете на планину?

в) путујете у иностранство?

г) идете на излет у природу?

возачка дозвола	кофер	бицикл	прибор за хигијену	
путна торба	лична карта	сунцобран	речник	пасош
новац	мапа града	цепни водич	зелени картон	

Хотелски / приватни смештај

- **сместити се** = одсести у хотелу / приватном смештају

6. Попуните празнине понуђеним речима тако да добијете одговарајуће изразе.

једнокреветна - игралиште за децу - пун - трокреветна - са доручком -
отворени базен - тераса - купатило - полу - помоћни лежај - тениски
терени - без доручка - двокреветна

_____ соба   ноћење   _____
_____
_____ панси   _____
_____ соба има
хотел има у свом комплексу   _____
_____
_____

7. Да ли знате шта значе следеће речи?

приватни/хотелски смештај

_____

брачно путовање

превоз

_____

целодневни боравак

_____

ноћење

_____

туристички аранжман

_____

попуст

_____

сапутник

8. Повежите.

ВОЗИТИ СЕ

БИЦИКЛОМ

АВИОНОМ

ВОЗИТИ

БИЦИКЛ

9. Саставите 5 реченица служећи се именицама и глаголима из претходне вежбе.

_____
_____
_____
_____

колима
ауто
летети   возом
кола
путовати   аутом
              балоном
крстарити   аутобусом
              бродом

10. а. Марко жели да путује на море. Спремио је неке ствари за које је мислио да су му неопходне, али не могу све да му стану у кофер, јер има и много одеће. Шта бисте Ви понели, а шта бисте оставили? Саставите листу.

фен за косу   чешаљ   транзисторупаљач   будилник
ручни сат   мобилни телефон   шампон за косу   сапун   вадичеп
лосион после бријања   нож   дезодоранс   маказе   гел за туширање

Понети:

Оставити:

б. Образложите зашто бисте неке ствари понели, а неке оставили код куће.

ГОВОРНЕ АКТИВНОСТИ

11. Замислите следећу ситуацију. Ви сте чувени научник и са два пријатеља, фотографом и новинарем, треба да проведете месец дана у једном номадском племену у Сахари / на изолованом острву у Тихом океану / на Антарктику. Треба да се договорите шта вам је неопходно, а потом да саставите листу од 5 ствари које морате тамо понети.

1. Бензин	11. Тоалет папир	21. Четкица и паста за зубе
2. Наочари	12. Фластери	22. Огледало
3. Врећа за спавање	13. Со и бибер	23. Купаћи костим
4. Породичне фотографије	14. Шибице	24. Оловка
6. Цигарете	15. Батеријска лампа	25. Кишобран
6. Добра домаћа ракија	16. Плин	26. Канап
7. Фото апарат	17. Мобилни телефон	27. Лепеза
8. Лонац	18. Сат	28. Сапун
9. Компас	19. 200 л воде	29. Новац

Треба да понесемо ... јер...

Када се иде..., треба да се понесе...

Мислим / сматрам / верујем да је то неопходно / веома важно/ небитно.
Слажем се у потпуности. / Не слажем се уопште / Мени је све једно
Да, али би можда боље било да... / Ја сам за то. / Ја сам против тога
То је бесмислено!

СЛУШАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

12. 🎧 Саслушајте шта све треба знати кад путујете преко туристичке агенције и попуните празнине.

Попусти:

деца до _____ године плаћају 25 % од цене аранжмана
деца 2-6 година плаћају 50 % од цене аранжмана
деца _____ година плаћају 75 % од цене аранжмана
_____ одрасла особа у 1/3 соби има 10% на цену аранжмана

Цена аранжмана укључује:

- аутобуски _____ на релацији Београд-Котор-Београд
- смештај у изабраном хотелу/ приватном смештају на бази 7/10/14
_____
- организацију и водича _____

КАЖЕ СЕ:

ПУТОВАТИ :
ПРЕКО
ТУРИСТИЧКЕ
АГЕНЦИЈЕ
или
_____

13. 🎧 Саслушајте следећи дијалог и утврдите да ли су следеће тврдње тачне, нетачне или о њима нема података.

У лудом проводу

I. Marko želi da provede svoj odmor u јеном малом месту на мору.

- a. тачно   b. нетачно   c. нема података о томе

II. Bilo je veoma kasno kada je Marko došao u Budvu.

- a. тачно   b. нетачно   c. нема података о томе

III. Marku je bila potrebna једнокреветна соба за две недеље.

- a. тачно   b. нетачно   c. нема података о томе

IV. Recepcioner je imao praznu sobu u hotelu, ali nije hteo da je izda Marku.

- a. тачно   b. нетачно   c. нема података о томе

V. У бироу за информације било је много људи.

- a. тачно   b. нетачно   c. нема података о томе

VI. Marko je preko biroa odmah našao sobu u приватном смештају.

- a. тачно   b. нетачно   c. нема података о томе

14. 🎧 а. Рад у пару. Саслушајте следећи разговор и покушајте да реконструшете шта се догодило у међувремену.

б. Одговорите на питања.

а) Где је добио информацију о приватном смештају?

б) Колико кошта ноћење за једну особу у приватном смештају?

в) Да ли су код госпође Књијар све собе са купатилом?

г) Да ли је Марко сам одсео код госпође Књијар?

д) Где се налазе собе које издаје госпођа Књијар?

ПИСАЊЕ

15. Марко је у Будви прочитао оглас за посао и био је веома заинтересован. Одмах је попунио формулар и саставио писмо.

Туристичка агенција

Јефтине одморчићи

тражи младе, амбициозне, комуникативне особе, од 19 до 29 година, који би радили као туристички водичи у свом родном месту, за госте из земље и иностранства.

Ако сте заинтересовани, попуните формулар и пошаљите га са фотографијом и писмом на

Име и презиме: Марко Савић

Адреса: Б. Бајића 18, 21000 Нови Сад

Телефон: (021) 336-445

Пол: мушки

Колико имате година? 20

Занимање: студент

Националност: Србин

Разлог за пријављивање: потребан ми је хонорарни посао; пошто студирам туризам, то ће бити добра пракса за мене

Интересовања / квалификације:

знање енглеског и руског језика, возачка

16. Искористите податке из формулара (где је потребно) и попуните празнине.

Поштовани,
Прочитао сам ваш _____ у новинама. Желео бих да знам, уколико је могуће, нешто више о _____ који нуди Ваша агенција. Имам _____ година и по занимању сам студент _____. Волим да путујем и мислим да ћу једног дана радити као туристички водич. Веома ми се допала Ваша понуда, јер мислим да треба да промовишемо градове у нашој земљи. _____, град у којем ја живим, има много тога да понуди. Истовремено, пошто студирам, одговара ми и то што је посао _____. Течно говорим енглески, а служим се и _____ језиком. Имам _____ па, ако буду у питању мале групе туриста, ја могу возити мини бус, који је идеалан за једнодневни обилазак града.
Будући да се надам да ћу добити посао, морам да Вас питам колика ће бити плата.
С _____,
Марко Савић

17. Ви сте, такође, заинтересовани овај посао. Попуните формулар и саставите писмо. Писмо треба да има 100-150 речи. искористите неке од понуђених израза.

Веома сам заинтересован(а) за...
Занима(ју) ме...
Интересује ме...
Желео(-ла) бих да...

Име и презиме:
Адреса:
Телефон:
Пол:
Колико имате година?
Занимање:
Националност:
Разлог за пријављивање:

Интересовања / квалификације:

за

ЧИТАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

Био једном један...
(причање прича)

18. Шта обично читате док путујете?

19. Сећате ли се неких прича/ бајки за децу? Која је била ваша омиљена прича?

20. Прочитајте ову причу о пријатељству дечака и дрвета.

Добро дрво

И тако, било једном једно дрво....

И волело једног дечака.

Дечак је долазио дрвету сваког дана и играо се са њим: скупљао је лист по лист **правећи** од лишћа круну и тако се као краљ шуме шумом шетао. Или би се уз стабло попео, на грану сео, и јабуке јео, у сласт. Понекад су се играли жмурке, а кад би се уморио, заспао би у његовом хладу. Дечак је волео дрво... много, врло много.

И дрво је било срећно.

Пролазило је време.

И дечак је одрастао. Дрво је све чешће самовало.

Једног дана дечак се појавио и дрво му рече:

"Хајде, дечаче, погни се уз стабло, објаси ми грану, наједи се јабука, у хладу мом се поиграј, и срећан буди поново."

"Порастао сам, и нисам више за пењање, нити за игру", рече дечак.

"Хоћу да купујем ствари, да се забављам!

Пара ми треба! Ако имаш, пара ми дај."

"Жао ми је", рече дрво, "то немам. Све што имам, то су листови и јабуке. Побери моје јабуке, дечаче, однеси их у град, и продај.

Тако ћеш доћи до новца, и бићеш срећан."

И дечак га је послушао.

Убравши јабуке, однео их је у град да их прода.

И дрво је било срећно.

И опет су године пролазиле, а дечак се није појављивао...

Дрво је туговало.

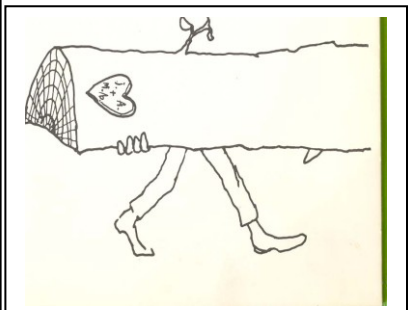
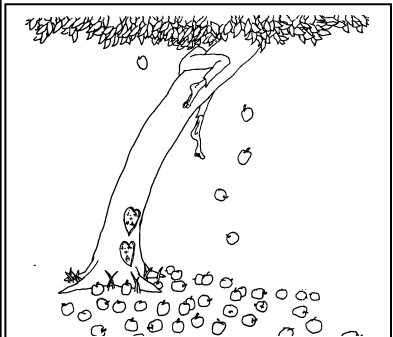
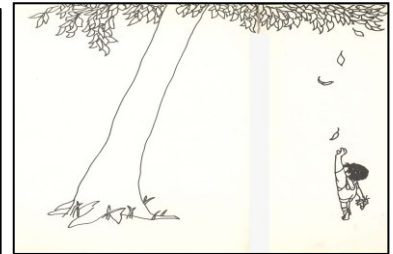
Угледавши поново једног дана дечака, дрво је задрхтало од радости и рече:

"Хајде, дечаче, уз стабло се погни, гране ми ногама објаси и уживај, ко некад."

"Журим се, немам времена по дрвећу да се пењем", одговори дечак.

"Хтео бих кућу да саградим", рече. "Гнездо топло, удобно, за жену и за децу. Сад ми је кућа потребна."

"То немам", дрво рече. "Моја кућа то је ова шума. Можеш посећи моје гране, па од њих кућу сагради. То ће те всрећити."

"Посеци моје стабло, од њега лађу себи направи", дрво му рече,
"потом исплови на море, и нек ти је са срећом."
И дечак је, **посекавши** стабло и **направивши** од њега лађу,
отпловио на њој.
И дрво је било срећно...ал` не баш сасвим, истински.

Прошле су многе године, откако се дечак није појављивао.
"Дечаче, жао ми је", рече дрво, "ал` немам баш ништа да ти дам. О, да ми је бар нешто да ти понудим...Ја сам сад пањ остарели. Опрости..."
"Мени сад", рече дечак, "богзна шта и не треба, тек: миран кутак, скривен, да седнем и да се одморим. Много сам уморан."

Чувши то, дрво се напело, усправило колико год је могло и

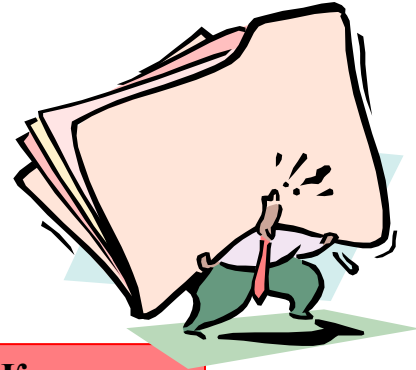

21. Препричајте причу пасус по пасус. Користите понуђене речи као помоћ.

Прво ...
Најпре ...
На почетку ...
Пре свега ...

Затим ...
Потом ...
Онда ...
Након тога ...
После тога ...

Коначно ...
На крају ...

22. Одговорите на питања.

- а) О каквој врсти пријатељства је реч?
- б) Шта је за вас пријатељство?
- в) Какве особине има дрво у овој причи?
- г) Шта је порука ове приче?

23. Напишите за домаћи задатак неку причу. То може бити нека прича из Вашег детињства, или неки занимљив догађај.

24. У тексту су форме на -ћи и -вши маркиране. Покушајте да их трансформишете у пуне реченице. (Консултујте део Граматика)

ГРАМАТИКА

ФОРМЕ НА -ЋИ И -ВШИ (ГЛАГОЛСКИ ПРИЛОЗИ)

ФОРМА НА -ЋИ (ГЛАГОЛСКИ ПРИЛОГ САДАШЊИ)

Гради се углавном од несвршених глагола:

3. 1. sg. презента + -ћи	
ПАВАЈУ	+ ЋИ
ГОВОРЕ	+ ЋИ
ЈЕДУ	+ ЋИ

Означава:

1) најчешће **истовременост (симултаност)** са радњом главног глагола:

Сликајући дрво и дечака, писац је мислио на пријатељство.

→ Док је сликао дрво и дечака, писац је мислио на пријатељство.

Једући сладолед, маштала је о мору.

→ Док је јела сладолед, маштала је о мору.

Отишла је певајући.

→ Отишла је и при том је певала.

2) понекад и **начин вршења** глаголске радње:

Играо се сакупљајући лист по лист и правећи од лишћа круну.

→ Играо се тако што је сакупљао лист по лист и правио од лишћа круну.

3) може постати и **прави придев**:

летећи тањир, одговарајући облик глагола, следеће речи, будуће време

ФОРМА НА -ВШИ (ГЛАГОЛСКИ ПРИЛОГ ПРОШЛИ)

Гради се углавном од свршених глагола

инфинитивна основа + -вши	
ОТПЕВА	+
ВШИ	
УГЛЕДА	+

Означава:

1) најчешће **радњу која се завршила пре радње исказане главним глаголом**:

Отпевавши своју најпопуларнију песму, завршила је концерт.

→ Кад је отпевала своју најпопуларнију песму, завршила је концерт.

Чувши дрво, дечак је убрао јабуке и однео их у град.

→ Кад / Пошто је чуо дрво, дечак је убрао јабуке и однео их у град.

2) понекад и **начин вршења** глаголске радње:

Отишла је не рекавши ни речи.

→ Отишла је без поздрава / а да није рекла ни једну реч.

3) може постати и **прави придев**:

Ово је мој бивши момак.

25. Замените следеће реченице одговарајућим глаголским прилогом, тј. формом на -ћи или -вши.

Нпр.: Док је јела сладолед, маштала је о мору.

→ Једући сладолед, маштала је о мору.

а) Кад је прочитао новине, заспао је. _____, заспао је.

б) Заспао је док је читао новине. Заспао је _____.

в) Док ју је гледао, размишљао је о њеној младости.

_____, размишљао је о њеној младости.

г) Чим јој је то рекао, окренуо се и отишао.

_____, окренуо се и отишао.

д) Док смо чекали воз на станици, разговарали смо о нашим плановима.

_____, разговарали смо о нашим плановима.

ђ) Кад је остала сама, наставила је да чита.

_____, наставила је да чита.

е) Док сам се враћала кући, размишљала сам о нама.

_____, размишљала сам о нама.

ж) Док сам се одмарао у хладу једног дрвета, слушао сам цвркулт птица.

_____, слушао сам цвркулт птица.

26. Трансформишите следеће реченице.

Нпр.: Слушајући музику, ја уживам.

Док слушам музику, ја уживам.

а) Дошавши кући, свукао се и одмах легао у кревет.

_____
б) Путујући по свету, упознали смо много пријатеља.

_____
в) Схвативши где је погрешила, било је већ касно.

_____
г) Враћајући се са факултета, срели су другове.

_____
д) Чувши то, отишао је без поздрава.

27. Покушајте да трансформишете реченицу из Снежанине разгледнице Марку (на почетку лекције) у реченицу са глаголским прилогом.

Све време,

а) док шетамо по природи _____

б) и удишемо диван планински ваздух, _____

в) док седимо на тераси, _____

г) пијемо кафу _____

д) и слушамо домаћу музику, _____

ја мислим на тебе.

10. Lekcija PRAZNICI, OBIČAJI, VEROVANJA

VOKABULAR

1. a. Povežite.

VEROVANJE monoteizmu)	a. tvorac materijalnog i duhovnog sveta (u
VILA	b. mesto gde se sahranjuju pokojnici
DUŠA	c. skup mitova o bogovima i herijoma
GROB	d. prestati živeti
POKOJNIK	e. uverenost u nešto
ŽRTVA	f. besmrtan, nematerijalan princip života u čoveku, koji ga veže sa bogom
UMRETI	g. verovanja u natprirodne sile i bića
RELIGIJA kosom	h. natprirodno žensko biće, mlado i lepo, sa dugom kosom
MITOLOGIJA	i. čovek koji je umro
BOG	j. ono što se daje nekom božanstvu u znak zahvalnosti

b. Na osnovu konteksta utvrdite značenja sledećih izraza.

Umreti od straha: _____
Bilo je veoma mračno kada sam se vraćala kući. Umrla sam od straha.

Umreti/umirati od gladi/žeđi: _____
Šta ima za ručak? Umirem od gladi.

Pitaj boga: _____
Gde je Marko? – Pitaj boga. Nisam ga videla danima.

Bog je najpre sebi bradu stvorio: _____
Uopšte me ne čudi što je sve uzeo sebi. Na kraju krajeva, bog je najpre sebi bradu stvorio.

Hvala bogu: _____
- Jeste li konačno položili ispite?
- Da.
- Hvala bogu!

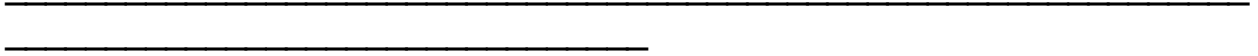
c. Sastavite rečenice u kojima ćete se poslužiti navedenim izrazima.

ČITANJE I RAZUMEVANJE

2. а. Прочитајте текст и помоћу речника утврдите значења непознатих речи.

КОСА

(1) Према народном веровању, коса, нокти и др. (све што се налази на некој особи) представљају еквивалент те особе. (2) Људи су у прошлости мислили да је преко косе могуће нанети зло. (3) Због тога су одсечену косу обично скривали и спаљивали. (4) Некада су девојке или жене, када умре њихов брат или муж, секле косу и остављале је на гробу покојника. (5) Ово показује да је коса жртва јер су људи веровали да се у њој налази душа, живот. (6) По предању живот виле налази се у њеној коси. (7) Довољно је да јој неко макар једну влас ишчупа и уништи, она ће неминовно умрети. У религији и митологији многих народа, од праисторије до савременог доба, позната су слична веровања.

б. Одговорите на питања.

- Ко је скривао одсечену косу?
- На кога се односи заменица *њихов* у 4. реченици?
- На кога се односи синтагма у *њој* у 5. реченици?
- Која би предлошко-падежна конструкција била синонимична конструкцији *по предању* у 6. реченици?
- На кога се односи синтагма у *њеној* у 6. реченици?
- На кога се односи заменица *јој* у 7. реченици?

3. Попуните празнине.

У веровању _____ (много народа) коса, нокти, део одеће и све што се налази на _____ (неки човек) означавају _____ (њен или његов) еквивалент, па се зато мисли да је преко _____ (они) могуће повредити неког. Због тога људи обично скривају и спаљују _____ (коса), _____ (нокти) и _____ (делови одеће). Према _____ (народно веровање) девојке треба да, после смрти _____ (брат) или _____ (муж), одсеку косу и оставе је на _____ (гроб). Људи мисле да је коса веома важна и да се у _____ (она) налази душа, живот. Исто тако, у _____ (народ) се верује да се живот неке виле налази у _____ (њена коса). Ако неко узме и спали само једну _____ (њена влас), она ће умрети. Слична веровања позната су у религији и митологији _____ (много народа света).

Да ли Ви знате за неко?

SLUŠANJE I RAZUMEVANJE

4. Koji je najveći verski praznik u Vašoj zemlji?

5. Da li su za taj praznik vezani neki običaji?

6. 🎧 Saslušajte sledeći tekst i popunite praznine.

Uskršnji običaji

Kod Srba je nekad bio običaj koji se izvodio samo na Uskrs. Ima ga i danas, ali je vrlo _____. Običaj se zvao komka.

Ujutro pošto su svi ukućani ustali i _____ se obukli, domaćin bi pred kućni prag sa unutrašnje strane položio sekiru. Domaćica bi tada iznosila posudu u kojoj su u vinu bili potopljeni komadići uskršnjeg kolača, koprive, drena i biljke zdravac. Domaćin bi stao na sekiru, _____ i izgovorio "Hristos vaskrse", a ukućani bi mu odgovorili sa "Vaistinu vaskrse". Domaćin bi tada pojeo iz posude komadić kolača. Na taj način on se po narodnom verovanju pričestio. Zatim bi skočio preko praga u dvorište, što dalje može. Ovaj bi _____ ponovili svi članovi porodice. Svako bi se trudio da skok bude što duži da bi on i kuća što više napredovali u toku naredne godine. Na kraju bi se domaćica pričestila i izlazila u dvorište sa crvenim _____ koja bi podelila ukućanima. Posle toga bi nastalo praznično slavlje. Normalno, sa prazničnim ručkom.

Uskršnji ili vaskršnji ručak, kako se još kaže, nagrada je za one koji _____. Prijaće i onima koji se posta nisu pridržavali. Vaskrs pripada svima. Zato neka se za vaskršnjom trpezom okupe svi i u zdravlju i veselju nazdrave prazniku.

Uskršnje jaje je ono čime se treba prvo omrsiti, a zatim po želji i mogućnostima. Jagnjetina je _____ jelo za Vaskrs.

7. Podvucite sve forme potencijala u tekstu.

8. Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

Potencijal u ovom tekstu referiše

a. o nerealizovanoj radnji, pri čemu govorno lice izražava svoj stav, mogućnost, pretpostaku, želju i sl.

b. o prošloj habituelnoj radnji

9. Utvrdite značenja potencijala u narednim primerima.

- Jeo bih kolača.
- Ustajala bih svaki dan u 7 i odlazila na posao. Posle posla bih se malo prošetala, videla sa prijateljima ili išla u bioskop. Tako je izgledao moj uobičajen dan u Varšavi.
- Da li biste mogli da mi pomognete?
- Da sam na tvom mestu, ja bih to sigurno drugačije uradio.
- Ljudi bi ranije više vremena provodili u razgovoru.
- Možda bi se to moglo rešiti na drugi način.

b. Recite kojeg su datuma navedeni praznici.

Npr. *Nova godina je prvog januara.*

c. Sastavite listu praznika koji se slave u Vašoj zemlji i uporedite ih sa praznicima koji se slave u Srbiji.

d. Smislite želje za pojedine osobe (rođendanske, za novu godinu, za Božić i sl). U tabeli su vam dati neki od izraza kojima se čestitaju praznici.

Npr. *Srećan rođendan! Želim ti/vam puno.... Želim ti/vam da...*

Srećan rođendan!   Srećna slava! /   Čestitam ti slavu, domaćine!
Hristos se rodi! Vaistinu se rodi!   Hristos vaskrse! Vaistinu vaskrse!
Srećna Nova godina!

13. Da li ste sujeverni?

Šta obično uradite kada Vam crna mačka pređe put?

Koje su pojave vezane za sujeverje (pored crne mačke)?

Rad u grupama

Podelite se u dve grupe sa jednakim brojem članova. Svaka grupa treba da sastavi kviz koji će imati 5-10 pitanja. Svako pitanje treba da ima tri ponuđena odgovora. Na osnovu odgovora treba da saznate da li je neka osoba sujeverna i koliko. Nakon pitanja sastavite ključ u kojem ćete predstaviti osnovne karakteristike te ličnosti. Na kraju svaki član u grupi treba da izabere jednog studenta iz druge grupe kojem će postavljati pitanja i pročitati rezultate. Ponuđen Vam je jedan primer za pitanja:

1. Šta biste uradili kada bi Vam crna mačka prešla put?

- a. *Rekli biste: Šic! ili Mac, mac!*
- b. *Sigurno biste se vratili devet koraka unazad i tri puta pljucnuli, a možda i otišli kući i tresli se od straha.*
- c. *Pomislili biste: Ovo nije dobar znak, ali biste nastavili i ubrzo sve zaboravili*

GRAMATIKA

14. Preformulišite pitanje izostavljajući upitnu reč.

Npr. Da li Marija dolazi autobusom? > *Dolazi li Marija autobusom?*

a) Da li Mirjana ume da vozi kola?
_____

b) Da li Ričard kupuje povratnu kartu ili samo u jednom pravcu?
_____

c) Da li se na ovom mestu mogu parkirati kola?
_____

d) Da li Vam se dopada naš grad?
_____

e) Da li se i kod Vas pije šljivovica?
_____

15. Na osnovu ponuđenog odgovora formulišite pitanje na više načina.

a) _____
Vraćam se u Belgiju za dva dana.

b) _____
Kupio sam jednu vezicu mladog luka!

c) _____
Ne, Motoki nije Kinez, on je Japanac.

d) _____
Moj šešir je od slame!

e) _____
Do centra Vam je najbolje četvorkom ili jedanaesticom!

16. Ispravite i analizirajte greške u sledećim rečenicama.

- Pre godina pet ja došao sam u grad ovaj. _____
- Našao ovde sam broj veliki mojih drugova iz srednje škole.
_____
- Sam ja se lepo u Novom Sadu snašla. _____
- On je se pre dan neki razboleo. _____
- Ćemo se naći večeras ispred bioskopa. _____
- Dete ujelo je kuče. _____
- Li ideš s njom na letovanje? _____
- Ne ti učiš dovoljno za ispit predstojeći. _____
- Ja radiću u studentskoj zadruzi. _____
- Otac moj radi kao vozač. _____

17. Da li možete izvesti neka pravila o redu reči u srpskom jeziku?

18. Da li su sledeći iskazi negramatični?

Prijatelji moji!

Srećo moja!

Ovo su gresi vaši!

U zemlji ovoj svega ima!

Ljudi moji, pa gde ovo ima!

RED REČI

Redovan red reči

Crna mačka prelazi put.
Pažljivo čitaj tu knjigu!
 On je **veoma** odan svojim prijateljima.
 Pera živi **veoma** daleko od škole.
Ova nova knjiga je zanimljiva.
 Sutra **se** vraća Milanov brat.
 Milanov brat **se** vraća sutra.
 Ivan **će** doći kasnije.
 Doći **ću** kasnije.
 Da **li** dolazi Ana na proslavu?
 Dolazi **li** Ana na proslavu?
 Zoran je kupio **auto**.
 Marko živi **u Beogradu**.
 Volim **je**.
 Volim **niu**.

Emfatički red reči

Došao **Pera**!
 U **Beogradu** živi Marko!
Blizu škole ona živi!
Auto je kupio Zoran!?
Tu li se kriješ!
Mene lažeš!
Medicinu ona studira!
 Zlato **moje**!
 Njega **volim**!

Šta postizemo ovim postupkom ?

Ekspresivnost i drugačiju perspektivu,
 kao i isticanje pojedinih delova iskaza.

ZAPAMTITE

Ivan **će** doći kasnije.
 Doći **će** Ivan kasnije
 Petar **se** povredio.
 Radi **li** on na radiju?
 Vidim **je**.

Vidim **nju**.
Nju vidim.
 Videla **ju** je sinoć.
 Prevarili smo **se** u proceni.
Jesmo li studenti ili nismo!

19. Menjajte redosled reči u rečenicama iz prethodnih kolona.

*Put prelazi crna mačka.
 Tu knjigu čitaj pažljivo.*

20. Od ponuđenih elemenata sastavite rečenice.

- a) Školu dan mi svaki idemo u.
 _____
- b) Poljske ovo naši su iz prijatelji.
 _____
- c) Časove treba vežbanja pohađati redovno lektorskih.
 _____
- d) Je danas toplo izuzetno.
 _____
- e) Sviđaju meni ove se crvene pertle veoma na patikama.
 _____
- f) Vest jesi čuo li već najnoviju?
 _____
- g) Li vikenda ekskurziju hoćemo ovoga ići na?
 _____

21. Da li ponegde imamo više mogućih rešenja?

ПИСАЊЕ НЕФОРМАЛНО ПИСМО

22. а) Прочитајте писмо и истакнуте делове замените адекватним изразима / речима за неформално писмо.

б) Заокружите типичне одлике неформалног писма.

с) Подвуците неформалне / нестандартне речи / изразе у писму.

Драга Ана,

Имам велико задовољство да те обавестим да сам добила твоје писмо које ме је дигло из мртвих. Нисмо се виделе од летос, а ја те још увек спомињем готово свакодневно. **Желела бих искрено да ти упутим изразе извињења што** ти се нисам дуго јавила, али веруј ми да сам имала много обавеза и проблема на факултету, у породици.. И све се некако десило под веома чудним околностима... Прво, сестра ми се породила истог дана и сата када сам се и ја родила. Толико сам била срећна да ти не могу описати. Ишла сам улицом и скакала од среће. Док сам телефонирала дечку да би му саопштила радосну вест, црна мачка ми је прешла пут. Када је хтео да се јави, он је пао и **добио прелом ноге**. Више од месец дана носио је гипс. И нас ми је нестао, јер је потрчао за истом мачком. Није прошло ни десет минута, а тата ми се јавио и рекао да га је звала директорица из братове школе и рекла му да ће он највероватније бити избачен због више од сто изостанака. Свет ми се срушио на главу!

Сада је мало боље. Пошто сви знамо да брат то није урадио из пакости, отац му је опростио, али је брат **склопио је договор** с оцем да ће се уозбиљити и **дао му је обећање** да ће штробати и завршити школу. Једино ми је кева у топ форми. Мало јој је посао висео о концу, али **је успела да постигне споразум** са шефом да шљака дупле смене и да мења неку рибу која је изгледа у шеми с њим...

Идем да се бацам на књигу, иначе сам *ugasila!*

Пиши ми, обавезно!

Сад сам ти се изјадала!

Пуно те поздрављам и љубим и грлим.

23. Објасните изразе:

дићи се из мртвих

свет се срушио

висити о концу

топ форма

бити у шеми с неким

бацити се на књигу

---

ugasiti

24. Напишите писмо пријатељу у којем ћете му препричати неки необичан догађај из Вашег живота. Прича не мора бити истинита. Ваше писмо треба да садржи од 100 до 150 речи.

ГРАМАТИКА ИСКАЗИВАЊЕ УЗРОКА

25. Прочитајте писмо још једном и утврдите значења подвучених конструкција. Прочитајте део о узроку у Граматици на крају књиге. Објасните зашто су употребљене управе ти предлози у писму.

26. Попуните празна места одговарајућим именицама.

- а) Због _____ сви путеви у граду су поплавлјени.
- б) Имала је већ 87 година. Није била болесна, него је умрла од _____.
- в) Ивана се јако заљубила у Дејана. Она је почела слабо да учи у школи због _____.
- г) Човек је способан да уради много тога из _____.
- д) У средњем веку много људи је умрло _____.
- ђ) “Замисли Маја, моја најбоља другарица ме је оптужила да сам јој отела момка!”
“Немој о томе да размишљаш. Она је то рекла _____.”
- е) Комисија није прихватила Вашу молбу због _____.

27. Наставите реченице:

- а) Нисам добила плату **јер** _____.
- б) Уморан је **зато што** _____.
- в) Закаснио је на испит **пошто** _____.
- г) Ваш захтев је одбијен **будући да** _____.
- д) Бебе у породилишту често плачу **због тога што** _____.

28. Замислите ситуацију и саставите одговарајуће дијалоге. У вашим реченицама треба да има што више конструкција са значењем узрока.

РАД У ГРУПАМА

адвокат   оптужени   одбрана   крађа   тужилац   кривица
случај   злочин   казна

student A

Један студент је познати адвокат који треба да одбрани човека оптуженог за крађу у свом предузећу. Адвокату је веома стало да добије тај случај јер жели да се кандидује за судију Врховног суда. Зато је његов нови мото: “Циљ оправдава средство”.

student B

Други студент је јавни тужилац који ће покушати да докаже кривицу. Овај тужилац је познат по томе да никада није изгубио случај.

student ©

Трећи студент је оптужени. Иако је починио злочин за који га оптужују, покушаће све да избегне заслужену казну.

Сви остали студенти су чланови пороте који треба да одлуче и образложе да ли је оптужени крив или није на основу аргумената које су чули од јавног тужиоца и адвоката који брани оптуженог.

29. Поделите се у две групе.

Једна група ће саставити списак разлога због којих треба легализовати лаке дроге. Друга група ће саставити списак разлога због којих то не треба радити. Браните своје аргументе. Нпр. *“Мислим да ниједну врсту дроге не треба легализовати јер све доводе до зависности.”*

“Не слажем се са тим, зато што се неке дроге користе и у медицини.”

На исти начин може се разматрати питање смртне казне, еутаназије, државне диктатуре или нека друга тема која је студентима занимљива.

GRAMATIKA

PADEŽI ZA VREME

I Značenje temporalne identifikacije (Kada?)

1. GENITIV

- a. **Prep (usred, preko, tokom) + G**
- Te godine pao je sneg **usred aprila**.
Preko dana imamo časove srpskog jezika, a uveče smo slobodni.
Tokom prepodneva nemam vremena.
- b. **O.D. (taj, prošli, jedan) + G**
- Videla sam ga **onog dana** kada sam položila spit.
Prošle godine smo bili u Grčkoj na moru.
Jednog dana će i on diplomirati.
- c. **Prep (oko, pre, uoči, posle) + G**
- Obično svi **oko Božića** dođemo kući.
 Marko uvek **pre doručka** pije kafu.
 Pozvao me je telefonom **uoči sastanka**.
Posle časova idemo u restoran na ručak.

2. AKUZATIV

- a. **Prep (u, za) + A**
- U petak** idemo u Beograd.
 Vidimo se **za Novu godinu**.
- b. **O.D. (taj, jedan, prošli) + A**
- Tu noć** smo otputovali u Grčku.
 Srela sam ga **jedno jutro** kad sam išla na posao.
Prošlu zimu proveli smo na planini.
- c. **Prep (pred) + A**
- Videćemo se **pred utakmicu**.

3. LOKATIV

- a. **Prep (u, na, po) + L**
- U septembru** putujem u Francusku, a **u julu** idem u Egipat.
 Miloš i Višnja su se upoznali **na svadbi** njihovih prijatelja.
 Volim da se šetam **po kiši**.

4. INSTRUMENTAL

Prep (za) + I

Ne volim kada ljudi čitaju novine **za doručkom ili**

II Značenje temporalne kvantifikacije (Koliko dugo?)

1. GENITIV

O.D. (ceo, čitav) + G

Nismo se videli **cele zime**.
Učila sam **čitave noći**.

Prep (od, do) + G

Uči engleski jezik još **od ranog detinjstva**.
Odmaraćemo se **do kraja leta**.
Imamo časove **od ponedeljka do petka**.

2. AKUZATIV

O.D. (ceo, čitav) + A

Bili smo na moru **celo leto**.
Nismo se videli **čitav dan**.

Prep (za) + A

Stižem **za minut**. Dolazim **za pet minuta**.

3. INSTRUMENTAL

I (Pl.)

Mesecima se nismo videli.

II Značenje iterativnosti (Koliko često?)

1. GENITIV

O. D. (svaki) + G

Svako ponedeljka imam časove francuskog jezika.
Svake subote idemo u restoran na ručak.
Svako leta cela moja porodica letuje u Grčkoj.

2. AKUZATIV

O. D. (svaki) + A

Svaki dan imam časove srpskog jezika.
Svaku subotu provede na pecanju.
Svako veče Peđa igra košarku.

3. INSTRUMENTAL

I (imena dana u nedelji)

Petkom idem na bazen, a ponedeljkom na trčanje.

PADEŽI ZA MESTO

I Značenje mesne identifikacije - mirovanje (Gde?)

1. GENITIV – i lokaciono i orijentaciono

Prep (usred, nasred, posred, duž, na kraju, u/na sredini) + G

Sedi **usred** /**nasred**/**posred** sobe.
Duž cele ulice nalaze se zgrade.
 Živi **na kraju** ulice.
 On je stalno **u sredini** terena.

Prep (ispred, iza, iznad, ispod, između, levo od, desno od, prekoputa) + G

Stajala je **ispred** pozorišta.
 Kišobran je **iza** vrata.
Iznad nas stanuju Popovićevi.
Ispod stola je knjiga.
 Sto je **između** fotelje i kreveta.
 Sto je **između** fotelja.
Levo od njega stoji Kristina.
 Njegova kancelarija je **prekoputa** tvoje.

Prep (kod, pored, blizu, (ne)daleko od, izvan, van, do, oko, kraj, pokraj, nadomak) + G

Kod frizera sam. **Kod** bioskopa sam. **Kod** kuće sam.
Pored apoteke nalazi se banka.
 On stanuje **blizu** Narodnog muzeja.
 On je sada **daleko od** kuće.
 Oni žive (**iz**)**van** grada.
Do mene je stajao jedan stariji čovek.
Oko kuće je lepa bašta.
 Sedeli smo (**po**)**kraj** mora.
 Bili smo **nadomak** sela.

2. INSTRUMENTAL - orijentaciono

Prep (pred(a), pod(a), nad(a), za, među) + I

Sedi **pred** kućom.
 Skupili su se oblaci **nad** gradom.
 Ona je **pod** prozorom.
 Sedim **za** stolom.
 Stajala je **među** prijateljima.

3. LOKATIV - i lokaciono i orijentaciono (retko)

Prep (u, na, o) + L

Stanujem **u** ulici J. Cvijića.
 Stanujem **na** Bulevaru cara Lazara.

II Značenje mesne identifikacije - kretanje (Kuda?)

1. GENITIV – i lokaciono i orijentaciono

Prep (usred, nasred, posred) + G

Skače **usred /nasred/posred** sobe.

Prep (ispred, iza, iznad, ispod, između, levo od, desno od, preko puta, naspram) + G

Našli su se **ispred pozorišta**.
Stao je **iza vrata**.
Avion je proleteo **iznad terena**.
Pogledaj **ispod stola**.
On je seo **između mene i nje**.
Seda **između nas**.
Levo od njega igra Kristina.
Seo je **preko puta / naspram profesora**.

Prep (kod, pored, blizu, od, do, sa, iz, izvan, van, oko, kraj, pokraj, nadomak) + G

Idem **kod frizera**.
Upravo prolazim **pored apoteke**.
On svaki dan trči **blizu tvog stana**.
Selim se (**iz**)**van grada**.
Otišao je **od / do kuće**.
Pala je **sa stolice**.
Izašla je **iz stana**.
Trčali smo **oko kuće**.
Seli smo (**po**)**kraj mora**.
Stigli smo **nadomak sela**.

Prep (preko, duž) + G

Prelazi **preko trga**.
Idi duž cele ulice.

2. DATIV - orijentaciono

Prep (ka, prema) + D

Idemo **ka Novom Sadu**.
Putujemo **prema Beogradu**.

(/PRI-/ + V_{kretanja}) + D

Prilazimo Nišu.
Približava se Beogradu.
Prilazi ti neki čovek.

3. AKUZATIV – i lokaciono i orijentaciono

Prep (u, na) + A

Ušli su **u školu**.
Došli su **na fakultet**.

Prep (kroz, niz, uz) + A

Šeta **kroz grad**.
Trči **uz / niz brdo**.

Prep (pred, pod, nad, za,
među) + A

Štao je **pred** mene.
Stavi jastuk **pod** glavu.
Nagnuo se **nad** nju.
Seo je **za** sto.
Stala je **među** prijatelje.

4. INSTRUMENTAL – i lokaciono i orijentaciono

Prep I

Šeta **gradom**.

Prep (pred(a), pod(a), nad(a), za,
među) + I

Šeta **pred** kućom.
Dete puzi **pod** stolom.
Avion leti **nad** gradom.
Šetala se **među** gostima.

5. LOKATIV - lokaciono

Prep (po) + L

Šeta **po** gradu.

PADEŽI SA ZNAČENJEM POSESIVNOSTI

1. GENITIV

O. D. + G

Ovo je kuća **mojih roditelja**.
Ovo je drugarica **moje sestre**.

2. DATIV

Ø + D

Marko je **Jeleni** brat od tetke.
Mama **mi** je u penziji, a tata još radi.

PADEŽI SA ZNAČENJEM KVALIFIKATIVNOSTI

1. GENITIV

Prep(bez) + G

Za mene jednu tursku kafu **bez šećera**.
Sviđa mi se ona bela haljina **bez rukava**.

Prep(od) + G

Volim da jedem tortu **od čokolade**.
Molim Vas, jedan sok **od višnje**.

O. D. + G

Sviđa mi se ova majica **kratkih rukava**.
Upoznao sam devojkicu **plavih očiju**.

2. AKUZATIV

Prep(na) + A

Kupiću onu majicu **na štrafte**.
Moji roditelji žive u kući **na sprat**.

Prep(za) + A

Koristim šampon **za masnu kosu**.
Trebalo da kupim novu četkicu **za zube**.

3. INSTRUMENTAL

Prep(s(a)) + I

Volim da jedem burek **sa sirom**.
Jesi li video onog čoveka **s naočarima**?

Prep(s(a)) + O. D. + I

Sviđa mi se ona majica **s kratkim rukavima**.
Upoznao sam devojkju **s plavim očima**.

4. LOKATIV

Prep(u) + L

Pogledaj onog momka **u čizmama**.

PADEŽI SA ZNAČENJEM UZROKA

1. GENITIV

Prep(od) + G

Skakala je **od sreće**.
Pomeri se, ne vidim ništa **od tebe**.

Prep(iz) + G

Uradili su to **iz inata**.
Ona je to rekla **iz ljubavi**.

Prep(zbog) + G

Nije došao na posao **zbog bolesti**.
Iznervirao se **zbog greške** koju je napravio.

2. AKUZATIV

Prep(za) + A

Zahvalila mu se **za poklon**.

Prep(na) + A

Na molbu novinara premijer je odgovorio i na to pitanje.

3. LOKATIV

Prep(u) + L

U žurbi je zaboravila ključeve.
Govorim ti **u nadi** da ćeš me razumeti.

KONDITIONALNA REČENICA

Tip uslova	veznici	CI kond	S	primer
realan	ako ukoliko	prezent (Vimpf/p)	futur I	Ako/ukoliko zna istinu, reći će nam. Ako/ukoliko dođeš pre osam, videćemo se .
			imperativ	Ako/ukoliko znaš engleski, prevedi nam dopis. Ako/ukoliko završiš rad, javi mi se.
		futur II	futur I	Ako/ukoliko budemo otputovali, pisaćemo ti.
			imperativ	Ako/ukoliko budeš video Maju, pozdravi je.
potencijalan	kad	potencijal	potencijal	Kad bih imala para, kupila bih nova kola.
irealan	da	prezent	potencijal	Da želiš , pomogao bi mi.
		perfekat	potencijal	Da sam čula tu vest, rekla bih ti.

KAUZALNA REČENICA

pozicija uzročne rečenice	veznici	primer
postpozicija	jer zato što zbog toga što pošto budući da	Maja nije otišla u bioskop jer/zato što /pošto/budući da/zbog toga što je bolesna.
prepozicija	zato što zbog toga što pošto budući da	Zato što /pošto/budući da/zbog toga što je bolesna, Maja nije otišla u bioskop.

RELATIVNA REČENICA

funkcija relativne rečenice	veznici	primer
atribut	koji, -a, -e	Upoznao sam devojku . O toj devojci sam ti pričao. ↓ ↓ Upoznao sam devojku o kojoj sam ti pričao.
	čiji, -a, -e	Poslao sam pismo prijatelju čiji roditelji žive u Subotici. Razgovarao sam sa poslodavcem u čijoj firmi sam tražio posao.
	što	Uradi ono što moraš da uradiš. Razmišljala sam o onome o čemu si mi pričao.
apozicija	koji, -a, -e	Podiagao je desnu ruku, u kojoj je držao loptu.
komentar glavne rečenice	što	Nije položio ispit, što nas je sve iznenadilo.

TEMPORALNA REČENICA

tip vremenskog odnosa		veznici	primer
temporalna identifikacija	simultanost	kad dok	Kad sam došla, on je već spavao. Nervirala sam se dok sam ga čekala.
	anteriornost	pre nego što	Pre nego što popijete, lek pojedite nešto.
	posteriornost	nakon što čim	Potpišite ugovor nakon što ga pažljivo pročitate. Odgovorila sam čim sam dobila tvoj mejl.
kvantifikacija	dužina trajanja	od kad(a)	Ne mogu da se smirim od kada sam to čula.
		dok	Izlaziću na ispit dok ne položim.
	frekvencija	kad god uvek kad	Odemo na kafu kad god se sretnemo. Uvek kad sam tužna, nazovem te.

PASIV

Sb = Pacijens

I PARTICIPSKI PASIV**N(N) + Cop. + Part. Pass.**

Ove godine na takmičenju mladih istraživača **nagrađena je Marija Mršić.**

II REFLEKSIVNI PASIV**N(N) + SE + Vtranz.**

Večeras **se** u gradu **otvara Sterijino pozorje.**

Agens:

1. od + (strane) + G:	Petar je nagrađen od strane škole.
2. Ø + I (živo-):	Nekoliko dana su mučeni gladu.
3. u + L:	Zakon o visokom školstvu usvojen je u Skupštini.
4. morfema SE:	Ta činjenica se često zaboravlja.

GLAGOLSKI PRILOZI GERUNDI

	građenje	kondenzovana značenja	primer
glagolski prilog sadašnji	3. l. pl prez. (Vimpf) + -ći ↓ pevaju + ći ↓ pevajući	temporalno	Videla sam te vraćajući se s posla.
		načinsko	Vreme su provodili šetajući se po planini.
		kauzalno	Umorila sam se učeci gramatiku.
glagolski prilog prošli	infinitivna osnova (Vpf) + -vši ↓ uradi + vši ↓ uradivši	temporalno	Vrativši se s mora, počela sam da radim.
		kauzalno	Pokajala se rekavši to .
		načinsko	Pozdravio ih je održavši govor.

Raspored lekcija: mesto pre vremena

kod mesta indeksirati u zaglavlju gl. s obzirom na statičnost /dinamičnost

kod mesta i vremena dati kontrolni primer sa prilogom,

determinativni (kvalifikativni i posesivni) padeži pre ili posle svih adverbijalnih

: obično prvo komplementne, determinativne, adverbijalne klauze

parafrazirati primere sa kondenzatorima (u žurbi i sl.)